



TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta



Hodnocení coworkingových center v České republice

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Monika Málková**

Vedoucí práce: Ing. Jana Šímanová, Ph.D.



Technická univerzita v Liberci

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Monika Málková**

Osobní číslo: **E14000351**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Název tématu: **Hodnocení coworkingových center v České republice**

Zadávací katedra: **Katedra ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných předpokladů
2. Definice základních pojmů, náplně a funkce coworkingových center
3. Komparativní analýza coworkingových center působících v ČR
4. Evaluace činnosti a funkce coworkingových center
5. Formulace závěrů a ověření výzkumných předpokladů

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DAVIES, Alice a Kathryn TOLLERVEY. The Style of Coworking: Contemporary Shared Workspaces. Munich: Prestel Verlag, 2013. ISBN 3-7913-4857-4.

DEGUZMAN, Genevieve V. a Andrew I. TANG. Working in the "Unoffice": A Guide to Coworking for Indie Workers, Small Businesses, and Nonprofits. San Francisco: Night Owls Press, 2011. ISBN 978-1-937645-01-4.

FRIED, Jason a David H. HANSSON. Práce na dálku: zn.: Kancelář zbytečná. Brno: Jan Melvil, 2014. ISBN 978-80-87270-99-8.

MICHALÍK, David a Petr SKŘEHOT. Kancelářská pracoviště s důrazem na typ open space. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2010. ISBN 978-80-86973-23-4.

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4520-6.
Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jana Šimanová, Ph.D.

Katedra ekonomie

Konzultant diplomové práce:

Mgr. Tereza Semerádová

Katedra informatiky

Datum zadání diplomové práce:

31. října 2016

Termín odevzdání diplomové práce:

31. května 2018



prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan



prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 4.5.2017

Podpis: 

Poděkování

Mé poděkování patří především paní Ing. Janě Šimanové, Ph. D. za ochotu, důvěru a cenné rady při psaní diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině a blízkým za trpělivost, podporu a motivaci v průběhu celého studia.

Anotace

Předmětem diplomové práce „Hodnocení coworkingových center v České republice“ je komparativní zhodnocení současného stavu a nabídky coworkingových center. Centra byla rozdělena do tří částí, podle velikosti aglomerace, kde se nachází. V práci jsou coworkingová centra vnímána jako forma podpory malého a středního podnikání. Poukázáno je na rozdílnost coworkingových center oproti jiným formám podpory podnikání, jako jsou podnikatelské inkubátory a akcelerátory. Pro evaluaci coworkingových center byla vybrána relevantní hodnotící kritéria, kterými jsou forma financování, cena za nabízené služby, spektrum nabízených služeb, včetně programů pro podporu podnikání a v poslední řadě forma komunikace s potenciálními klienty. Na základě vyhodnocení kritérií v jednotlivých aglomeracích byly ověřovány úvodní výzkumné předpoklady a formulovány návrhy na zlepšení stávající situace coworkingových center. V závěru je zhodnoceno naplnění stanovených cílů a výzkumných předpokladů.

Klíčová slova

coworking, hodnocení, malé a střední podnikání, podnikatelské inkubátory a akcelerátory, sdílená kancelář, start-up, komunita, podpora podnikání

Annotation

Evaluation of Coworking Centers in the Czech Republic

The aim of the thesis “Evaluation of Coworking Centers in the Czech Republic” is to comparatively evaluate the current state and offer of coworking centers. The centers were divided into three types depending on the size of the agglomeration where there are located. In the thesis, coworking centers are perceived as a form of support for small and medium-sized enterprises. The differences between coworking centers and other forms of business support such as business incubators and accelerators are pointed out. Relevant evaluation criteria were chosen for evaluation of coworking centers. The ones chosen are the form of financing, the price for services offered, the range of services offered, including business support programs, and lastly, the form of communication with potential clients. On the basis of the evaluation of the criteria in individual agglomerations, the initial research assumptions were verified, and then proposals for improving the current situation of coworking centers. At the end of the text the fulfilment of goals and assumptions of the research is evaluated.

Key Words

business accelerator and business incubator, business support, community, coworking, evaluation, small and medium enterprises, shared office, start-up

Obsah

Seznam zkratk.....	10
Seznam tabulek.....	11
Seznam obrázků.....	12
Úvod	13
1 Podpora malého a středního podnikání	16
1.1 Definice malého a středního podnikání	16
1.2 Podpora podnikání z veřejných prostředků.....	17
1.3 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky, privátní subjekty vybudované z veřejných prostředků	18
1.3.1 Vědeckotechnický park.....	18
1.3.2 Podnikatelský inkubátor.....	19
1.3.3 Akcelerátor.....	20
1.4 Nevládní organizace	21
1.5 Podpora podnikání na komerčním základě.....	21
2 Coworking	22
2.1 Definice coworkingu.....	22
2.2 Historie coworkingu	25
2.3 Historie coworkingu v ČR	27
2.4 Pilíře coworkingu.....	28
2.5 Popis coworkingového pracoviště	30
2.5.1 Coworkingové centrum.....	30
2.5.2 Pracovní prostor	30
2.5.3 Služby	30
2.6 Klienti coworkingového centra.....	31
2.7 Financování coworkingových center	32
2.8 Výhody a nevýhody coworkingového centra	32
2.8.1 Výhody coworkingových center	33
2.8.2 Nevýhody coworkingových center	34
2.9 Porovnání coworkingového centra s podnikatelským inkubátorem a akcelerátorem	35

3	Metodologie výzkumu diplomové práce	37
4	Coworkingová centra v Praze, Brně a Ostravě.....	41
4.1	Financování.....	42
4.2	Poskytované služby.....	45
4.2.1	Otevírací doba.....	45
4.2.2	Ceny	46
4.2.3	Služby	47
4.2.4	Specializace.....	49
4.2.5	Programy podpory podnikání (start-ups).....	49
4.3	Komunikace a prezentace	52
4.3.1	Sociální sítě.....	52
4.3.2	Webové stránky	54
5	Coworkingová centra v krajských městech.....	56
5.1	Financování.....	57
5.2	Poskytované služby.....	59
5.2.1	Otevírací doba.....	59
5.2.2	Ceny	59
5.2.3	Služby	60
5.2.4	Specializace.....	62
5.2.5	Programy podpory podnikání (start-ups).....	62
5.3	Komunikace a prezentace	63
5.3.1	Sociální sítě.....	63
5.3.2	Webové stránky	64
6	Coworkingová centra v menších městech.....	66
6.1	Financování.....	66
6.2	Poskytované služby.....	70
6.2.1	Otevírací doba.....	70
6.2.2	Ceny	70
6.2.3	Služby	71
6.2.4	Specializace.....	72
6.2.5	Programy podpory podnikání (start-ups).....	72
6.3	Komunikace a prezentace	73

6.3.1 Sociální sítě.....	73
6.3.2 Webové stránky	75
7 Souhrnné vyhodnocení zkoumaných coworkingových center	76
7.1 Financování.....	76
7.2 Poskytované služby.....	78
7.2.1 Otevírací doba.....	78
7.2.2 Cena	79
7.2.3 Služby	80
7.2.4 Specializace.....	81
7.2.5 Programy podpory podnikání (start-ups).....	82
7.3 Komunikace a prezentace	83
7.4 Rozložení coworkingových center v ČR	86
Závěr.....	89
Seznam použité literatury	94
Seznam příloh	98
Příloha A: Souhrn coworkingových center nacházejících se na území ČR	99
Příloha B: Zastoupení CC v jednotlivých okresech.....	101

Seznam zkratek

CC - Coworkingové centrum

ČR - Česká republika

EU - Evropská unie

MSP - Malé a střední podnikání

PA - Podnikatelský akcelerátor

PI - Podnikatelský inkubátor

24/7 – 24 hodin denně 7 dní v týdnu

Seznam tabulek

Tabulka 1: Historie - odkazy na webové stránky	27
Tabulka 2: Souhrn zkoumaných coworkingových center	40
Tabulka 3: Financování CC - Praha, Brno a Ostrava	44
Tabulka 4: Účet na sociálních sítích – CC Praha, Brno a Ostrava	52
Tabulka 5: Financování CC - krajská města.....	58
Tabulka 6: Účet na sociálních sítích – CC v krajských městech.....	63
Tabulka 7: Financování CC – menší města	69
Tabulka 8: Účet na sociálních sítích – CC v menších městech	73
Tabulka 9: Financování - souhrnné zhodnocení CC	76
Tabulka 10: Neomezená otevírací doba - shrnutí CC.....	79
Tabulka 11: Zhodnocení - průměr a medián	79
Tabulka 12: Zasedací místnosti - shrnutí CC	80
Tabulka 13: Zhodnocení - CC programy pro podporu podnikání	82
Tabulka 14: Sociální sítě - souhrnné hodnocení.....	83

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozložení coworkingových center v ČR	28
Obrázek 2: Pilíře coworkingu.....	29
Obrázek 3: Druhy financování coworkingových center.....	32
Obrázek 4: CC v Praze, Brně a Ostravě	41
Obrázek 5: Financování CC - Praha, Brno a Ostrava.....	42
Obrázek 6: Neomezený tarif - CC Praha, Brno a Ostrava.....	47
Obrázek 7: Kapacita zasedacích a konferenčních místností CC - Praha, Brno a Ostrava...	49
Obrázek 8: Aktivita na Facebooku - CC Praha, Brno a Ostrava	53
Obrázek 9: Počet videí - CC Praha, Brno a Ostrava.....	54
Obrázek 10: CC v krajských městech.....	56
Obrázek 11: Financování CC - krajská města	57
Obrázek 12: Neomezený tarif – CC krajská města.....	60
Obrázek 13: Zasedací místnosti – CC v krajských městech.....	61
Obrázek 14: CC v menších městech.....	66
Obrázek 15: Financování CC- menší města	67
Obrázek 16: Neomezený tarif - CC v menších městech.....	71
Obrázek 17: Zasedací místnosti - CC v menších městech.....	72
Obrázek 18: Zhodnocení - Specializace CC.....	82
Obrázek 19: Rozložení CC v ČR.....	87

Úvod

Coworkingová centra jsou novou formou podpory podnikání a ekonomické aktivity jednotlivců. Za vznikem coworkingu stojí postupující globalizace a technologický pokrok. Tyto dva aspekty ovlivňují způsob uvažování o práci a místu výkonu práce. Globalizace umožňuje propojení organizací, pracovníků a trhu práce. Za pomoci moderních technologií mohou být pracovníci neustále v kontaktu s kolegy či klienty. Současným globálním trendem je sdílení různých platforem, které podporují setkávání osob s cílem jejich osobnostního či profesního rozvoje i rozvoje podnikání a podnikavosti, proto se o coworking zajímá stále více lidí.

V současné době se coworkingová centra rozšiřují a poskytují různé služby, které podporují podnikání. Pořádají specifické akce a meetingy, nebo v nich nalezneme konkrétní na míru šité programy pro podporu podnikání. Centra se snaží své služby stále zdokonalovat a přicházet s něčím novým. Každým rokem přibývá počet coworkingových center nejen v zahraničí, ale i v České republice. Vznikají také sítě coworkingových center, která jsou rozmístěna po celém světě.

Coworking je přínosný především podnikatelům na volné noze, nezávislým profesionálům, zaměstnancům, živnostníkům, studentům, digitálním nomádům a mnoha dalším, kteří potřebují prostory pro svou práci. Coworkingová centra jsou oblíbená nejen u jednotlivců, ale také u velkých firem. Začíná se rozmáhat trend, kdy velké firmy zajišťují místa pro své zaměstnance pracující na dálku v coworkingových centrech.

Coworking je mezi lidmi zatím pojmem spíše neznámým, nicméně za poslední roky stoupá i v České republice počet jeho stoupenců a na území České republiky každým rokem přibývají nová centra. Děje se tomu nejen ve velkých ale i menších městech, kde lze předpokládat nižší poptávkovou sílu a tudíž i omezenější nabídku služeb a provozní udržitelnost.

Důvodem autorky pro výběr tohoto tématu diplomové práce bylo hlubší poznání problematiky a snaha přispět k rozšíření informací o coworkingu v České republice.

Během zpracování předkládané diplomové práce projevila mnohá coworkingová centra zájem o výsledky výzkumu.

Cílem diplomové práce je zhodnocení postavení a nabídky služeb coworkingových center v České republice včetně formulace vlastních návrhů a doporučení.

Díličními cíli jsou:

- DC1: Definice pojmu coworkingové centrum z hlediska činnosti, cílových skupin a služeb, které poskytují. Vymezení oproti jiným známým formám podpory podnikání (blíže viz kapitola 1 a 2).
- DC2: Vytvoření strukturované databáze coworkingových center v České republice a realizace vlastního výzkumu - internetová rešerše a dotazníkové šetření (podrobněji popsáno v kap. 3, 4 a 5).
- DC3: Vyhodnocení vlastního výzkumu a ověření výzkumných předpokladů, kterými jsou:
- **VP1: Financování coworkingových center se liší podle velikosti aglomerací, ve kterých jsou coworkingová centra zřizována. Zatímco coworkingová centra ve velkých aglomeracích jsou financována převážně ze soukromých zdrojů a jsou finančně soběstačná, coworkingová centra v menších městech musí být dotována.**
- **VP2: Poskytované služby se liší podle velikosti aglomerací, ve kterých jsou coworkingová centra umístěna, a to z pohledu a) otevírací doby, b) ceny, c) specializace, d) šíře služeb, a e) programy podpory podnikání (start-ups). Liší se také formy propagace coworkingových center.**
- **VP3: Coworkingová centra jsou v České republice rozmístěna nerovnoměrně, stále existují celé okresy, kde není coworkingové centrum zřízeno. Jedná se především o okresy nacházející se v regionech se soustředěnou podporou státu tj. strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.**

V první kapitole předkládané diplomové práce je definována podpora malých a středních podniků. Druhy podpor se především člení na finanční a nefinanční. Na nefinanční podporu se v současné době klade velký důraz. Tato část byla představena z důvodu zařazení coworkingových center do druhů podpor malého a středního podnikání.

Významnou podporu podnikání tvoří podnikatelské inkubátory a akcelerátory, které mají mnoho společných vlastností s coworkingovými centry.

Konkrétně coworkingovým centrům je věnována druhá kapitola. V první řadě byl definován pojem coworking a jeho historie. Coworkingová centra se odlišují, avšak mají společné čtyři vlastnosti, mezi něž patří otevřenost, dostupnost, spolupráce a komunita.

Dále je popsáno coworkingové pracoviště z pohledu vybavení a nabízených služeb. Část této kapitoly byla zaměřena na klienty, kteří nejčastěji využívají coworkingová centra.

Důležitým faktorem pro dobře fungující centra je financování. Několik coworkingových center bylo v České republice již zavřeno. Důvodem úpadku byl především malý zájem lidí a s tím související finanční neudržitelnost.

Třetí kapitola je věnována představení metodologie výzkumu, která bude implementována při ověření výzkumných předpokladů.

V praktické části práce, tj. kap. 4 - 6 je proveden samotný průzkum coworkingových center. Informace byly získány z webových stránek, sociálních sítí a přímým kontaktem s jednotlivými coworkingovými centry. Hodnocení bylo zaměřeno na financování, ceny, služby, otevírací dobu, specializaci, programy podpory podnikání a komunikaci. Coworkingová centra byla rozdělena do tří oddílů, v nichž byla jednotlivá coworkingová centra porovnávána. První oddíl byl tvořen coworkingovými centry v Praze, Brně a Ostravě, druhý oddíl byl zaměřen na krajská města mimo již zmíněných center v prvním oddílu a poslední oddíl tvořila coworkingová centra nacházející se v menších městech.

Na základě zjištěných výsledků v jednotlivých oddílech byly představeny vlastní návrhy na zlepšení. V závěru práce je zhodnoceno naplnění hlavního cíle, vedlejších cílů a následně byly ověřeny také výzkumné předpoklady.

1 Podpora malého a středního podnikání

Malé a střední podnikání (MSP) se stalo nedílnou součástí ekonomik po celém světě. Každým rokem přibývají podnikatelé ve všech odvětvích. Rozsáhlý systém podpor se snaží být podnikatelům nápomocný, protože tyto podniky tvoří zdravé podnikatelské prostředí. Velký důraz je kladen zejména na nefinanční podporu, která se stala oporou v počáteční fázi podnikání. Cílem této kapitoly je seznámení s definicí malého a středního podnikání, představení základních druhů podpor, definování vědecko-technického parku, podnikatelského inkubátoru a akceleratoru.

1.1 Definice malého a středního podnikání

Jednotným definováním pojmu malého a středního podnikání v členských státech Evropské unie (EU) se **zabývá Komise Evropské unie č. 96/280/EC**. Rozhodujícími kritérii pro kategorizaci malého a středního podnikání je **počet zaměstnanců, roční obrat, roční bilanční suma a nezávislost**. Roční obrat a bilanční suma jsou korunovým ekvivalentem uvedené částky podle kurzu Evropské centrální banky ke konci roku.

V rámci MSP se rozlišují 3 druhy podniků:

- 1) **Mikrofirma** – je dána počtem pracovníků v rozmezí 1 - 9 a ročním obratem nebo roční bilanční sumou, jež nepřesahuje 2 miliony EUR,
- 2) **Malá firma** – rozmezí 10 - 49 pracovníků a roční obrat nebo roční bilanční suma nepřesahuje 10 milionů EUR,
- 3) **Střední firma** – rozmezí 50 - 249 pracovníků, přičemž její aktiva/majetek nepřesahují 43 mil. EUR a roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR.

Malé a střední podniky jsou důležitou součástí ekonomiky a plní její společenskou funkci. Tyto podniky bojují s velkými nadnárodními společnostmi, kterými jsou často vytlačovány z trhu. Malé a střední podniky se snaží plnit individuální přání zákazníků a snaží se jim vyhovět v požadavcích, kterými se velké firmy nechtějí zabývat. Mezi jejich silné stránky patří především **znalost lokálních podmínek a flexibilita** (Muláčová, Mulač aj., 2013).

Subjekty, které poskytují podporu podnikatelům, jsou rozděleny do čtyř skupin:

- vládní instituce, které poskytují podporu z veřejných prostředků,
- podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky, privátní subjekty vybudované z veřejných prostředků,
- nevládní organizace,
- komerční subjekty.

1.2 Podpora podnikání z veřejných prostředků

Zdroje prostředků pocházejí z rozpočtu České republiky (ČR), strukturálních fondů EU a Fondu soudružnosti EU. Za veřejnou podporu se považuje podpora, která je poskytnutá státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž z důvodu zvýhodnění určitého podniku nebo odvětví výroby, pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která vykazuje tyto charakteristiky, je zakázaná. Výjimky tohoto principu mohou být povoleny na základě tzv. blokových výjimek, nebo z rozhodnutí Evropské komise (CzechInvest, ©1994-2017).

Finanční podporou podnikání z veřejných prostředků jsou pověřena ministerstva, vládní a regionální instituce.

Do kategorie subjektů přímé finanční podpory se řadí:

- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.,
- CzechInvest,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství,
- Hlavní město Praha,
- Kraje.

Nepřímou finanční podporou se zabývá:

- Česká exportní banka, a.s.,
- EGAP – Exportní garanční pojišťovací společnost, a.s.

Agentura Czech Trade se specializuje na nefinanční podporu z veřejných zdrojů pro české exportéry, kterým nabízí široké spektrum informačních, poradenských, asistenčních a vzdělávacích služeb. Dále se v této oblasti angažují Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v oblasti živnostenského podnikání, podpory výzkumu a vývoje, technické harmonizace a prostřednictvím portálu BusinessInfo.cz. Nefinanční podporu z veřejných zdrojů poskytují také zastupitelské úřady.

1.3 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky, privátní subjekty vybudované z veřejných prostředků

Ačkoli se nejedná o finanční pomoc, vytváří důležitý článek v podpoře podnikání. Napomáhají k efektivnímu využití financí, zlepšují informovanost a vytvářejí základnu pro podnikatele. Nefinanční formou podpory se zabývají především vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory a akcelerátory. V roce 2009 se do této kategorie zařadila také coworkingová centra (CC).

1.3.1 Vědeckotechnický park

V ČR se pojem vědeckotechnické parky používá již od roku 1990 komplexně pro všechny druhy parků.

Vědeckotechnické parky se nejčastěji člení do tří hlavních skupin, jimiž jsou:

- vědecký park,
- technologický park,
- podnikatelské a inovační centrum.

Zakladateli vědeckotechnických parků se stávají často osoby ze státních a regionálních institucí, univerzit, výzkumných a vývojových organizací, sdružení, soukromých firem apod.

Tato centra se nejčastěji **orientují na oblast vědy, technologie, inovačního podnikání a odborného vzdělávání**. Vyznačují se úzkou spoluprací s vysokými školami, kooperují

s vědeckými pracovišti a s výzkumnými ústavů. Jejich programem je především systémová podpora v rozvoji inovačního podnikání, transferu technologií a podpora malých a středních firem inovačního charakteru (Veber, Srpová aj., 2012).

Vědeckotechnické parky se snaží naplňovat **tři základní funkce - inkubační, inovační a transfer technologií**. Inkubační funkce spočívá v **pomoci a podpoře novému podnikateli při vzniku a zahájení** jeho podnikatelské činnosti. **Inovační funkce** je založená na **vytváření prostředí pro podnikatelské aktivity firem**, které se zabývají moderními technologiemi. Parky nenabízejí pouze administrativní prostor, ale také laboratoře, či prototypové dílny, kde vzájemně využívají speciální technologie. V rámci **funkce transferu** technologií se snaží vědeckotechnické parky **vytvořit veškeré zázemí pro využití získaných technických poznatků do praxe**, proto vysoké školy často spolupracují s podnikatelskými subjekty. Snaží se získané teoretické řešení uvést do reálného života. Tuto funkci mohou plnit například pořádáním odborných workshopů či hledání vhodných podnikatelských partnerů (Veber, 2016).

1.3.2 Podnikatelský inkubátor

První zmínka o podnikatelských inkubátorech (PI) **přišla z USA**, důvodem byla snaha o urychlení podnikání s využitím výsledků vědecko-technického rozvoje. **Počátkem 90. let minulého století** PI vstoupily také na území **České republiky**. Vzhledem k obtížným začátkům spojeným s bojem se skepticismem se však jejich využití se dostává do popředí až během posledních let. Zřizování těchto inkubátorů je spojeno s vybudování vědeckotechnických parků, někdy bývají součástí podnikatelských inovačních center. **Finance na vybudování získávají PI především z prostředků poskytovaných z fondů EU, a to až do výše 70 %**.

PI slouží především jako podpora pro začínající podnikatele, kterým nabízejí mnoho bezplatných nebo výrazně zvýhodněných služeb. K těmto patří výhodné ceny nájemného ve výrobních halách nebo kancelářských prostorech, opatření základního vybavení kanceláří, cenově zvýhodněné služby partnerů inkubátoru, přístup k laboratornímu a vědeckému zařízení, školení a vzdělávací akce. **PI napomáhají při hledání investorů a dalších zdrojů financování, dále umožňují zprostředkování obchodních kontaktů,**

jednotných přístupů k informacím a databázím a společným zařízením pro inkubované firmy (např. sekretariát, parkoviště, ostraha objektu, kopírka, reprezentativní prostory pro prezentace a schůzky).

Přístup do těchto parků je omezen nikoli pouze kapacitně, ale také specifickým předmětem podnikání. Největšímu zájmu se v současné době těší podnikatelé a firmy s inovačními a nevšedními nápady.

Průběh výběru firmy do podnikatelského inkubátoru

Nejprve dochází k předložení stručného popisu obchodního záměru podnikatele nebo firmy. Následně je vypracován podrobný podnikatelský plán, který je předložen komisi, jež se skládá ze zástupců a partnerů inkubátoru. Po příznivém vyhodnocení porovnání s konkurenčními návrhy je posledním krokem podepsání smlouvy.

Výhodné podmínky v inkubátorech získávají subjekty obvykle **na dobu 3 let**, do této doby se musejí postavit na vlastní nohy, pokud to po tuto dobu nestihnou, mohou využít možností, které nabízejí vědeckotechnické parky (Veber, Srpová aj., 2008).

1.3.3 Akcelerátor

Akcelerátor je program, který začínajícím podnikatelům umožňuje jejich nápad přenést do funkční a prodejní fáze. Pod dohledem odborníků několik měsíců lidé své nápady rozvíjejí a soustředí se na vybudování zákaznické základny. Od odborníků získávají rady v oblasti právní, ochrany duševního vlastnictví, dále v účetní a daňové oblasti a v otázkách podpory produktu. V průběhu tohoto programu se podnikatelé naučí vytvářet cenotvorbu, připravovat marketingové kampaně, definovat data získaná z výzkumu atd. **V závěru mají možnost svůj nápad představit investorům či dalším podnikatelům.** Podnikatelský akcelerátor (PA) je označován jako typ podnikatelského inkubátoru (Vesecký, 2015).

1.4 Nevládní organizace

Mezi nevládní organizace patří široké spektrum subjektů, které poskytují škálu služeb jako podporu různorodým podnikatelským aktivitám zahrnujícím i MSP.

Mezi nevládní organizace nabízející podporu v ČR patří Mezinárodní obchodní komora (ICC), dále Hospodářská a Agrární komora, které byly založeny rozhodčím soudem. Česká podnikatelská reprezentace při EU, tzv. CEBRE, vzniklo za spolupráce Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR a konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR.

1.5 Podpora podnikání na komerčním základě

Na trhu existuje mnoho podnikatelských subjektů, poskytujících služby začínajícím a již prosperujícím podnikatelům. Je to podpora formou poradenských služeb, k nimž patří účetnictví, daňové poradenství, zabezpečení požadavků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právní konzultace apod.

Na komerčním základě jsou také založeny bankovní služby pro podnikatele, fondy rizikového kapitálu a Business Angels (Veber, Srpová aj., 2012).

2 Coworking

Coworking se stal novým trendem v podpoře podnikání. Termín **coworking v doslovném překladu znamená spolupráce**. K jeho úkolům patří napomáhání k nalezení nového způsobu práce, pomoc začínajícím podnikatelům při hledání správné cesty a zabezpečení přílivu a zdrojů potřebných informací. Tato kapitola je zaměřena na seznámení s coworkingem, vybavením a službami CC. Dále přináší porovnání coworkingu s ostatními druhy podpor, které tvoří základnu pro začínající podnikatele.

2.1 Definice coworkingu

Pojem coworking vysvětluje několik definic. Každá z nich ho pojímá vlastním způsobem. V rámci snahy o celkový vhled do tohoto tématu bylo vybráno několik základních definic.

Robert Vlach líčí coworkingové centrum jako **sdílený pracovní prostor pro lidi, kteří pracují na volné noze a jsou vzájemně nezávislí při své práci**. Sdílená kancelář plní také společenskou a psychologickou funkci tohoto pracoviště.

Coworking představuje nový způsob myšlení o našem vztahu k práci. Vznikl kvůli naší vrozené potřebě sdílet, pomáhat a stýkat se s druhými. **Svět potřebuje coworking, aby byl větší, rozmanitější, užitečnější a krásnější** (Bacigalupo, 2012).

Podle Susan Evans (2011), zakladatelky coworkingové kanceláře v Seattlu, je hlavní myšlenkou coworkingu budování komunity. **S coworkigem je spojená silná vnitřní a vnější spolupráce nezávislých podnikatelů či menších podniků**. Susan Evans zdůrazňuje stálou vazbu bývalých členů, kteří jsou v budoucnu nápomocní jako poradci a instruktoři. Za pomoci těchto členů dochází k vybudování rozsáhlé sítě (Schuermann, 2014).

Dle MPO „Coworkingová centra představuje inspirativní prostor, kam mohou podnikatelé docházet za účelem výměny názorů s ostatními podnikateli, kde se mohou stýkat s mentory a rádci. Mají k dispozici technické zázemí, kterého mohou využívat k vlastnímu podnikání, avšak nájemní vztah je volnější, než např. v podnikatelském inkubátoru (MPO ČR 2014).“

V coworkingovém centru máme možnost sdílet své myšlenky, a tím dochází k vytváření komunity členů kreativní třídy (Šviráková, 2014).

Coworkingová centra jsou uspořádané prostory a poskytují možnost neformálního kontaktu mezi pracujícími členy. V coworkingovém centru se mohou lidé setkávat v místě určeném k relaxaci a odpočinku, kuchyňce či společenské místnosti určené ke konverzaci (Daviesová, 2013).

Coworkingové centrum vychází z principu sdílené kanceláře, nachází se zde místo, kde členové mohou pracovat na svém projektu. **Začínající podnikatelé a malé firmy pomocí tohoto centra získávají dobré pracovní zázemí, rady potřebné při začátcích, odbornou pomoc a nové kontakty.** Pořádají se také pravidelné akce, které podporují vzdělávání klientů, a ti mohou díky nim získat nové kontakty (Coworking Center České Budějovice, ©2016). CC se často nacházejí v uměleckých, starších a industriálních stavbách. Po několik let dávají novým nádech zapomenutým památným místům.

Podstata coworkingových center

CC představují velký přínos pro naši ekonomiku a přichází s novým pohledem na podnikání. Tato centra pod jednou střechou **sdružují mnoho profesionálů**, kteří zde získávají nové kontakty. V centrech se vytvářejí interpersonální vazby a sítě a rozvíjejí se zde **nové myšlenky** na daná témata. V posledních letech se stále zvyšuje počet nezávislých profesionálů (např. vývojáři, grafici či auditoři), kteří netouží po běžných kancelářích. Vznikem CC lidé získali místa, která jsou pro ně příznivější z hlediska psychohygieny a klidu, mají v nich veškeré technické zázemí, a v neposlední řadě splňují i významné ekonomické parametry (jsou pro ně levnější). Tím dochází k diametrálnímu posunu - dříve museli často využívat rušné kavárny, které nemají potřebné vybavení, nebo měli **vlastní kanceláře, které byly výrazně nákladnější**. Tito lidé často využívají pro práci CC i v jiných městech aniž cítí potřebu si zde zřízovat vlastní pobočku.

CC vznikla jako reakce na potřeby lidí, kteří pracují z domu. Z mnoha výzkumů vyplývá, že tito lidé po určité době potřebují větší míru sociálních kontaktů, což se odráží na **jejich psychické kondici**, a zařazení do společnosti, což je realizováno právě

prostřednictvím návštěv těchto center. CC pořádají pro své členy nejen mnoho odborných akcí, ale také často nabízejí aktivity nepracovního, spíše zábavního charakteru.

CC začínají také pomáhat skupinám lidí znevýhodněných na trhu práce. V posledních letech **vznikají centra určená primárně pro ženy**, které chtějí začít podnikat, či už podnikají. Ve většině případů se jedná o maminky po rodičovské dovolené, pečující osoby, či jinou obtížnou situaci znevýhodněné ženy. Tyto programy jsou financovány z Evropských sociálních fondů a pro ženy zařazené v tomto projektu jsou službami bezplatnými. Součástí center je hlídací koutek, který je zdarma po dobu, kdy členové pracují, či se účastní jednání.

Také podnikatelé z řad cizinců v těchto centrech nacházejí dočasné útočiště a odpadá jim mnoho komplikací spojených s hledáním a vytvořením vlastních prostorů v cizí zemi.

CC se snaží být **nápomocná také start-upům**, některá jsou svými službami podobná podnikatelským inkubátorům a akceleratorům, avšak jsou v určitých oblastech odlišná. Lidé, kteří získají potřebné znalosti z inkubátorů, většinou odchází do CC, aby je uplatnili pro vlastní business.

Start-upová firma v začátcích svého podnikání více získá v CC, neboť zde nalezne nové kontakty a může prezentovat svůj produkt v rámci eventů, které jsou pravidelně pořádány. Naopak firmy s dlouhodobou tradicí mohou tato centra využít k nalezení pozoruhodných start-upů.

Oproti akceleratorům CC poskytují dlouhodobější spolupráci a možnost se v centru určité období dále rozvíjet. Dalším benefitem je také větší potenciál se do těchto programů dostat. Výhodou je i skutečnost, že se v CC nachází více neformálních zón pro práci, kde si mezi sebou klienti mohou vyměnit zkušenosti a nové nápady a mohou si užívat neformální atmosféry.

2.2 Historie coworkingu

Ačkoli coworking má poměrně krátkou historii, jeho přínos pro podnikání v celém světě je evidentní. Za poslední roky se o tomto tématu diskutuje čím dál více a význam CC se stále prohlubuje.

První zmínka o podobě coworkingových prostorů se datuje **do roku 1995, kdy v Berlíně** došlo k založení C-base, což bylo jedno z prvních hackerspace. **C-base uvedlo roku 2002 do provozu WiFi připojení** a podporovalo volný přístup veřejnosti k internetu.

V roce 1999 **Bernard DeKoven jako první použil slovo „coworking“**. Tento pojem sloužil k popisu pracovní metody, jež vzájemně propojovala spolupráci profesionálů a rozvoj obchodních jednání prostřednictvím počítačů.

Ve stejném roce došlo k otevření newyorského **ateliéru 42 West 24**. Softwarová společnost zde nabídla prostory k podnájmu jiným organizacím a nezávislým profesionálům.

Podobné centrum vzniklo ve Vídni začátkem roku 2002. Toto centrum dostalo jméno „UnternehmerInnenzentrum“(komunitní centrum pro podnikatele). Dnes bychom ho pod tímto názvem už nenašli, později bylo totiž přejmenováno na **Schraubefabrik** a řadí se mezi nejlepší CC v Evropě.

První coworkingová kancelář, která ve svém názvu nesla „coworking space“, **byla otevřena dne 9. srpna 2005 v San Franciscu**. Tento rok je považován za počátek coworkingu. Zakladatelem tohoto centra byl **Brad Neuberg**, jenž chtěl tímto způsobem reagovat alternativní nabídkou především na „nesociální“ obchodní centra a neproduktivní pracovní život v domácí kanceláři. K dispozici zde bylo 5 až 8 stolů po dva dny v týdnu, bezplatná WiFi, obědy, meditační přestávky, masáže a výlety na kole. Tento coworkingový prostor byl v roce 2006 uzavřen a nahrazen CC The Hat Factory v jiné lokalitě. Později byl 9. srpen vyhlášen jako Coworking Day.

Rok 2005 se stal významným mezníkem v historii coworkingu. Nejenže byla v tomto roce otevřena první coworkingová kancelář, ale došlo také k otevření prvního Hub, který

se za několik let stal mezinárodně rozšířenou sítí. **Při otevření prvního Hub centra nikdo neočekával tak mohutný rozmach ani vznik franšizy jako reakce na žádost zájemců.** Hub pobočky se rozšířily po celém světě, nejdříve do světových metropolí a následně i do menších měst.

V tomto pro rozvoj CC tak významném roce byl také otevřen kavárenský prostor St. Oberholz v Berlíně, který umožnil zájemcům pracovat na svých noteboocích jako hostům, již ne jako WiFi „parazitům“. V roce 2011 byl Oberholz rozšířen a stal se CC. **St. Oberholz je v současné době považován za jedno z nejlepších berlínských míst pro kreativní průmysl.**

V roce 2006 odstartovala první Jellies. Jellies jsou příležitostné schůzky, na kterých se lidé setkávají a spolupracují v neformální atmosféře. Dochází k vzájemné výměně názorů bez závazků nebo nákladů. Také byl zaznamenán zvýšený zájem o coworking, který se projevil v roce 2007 ve vyhledávacích trendech v Google. V Americe se stal pojem coworking běžně používaným.

V srpnu 2008 se zrodil program Coworking Visa, jež je založen na dohodě mezi jednotlivými CC na světě, umožňující, aby příslušníci jiných prostor měli návštěvu zdarma.

V Německu bylo otevřeno první centrum, které se jmenovalo Betahaus, jež bylo oficiálně prohlášeno za coworkingové. O tomto centru se psalo v magazínu Spiegel a v různých německých médiích, díky nimž se coworking dostal do povědomí většího počtu lidí.

První evropská coworkingová konference se konala v bruselském Hub centru v roce 2010. Následující rok nastal boom, velké firmy se začaly zajímat o coworking a zakládaly vlastní CC. Typickým příkladem je banka ING, která založila Network Orange v Torontu, dalším příkladem je Modul 57 v Hannoveru, kterou otevřela jedna z největších německých cestovních kanceláří TUI.

V průběhu následujících let docházelo k nárůstu počtu CC po celém světě. V říjnu 2012 bylo otevřeno více než 2000 coworkingových míst, o rok později přibylo dalších 1000, kde se objevují stále noví lidé (Deskmag, 2015).

Coworking se stále rozvíjí a objevuje nové služby pro své klienty. Podrobné charakteristice služeb coworkingových center je věnována kapitola 2.5, jež popisuje coworkingové pracoviště. V celém světě vznikají nová centra a v budoucnosti se ještě očekává zvýšení zájmu o spolupráci na bázi coworkingu. Následující tabulka znázorňuje jednotlivá centra uvedená v historii, o kterých je více informací uvedeno na jejich webových stránkách.

Tabulka 1: Historie - odkazy na webové stránky

C-Base	https://c-base.org/
42 West 24	http://www.42west24.com/
Schraubenfabrik	http://www.schraubenfabrik.at/
The Hat Factory	http://www.lutonculture.com/hat-factory/
Hub síť	http://www.lutonculture.com/hat-factory/
St. Oberholz	http://sanktoberholz.de
Betahaus	https://www.betahaus.com/berlin/
Modul 57	http://modul57.de/

Zdroj: Vlastní

2.3 Historie coworkingu v ČR

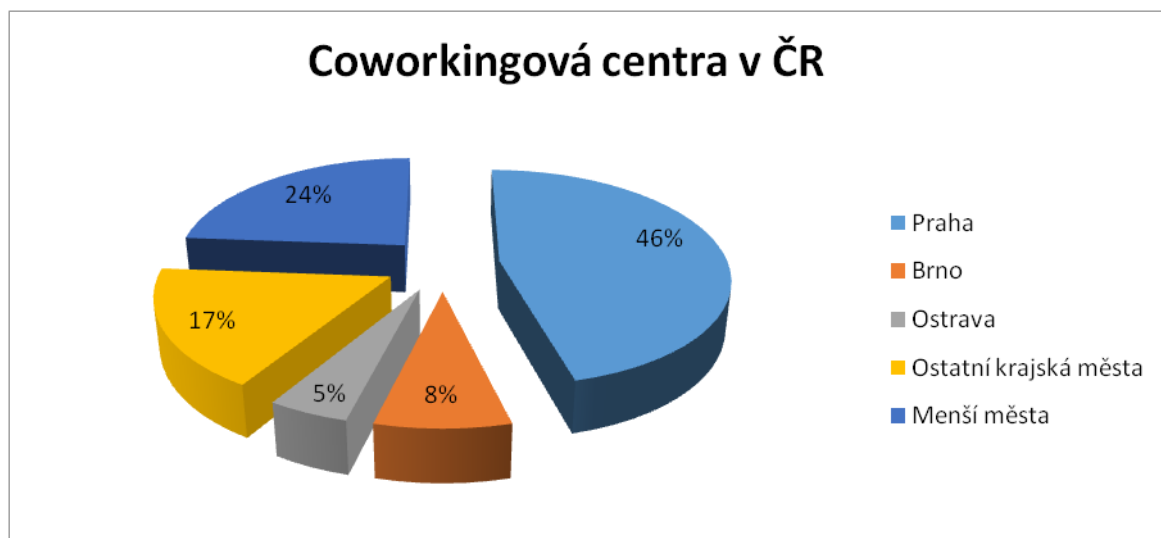
Do České republiky se coworking rozšířil teprve před několika lety, jeho historie u nás je zatím nedlouhá. Je však zřejmé, že se i zde stal novým vítaným trendem v podpoře podnikání. V průběhu let získává nové příznivce, nicméně bohužel stále velké množství lidí pojem nezná a neví, co znamená.

Coworking vstoupil do ČR v roce 2009. Prvenstvím se pyšnilo centrum Coffice, které se nacházelo v centru Prahy (Pýcha, 2013). Toto centrum bylo však po necelých 4 letech uzavřeno.

Ačkoli se CC v ČR mnohdy zásadně vzájemně odlišují, všechna jsou inspirována myšlenkou **sdužovat aktivní lidi na jedno místo a poskytnout jim adekvátní prostor a podnětné zázemí pro práci.** Nejčastějšími klienty coworkingových center jsou start-upy a podnikatelé na volné noze (Dočkal, 2014).

V České republice, se nachází přes 60 coworkingových center (viz příloha A). Každý rok na tento seznam několik nových center přibývá. Největší četnost výskytu je v Praze, kde funguje mnoho specifických center, která se od sebe odlišují. CC si vzájemně

konkurují školkou, kavárnou či prostorem pro řemeslníky. Dalším významným střediskem pro coworking je Brno, kde se nachází 5 CC a další je v současné chvíli připravováno. Vzájemně spolupracující síť vytvořila společně centra Impact Hub Praha, Brno a Ostrava. Postupem let se coworking dostává i do dalších krajských a i menších měst, jako je Kolín, Karviná, Havířov a mnoho dalších (Vlach, 2016). Podrobné zastoupení CC v ČR znázorňuje obrázek 1.



Obrázek 1: Rozložení coworkingových center v ČR
Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

2.4 Pilíře coworkingu

Žádné CC není naprosto stejné, přesto mají něco společného. Mezi hlavní pilíře patří především komunita, otevřenost, spolupráce a dostupnost (viz obrázek 2).

Komunita

Ať už patříte mezi jedince, kteří se rádi sdružují, či ne, vstupem do CC se stáváte součástí komunity.

Otevřenost

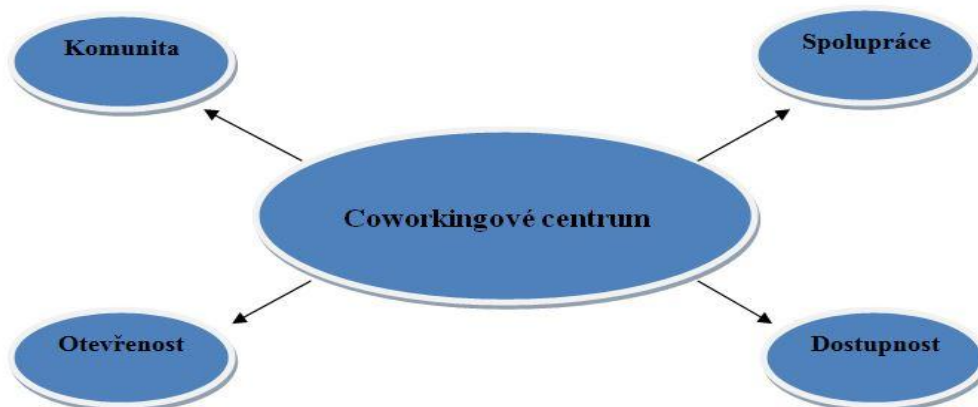
Tento pilíř spočívá nejenom v otevřenosti prostoru, ale také mysli. Dveře jsou otevřeny všem, kteří mají zájem pracovat v prostředí CC.

Spolupráce

Přesto, že se v CC vyskytují spíše jedinci, kteří pracují sami na sebe, je spolupráce dalším pilířem. Členové se pomocí vzájemné spolupráce mohou od druhých mnoho naučit a navázat nové kontakty.

Dostupnost

CC jsou přístupná všem, jejich omezení však spočívá v typu podnikání. Pro některé druhy podnikání nemají tato centra vybavení. Proto se některé kanceláře začaly specializovat i na řemeslníky a hledají si cesty k těmto podnikatelům (Lukášová, 2016).



Obrázek 2: Pilíře coworkingu
Zdroj: Vlastní zpracování dle Lukášové (2016)

Deguzman a Tang (2011) definovali 5 hodnot coworkingových center, které mají všechny coworkingové prostory vzájemně společné. Oproti Lukášové definují ještě udržitelnost, jako jeden z pilířů. Coworkingové centra jsou zařazovány mezi sociálně odpovědné podniky, které podporují lokální obchody a projekty, snaží se minimalizovat ekologickou stopu a ke svým hodnotám vedou také členy.

2.5 Popis coworkingového pracoviště

Každé CC má svá specifika, díky kterým se snaží odlišit od konkurence. Některá centra jsou specializovaná na ženy s dětmi, jiná zase na marketingové pracovníky. Přes tuto skutečnost by každé CC mělo saturovat určité základní požadavky. Tato kapitola je zaměřená na vybavení CC a služby, které by měly být v základní nabídce.

2.5.1 Coworkingové centrum

CC by se mělo nacházet v dobře **přístupném místě**. Prostory by měly být dostupné i pro lidi se zdravotním omezením. Důležitý je **design a inovativní prostředí**, které působí na pocity lidí. V pěkném prosvětleném prostředí se lidem pracuje lépe. V celém prostoru by mělo být dobré **osvětlení**, které působí příjemně na oči. Tato centra by měla mít nejen otevřené kanceláře, ale také místa pro klienty, kteří jsou rádi sami v prostoru, kde je nikdo nemůže rušit. Neměla by zde chybět ani **zasedací místnost**. Zázemí CC by mělo obsahovat kuchyňku, relaxační prostor, malou koupelnu s toaletou. **Dobry a rychly internet** se v těchto centrech stává samozřejmostí, neboť pro většinu členů je nezbytný a jejich práce je na něm závislá. Pokud jde o IT vybavení, neměly by zde chybět **výkonné kopírky, počítače a záložní zdroje**.

2.5.2 Pracovní prostor

Jednotlivé prostory pro pracovníky by měly být vybaveny stolem, nastavitelnou židlí pro správné držení těla, telefonem, výkonným počítačem či notebookem, kancelářskými potřebami a dostatkem odkladného prostoru (Wittasek, 2014).

2.5.3 Služby

Mezi nabízené služby coworkingového centra patří pronájem pracovního místa a zasedací místnosti, kancelářské služby, občerstvení, členské akce i akce pro veřejnost, meetingy, podpora start-upů, workshopy a poradenství členům (Müllerová a Šarešová, 2014).

2.6 Klienti coworkingového centra

CC nejsou přizpůsobená všem podnikajícím zájemcům. Nejčastějšími klienty jsou **tzv. freelanceři**, stále více se také v těchto místech setkáváme se studenty, pracovníky na mateřské či rodičovské dovolené. V CC se nachází také pracovníci, kteří jsou zaměstnáni na plný nebo částečný úvazek a jejichž zaměstnavatel jim umožňuje pracovat na flexibilním pracovním místě, neboť jsou součástí komunity, díky které se mohou zdokonalovat. CC se snaží napodobit běžné pracoviště (Kubátová, 2014).

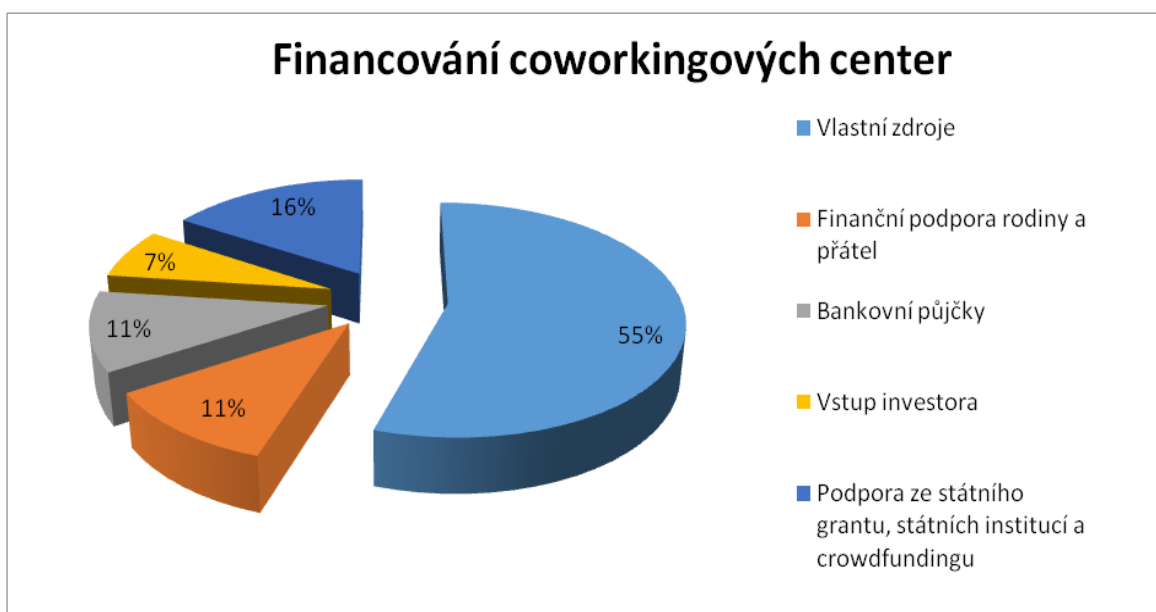
Freelancer

Slovo freelancer pochází z angličtiny, je jím označován **nezávislý profesionál či odborník na volné noze, někdy je zmiňován jako freelance worker či kontraktor** (Independent contractor). Jedná se o osobu, kterou si firmy najímají na práci, na niž nemají dostatečnou specializaci. Díky pomoci těchto odborníků její nedostatek saturují. Jedná se o služby, které subjekty nepotřebují dlouhodobě, ale spíše nárazově. Freelancerem obvykle bývá někdo, kdo si chce udržet svou nezávislost a nevyhovuje mu být v zaměstnaneckém poměru. **Tito odborníci vystupují buď sami, nebo spolupracují s personální agenturou.** Vyskytují se v mnoha oborech, jako je poradenství, informační a komunikační technologie, řízení projektů, překladatelství, média, propagace, novinářina, hudba, filmový průmysl, organizování akcí, copywriting, webdesign, vývoj a programování grafický design a mnoho dalších (Anon. 2016).

Pro klienty coworkingového centra je velice důležitý tzv. **Networking**. Schánková (2015) neoficiálně definovala networking jako způsob získávání nových kontaktů a jejich následnou aplikaci při vytváření obchodních příležitostí. Jeho podstata je založena na seznamování lidí, udržování dlouhodobých kontaktů a budování vlastní obchodní sítě. Networking pomáhá ke **sdílení informací a zefektivnění podnikání**. V networkingu hrají důležitou roli kontakty, protože čím více lidí známe, tím je pro nás jednodušší kontaktovat lidi na celém světě.

2.7 Financování coworkingových center

Podle studie Desmag se finanční prostředky na založení CC získávají z **vlastních zdrojů, finanční podpory rodiny a přátel, bankovní půjčky, vstupu investora, podpory ze státního grantu nebo jiných státních institucí a formou crowdfundingu**¹. Následující obrázek 3 znázorňuje procentuální zastoupení zdrojů financování. Z obrázku je viditelné, že největší zastoupení mají vlastní zdroje (Benešovská, 2016).



Obrázek 3: Druhy financování coworkingových center

Zdroj: Vlastní zpracování dle Benešovské (2016)

2.8 Výhody a nevýhody coworkingového centra

Tato kapitola je věnována kladům a záporům CC. Výhody těchto kanceláří zatím převládají, avšak existuje i určité množství negativ.

¹Crowdfunding je nová metoda získání finančních prostředků pro podnikání a různé projekty. Finance jsou získány od lidí, kteří přispějí částkou ve velmi krátkém časovém úseku. Crowdfunding probíhá online na internetu a velmi úzce spolupracuje se sociálními sítěmi, neboť jsou pilíři marketingu (Černý, 2015).

2.8.1 Výhody coworkingových center

Výhody lze rozčlenit do několika skupin. Jedná se o významná pozitiva v jednotlivých oblastech a kanceláře se jimi prezentují. Jde o následující:

Úspora

Coworkingová kancelář je levnější než pronájem vlastní kanceláře. Nájem za prostor je nižší a podnikatelé si nemusí pořizovat vlastní vybavení za vysoké částky. Zaplatí pouze čas, který v centru stráví. Výhodné je to pro klienty, kteří vědí, že by v kanceláři nebývali často a ztráceli by tak peníze za čas, který tam netráví.

Tradice

Lidé jsou mnoho let zvyklí, že každý den ráno vstanou a odejdou do práce. Je to určitý rituál a tato centra ho umožňují dodržovat. Dnes se často setkáváme s lidmi, kteří od práce z domu utíkají do CC, protože už nedokázali oddělit pracovní čas od volného.

Společnost

CC umožňují nalezení nových kontaktů v podobě potenciálního partnera, obchodníka či přítele. Čas od času každý potřebujeme prohodit pár slov s lidmi okolo sebe. Jsou to lidé, kteří nás dokážou více motivovat, inspirovat, udržovat v dobrém pracovním tempu a můžeme se od nich naučit nové věci.

Zázemí

Centra jsou navržena tak, aby zvyšovala výkonnost. Snaží se vytvořit vhodný prostor pro kreativitu. Tato centra nabízí veškeré zázemí pro práci a klienti se nemusí starat o chod kanceláře, neboť to vše je za ně již zařízeno, a mohou se věnovat pouze své práci. Velký důraz se klade na moderní a funkční zařízení. O podrobném vybavení pojednává samostatná kapitola.

Nezávislost

Tato vlastnost je charakteristická u lidí, kteří chtějí řídit své životy sami a nebýt na nikom závislí. Nezávislost se v coworkingových prostorech projevuje už při prvním vstupu. Podnikatel se nikomu neupisuje nájemní smlouvou a většina center nabízí dny na vyzkoušení. Tím, že se neseписuje nájemní smlouva, může podnikatel kdykoli odejít a už se nevrátit.

Podpora začínajícím podnikatelům

Začínající podnikatelé naleznou podporu v CC v podobě poradenství, nalezení investorů, nabídky vzdělávacích akcí a meetingů. Získají zpětné vazby na prezentovaný projekt. Některá CC fungují jako podnikatelské inkubátory.

2.8.2 Nevýhody coworkingových center

Nikdy není nic dokonalé a stále je co zlepšovat. V CC také nalezneme určitá negativa. Ačkoliv se neobjevují v takovém množství jako klady, je velice důležité je vymezit. Mezi potenciální rizika patří **krádež nápadu**. V CC můžeme často narazit na lidi, kteří si rádi přivlastní cizí myšlenku, a proto někteří podnikatelé stále upřednostňují práci z domu. Dalším negativem může být **hlučnost**. Některá centra jsou na rušných místech, nebo jsou rušivým elementem ostatní členové. Pro ty, kteří potřebují při práci úplné ticho, nejsou tyto prostory uspokojivým řešením. Další nevýhodou je **časové omezení**. Otevírací doba je přesně daná, což některé jedince znatelně omezuje. Poslední negativum je **dostupnost**. Ve většině případů převládá snaha tyto kanceláře situovat do center měst, ale občas se nachází na místech, která nejsou dobře dostupná (In-Spiro, 2015). Dalším slabou stránku, kterou nesou CC je snížení pracovní neschopnosti. V otevřených kancelářích je větší pravděpodobnost onemocnění. Nejčastěji jsou to dýchací obtíže, bolest hlavy a únava (Michalík, 2010).

2.9 Porovnání coworkingového centra s podnikatelským inkubátorem a akcelerátorem

Tyto programy mají **společný cíl pomáhat začínajícím podnikatelům**, avšak vzájemně se mezi sebou odlišují a mají své výhody a nevýhody. Často dochází k jejich záměně, a proto je kapitola věnována rozdílům těchto forem podpory. Informace byly nashromážděny především z definic uvedených v předchozích kapitolách, prostudováním odborné literatury a dostupných zdrojů na internetu.

Účel

Podnikatelské inkubátory podporují firmy formou zvýhodněného nájmu, poskytnutí kancelářských, laboratorních, výrobních nebo jiných prostorů pro vznikající projekt. Nabízejí výhodně služby, finanční výpomoc, školení, rekvalifikaci atd. (CzechInvest, 2017). Oproti tomu PA je zaměřený na precizní doladění nápadu do takové podoby, která bude plně funkční a prodejná. Po pár měsících tvrdé dřiny by projekt měl dosáhnout svého cíle a měl by být připraven na rozjezd. CC se specializují spíše na pronájem prostorů a vytvoření dobrého zázemí do začátku. Velkým přínosem bývá vzájemná propojenost těchto programů na jednom místě.

Doba

Doba „pobytu“ v podnikatelském inkubátoru je omezená, bývá to zpravidla okolo 3 let. PA je program pouze na několik měsíců. Přesným opakem jsou CC, která nejsou nijak časově omezená.

Spolupráce

Podnikatelské inkubátory umožňují společně sdílet prostor, laboratoře a zázemí, což napomáhá k vzájemné spolupráci s ostatními účastníky uvnitř inkubátoru, naopak u podnikatelského akcelerátoru se každý soustředí na svůj projekt. V CC si mohou lidé vzájemně vypomáhat, ale není to pravidlo. Vždy je situace závislá na aktuálních klientech, kteří se v daný okamžik v centru nacházejí, a na druhu aktivit.

Vstup

PA klade velký důraz na výběr. Snazší je se dostat do podnikatelského inkubátoru. Vstup do CC je volný, avšak jak již bylo řečeno, omezenost spočívá v druhu podnikání.

Financování

Finanční podpora podnikatelských inkubátorů je poskytována formou kontaktů na investory, poskytnutí informací jak získat dobrý úvěr či dotaci. Poskytované služby bývají zpravidla bezplatné nebo jsou za nižší poplatky. PI nemá práva na podíl ve firmě, avšak ne vždy je tento projekt financován investory. Naopak v podnikatelském akcelérátoru projekty financují převážně investoři, kteří mají podíl na zisku (Cohen, 2013). Služby nabízené CC si každý člen financuje sám. Ve svých začátcích tu však mohou nalézt investory, kteří se účastní akcí pořádaných v těchto centrech, či potenciální obchodní partnery.

Z tohoto porovnání vyplývá, že CC, PI a PA jsou svou nabídkou velmi podobné, avšak každý má své priority vázané na jiných službách. CC neposkytují takové odborné zázemí jako v PI a PA. Mají však jiné služby a podpůrné programy, které pomáhají členům dosáhnout cíle.

3 Metodologie výzkumu diplomové práce

Tato kapitola je věnována průběhu hodnocení CC v ČR. Cílem je zhodnocení fungujících CC podle vybraných kritérií.

CC byla nejprve rozdělena do tří samostatných skupin na základě souhrnné aktuální databáze uvedené na webových stránkách www.navolnenoze.cz. Do první skupiny jsou zařazena centra z **Prahy, Brna a Ostravy**, další oddíl je generován z CC nacházejících se v krajských městech (mimo tři největších měst) a v posledním oddílu jsou centra, která se nacházejí v menších městech.

Důvodem tohoto rozdělení je rozdílnost center a to především ve výši potenciální poptávky z hlediska hustoty a četnosti obyvatelstva a cílových skupin. Praha, Brno a Ostrava jsou tři největší města v České republice, a proto zdejší CC tvoří první sledovanou skupinu. Tato centra jsou také vzájemně propojena i pobočkami sítě Impact Hub.

Další skupinu tvoří CC působící **v krajských městech**. Tato centra získávají v jednotlivých krajích stále významnější uplatnění i přesto, že o své členy musejí více bojovat.

Poslední skupina je zaměřena na CC, která fungují **v malých městech**. Pro naši ekonomiku jsou velmi důležitým prvkem, protože jejich snahou je podpora zaměstnanosti v jednotlivých regionech. Zastoupení CC na území České republiky znázorňuje obrázek č. 1.

Nejprve byla stanovena kritéria, podle nichž byla daná centra hodnocena. Pro výběr hrály důležitou roli informace zveřejňované na internetu, sociálních sítích a odpověď na e-mail. Pokud požadované informace nebyly přístupné, tato centra byla vyloučena z hodnocení. Přesto získané informace generovaly postačující a relevantní portfolio pro dosažení cíle této práce. Podrobný seznam hodnocených CC s odkazem na webové stránky či facebookové stránky, z nichž byly čerpány informace, zobrazuje tabulka č. 2.

První kritériem bylo **financování**. Všem CC byl odeslán e-mail s prosbou o sdělení, jak byla jednotlivá CC financována při založení a jak jsou financována v současnosti. Na

začátku byla položena otázka, zda jsou CC tvořena více z vlastních zdrojů, nebo ze zdrojů investorů a jiných společností, či financována za podpory dotací z krajů nebo EU.

Velmi rozsáhlým kritériem byly **poskytované služby**, které byly rozděleny na jednotlivé části a to otevírací dobu, cenu, služby, specializaci a programy pro podporu podnikání.

V rámci otevírací doby se hodnotilo - zda mají centra otevřeno 24 hodin denně 7 dní v týdnu (24/7), nebo jsou klienti omezeni časovými intervaly. V rámci **ceny** se hodnotily jednotlivé tarify. Pro hodnocení byl vybrán měsíční tarif, pro který měla všechna CC vytvořenou kalkulaci. Jde o nejvyužívanější tarif – měsíční. Lidé jsou zvyklí vše platit měsíčně, což je zřejmě příčinou výběru tohoto tarifu. U jednotlivých oddílů byla vypočítána průměrná a střední hodnota měsíčního tarifu, aby mohlo dojít k vzájemnému porovnání.

Specializace byla doplňkovým zjištěním, a to informace, zda jsou centra zaměřena na určitou skupinu klientů, především na rodiče s dětmi, či jinou specifickou skupinu.

Kritérium **služby** je velice rozmanité. Hodnocení bylo spíše zaměřeno na doplňkové služby, neboť centra se snaží dodržovat základní nabídku. Jednotlivé skupiny center měly rozdílné hodnocení. Nejčastěji byly hodnoceny zasedací místnosti a konferenční sály, poštovní služby, úložné služby typu uzamykatelných skříněk a poradenské služby. CC se snaží odlišovat specifickými službami, které ostatní nemají. U jednotlivých CC byly vybrány služby, kterými by se mohla ostatní CC inspirovat.

Programy podpory podnikání (start-ups) tvořily velmi podstatnou část výzkumu. Tato část pojednává o podporujících programech v CC, která jsou přímo zaměřena na start-upy nebo na pomoc znevýhodněným skupinám. CC, ve kterých jsou nabízeny programy pro podporu podnikání, byly součástí většího komplexu, či součástí podnikatelského inkubátoru. V mnohých případech tyto programy byly nazývány akceleračními.

Posledním hodnoceným kritériem byla komunikace. V rámci **komunikace a propagace** se nejprve hodnotila kvalita prezentace CC na sociálních sítích. Lidé o CC vědí málo, a proto je prezentace na sociální síti velmi důležitá. V dnešní době lidé využívají sociální sítě pro komunikaci denně, a proto by měla být jednotlivá CC na těchto sociálních sítích

registrována. Jde o jednu z nejjednodušších forem komunikace nejen s potenciálními členy, ale také se stávajícími klienty. Pro průzkum byl vybrán Facebook, Twitter, LinkedIn a Youtube. Jde o sítě nejčastěji využívané, a proto nejvhodnější pro komunikaci s klientem. Následně byl zkoumán obsah jednotlivých internetových stránek, jejich přehlednost a dostatečnost informací pro potenciální zájemce.

Data o financování byla získána dotazováním, pomocí e-mailu v němž byly uvedeny dvě otázky. Ostatní informace byly získány z webových stránek jednotlivých center a z informací zveřejněných na internetu. Získané informace byly seskupeny a pomocí excelových tabulek zpřehledněny. Na základě získaných údajů byla provedena analýza na bázi kvantitativních a kvalitativních metod.

Následně byly souhrnně porovnány jednotlivé zkoumané oddíly CC. Získaná data byla v rámci kritérií vyhodnocena a dále byly představeny návrhy na zlepšení. Následně byla představena nejlepší CC jako inspirace pro ostatní a centra spolupracující s podnikatelskými inkubátory a akcelerátory, neboť tyto druhy podpor se vzájemně doplňují a vytváří dokonalejší podpůrný komplex. Na závěr souhrnného hodnocení bylo zjištěno zastoupení CC v jednotlivých okresech a byla představena riziková místa, ve kterých by tato centra našla uplatnění.

Tabulka 2: Souhrn zkoumaných coworkingových center

Praha		
Paralelní Polis	http://paperhub.cz/	
Locus Workplace	http://en.locusworkspace.cz/	
Impact Hub Praha	http://www.hubpraha.cz/	
Node 5	http://node5.cz/	
Desk Room	https://sites.google.com/site/DeskRoomcz/	
K10 Coworking	http://k10.online/cs/	
Pracovna	http://pracovna.cz/	
In-Spiro	http://in-spiro.cz/	
Opero	http://www.opero.cz/cs	
WorkLounge	http://www.worklounge.cz/prague/cs	
Creative Gate	http://www.creativegate.cz/	
Křižovatka	http://cz.smartcoworking.cz/	
Baby Office	http://www.babyoffice.cz/	
Mumraj	http://www.ccmumraj.cz/	
Brno		
Cowo Brno	http://www.cowobrno.cz/	
Impact Hub Brno	http://www.hubbrno.cz/	
Mitrovski	http://www.mitrovski.cz/coworking/	
Ostrava		
Impact Hub Ostrava	http://www.hubostrava.cz/	
Kovork	http://www.kovork.cz/	
Krajská města		
Coworking Center	České Budějovice	http://www.coworkingcb.cz/
CML	Liberec	http://coworkingliberec.cz/
KultiVAR	Liberec	http://www.kultivar.xyz/
Coworking Olomouc	Olomouc	http://www.coworkingolomouc.cz/
Coworking Pardubice	Pardubice	http://cowopce.cz/
Desk Room	Pardubice	https://sites.google.com/site/DeskRoomcz/
Coworking DEPO2015	Plzeň	http://www.depo2015.cz/coworking/
TIC	Zlín	http://www.inkubatorzlin.cz/
Menší města		
CoWorking BoBrn	Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	http://www.facebook.com/CoworkingBOBR/
Hubbr	Havlíčkův Brod	https://www.hubbr.cz/
Naše místo – Merkur Coworking	Haviřov	http://www.nasemisto.cz/
Business Gate	Karviná	http://www.businessgate.cz/
Podnikání všem	Kladno	http://www.podnikanijereseni.cz/
Coworking Kolín	Kolín	http://coworkingkolin.cz/
Prostor plus - Kolárka	Kolín	http://www.prostor-plus.cz/
Coworking Krnov	Krnov	http://www.coworkingkrnov.cz/
Cowo Novo	Nový Jičín	http://cowonovo.cz/
COWorking Přeřov	Přeřov	http://cow.unas.cz/
Coworking Příbor	Příbor	http://www.ccpribor.cz/
Cowárna	Příbram	http://www.cowarna.cz/

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

4 Coworkingová centra v Praze, Brně a Ostravě

První část hodnocení je věnována CC ve třech největších městech ČR. Pro srovnání byla vybrána tato města, protože jsou v rámci coworkingu velmi podobná a často mají pražská centra v Brně a Ostravě pobočky. Tvoří tedy první posuzovanou skupinu.

Cílem této kapitoly, je zjistit informace o financování jednotlivých center, ceně, otevírací době, specializaci, nabízených službách a komunikaci a propagaci. Z důvodu početnosti CC v Praze byla vybrána centra, o kterých bylo zjištěno nejvíce potřebných informací.

Z hodnocení byla také vyřazena centra, která jsou v současné době mimo provoz, centra vzniklá až po vytvoření seznamu, nebo centra příliš specifická pro porovnání. Mezi tato vyloučená centra patří: Pracovna v parku, Svět Hub, Office Coffe Bar, Foto.Cowo., Business Centrum Školská, Coworking Prague, Ateliér Pexeso, Pracovna ženy, Mam, DIY Hodinová dílna, TechSquat, MicroHub, Remmarkable Coworking, Studio ALTA a Jurispace.

Z brněnských a ostravských center bylo z hodnocení vyřazeno Melvi Space, KoPlac, Nový tvůrčí prostor v Brně a Coworking Ostrava. **V rámci Prahy, Brna a Ostravy bylo hodnoceno 19 CC.** Coworking se vyznačuje komunitou, která je vyobrazena pomocí mapy. Tato komunita je prozatím tvořena pražskými, brněnskými a ostravskými CC, která byla zařazena do hodnocení.

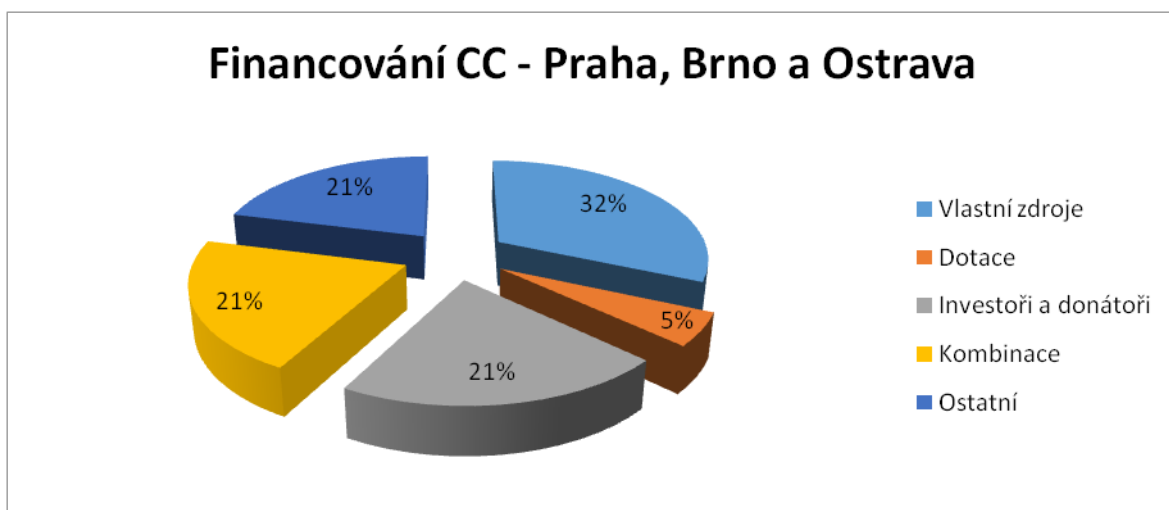


Obrázek 4: CC v Praze, Brně a Ostravě
Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

4.1 Financování

Ve velkých městech je nabídka finančních podpor rozmanitá. Nachází se v nich mnoho investorů a donátorů, kteří se zajímají o nové způsoby podnikání, i o dobré podnikatelské nápady. Budoucnost CC v Praze, Brně a Ostravě je proto optimističtější – CC mají větší možnost se stále rozvíjet a rozšiřovat nabídku.

Na email s prosbou o poskytnutí informací odpovědělo 12 CC nacházejících se v Praze, Brně a Ostravě. Některá centra neodpověděla, proto byly podstatné informace získány z internetových stránek, či jiných zdrojů. CC v Praze, Brně a Ostravě byla **nejčastěji financována z vlastních zdrojů a dále z prostředků získaných od investorů, developerů, nebo od jiné společnosti.** Další zdroje financování jsou představeny na obrázku č. 5.



Obrázek 5: Financování CC - Praha, Brno a Ostrava
Zdroj: Vlastní

Souhrnné informace o financování jednotlivých CC v Praze, Brně a Ostravě jsou uvedeny v následující tabulce č. 3. Mezi CC, jejichž založení bylo financováno z **vlastních zdrojů**, patří Locus Workspace, Node5, Desk Room, K10 Coworking, Baby Office a Mitrovski. **Centrum Locus Workspace** založil Will Bennis z vlastních zdrojů, v současné době ho také financuje sám. **Node5** je akciovou společností, jež z vlastních zdrojů založili Lukáš Hudeček a Petr Ocásek (Janouš, 2012). Zakladatel CC **Desk Room** je velmi hrdý, že toto centrum bylo založeno z jeho vlastních úspor a v současné době je schopné si na svůj chod vydělat samo. Za založením CC **K10** stojí soukromý kapitál. Do **Baby Office** jednatelky

vložily vlastní finance. Veškeré investice financovaly samy nebo z osobních půjček rodiny a přátel. V určitou dobu využily i pomoc z dotací, ale vrací se k samofinancování. CC **Mitrovski** bylo také financováno ze soukromých zdrojů a je tomu tak i v současnosti.

Druhým nejčastěji zastoupeným způsobem financování je získání **prostředků od investorů, donátorů či jiných společností**. **Paper Hub v Paralelní Polis** je nezisková organizace, která je financována z příspěvků od soukromých donátorů a z provozních příjmů domu. Centrum **In-Spiro** je financováno z vlastních finančních zdrojů společnosti Degirans SE (ČTK-DEGIRANS SE a SPACESPY společně). CC **Opero**, založila skupina investorů, kteří do něj vložili vlastní finanční prostředky. Investory jsou Pavel Přikryl, Pavel Bouška a Luboš Černý. **Kovork** založil a provozuje PI, který je součástí VŠB-TUO v Ostravě. CC **Mumraj** získalo finance z programu Práce a život v rovnováze II. – ESF: Operační program Praha Adaptabilita, podpora vstupu na trh práce (VÝROČNÍ ZPRÁVA, 2014).

Další skupinu tvoří CC, jež byla založena z **kombinace finančních zdrojů**. **Impact Hub Praha** bylo financováno z vlastních zdrojů, jež byly tvořeny z vlastního kapitálu a půjčky. CC **Křižovatka** získalo finanční prostředky od investora a z bankovního úvěru. **Impact Hub Brno** bylo financováno z 50 % vlastními zdroji a zbytek za pomoci dotací. Na koupi a rekonstrukci budovy čerpal dotaci z rozpočtu Evropské unie a provoz je od samého počátku samostatně finančně udržitelný. Na počátku vzniku CC **Impact Hub Ostrava** v rámci koupě, rekonstrukce a následného zprovoznění bylo využito 50 % financí z Evropské unie, konkrétně z evropského fondu pro regionální rozvoj (investice do vaší budoucnosti) a 50 % získali od soukromého investora.

Creativ Gate bylo založeno za přispění základních investic určených na rekonstrukci a pořízení vybavení. Rekonstrukce měla dvě etapy. Při budování druhé části se ukázala podstata coworkingu a byla vytvořena za pomoci mnoha lidí (Creative Gate, 2016). **Cowo Brno** bylo zřejmě financováno z vlastních zdrojů. V současné době ho vlastní jiný majitel a není známo, z jakých prostředků bylo založeno. Momentálně je financováno z vlastních prostředků a v budoucnu plánují přejít na jiný typ společnosti a dotaci využít. CC **Pracovna** založili Jan Pelán a Andrea Kosařová. Z účetní závěrky za rok 2013

vyplývá, že toto centrum bylo z velké části financováno z cizích zdrojů, zřejmě z nějakého typu půjčky.

Tabulka 3: Financování CC - Praha, Brno a Ostrava

Praha		
Centrum	Zdroj	Text
Paralelní Polis	Soukromý donátoři	Nezisková organizace s právní formou „zapsaný spolek“. Při založení Polis bylo vybavení a provoz financováno ze soukromých příspěvků členů jedné skupiny, jejich podporovatelů a několika donátorů. V současnosti struktura Polis staví na členské základně. Členové organizace přispívají k chodu projektu finančně nebo svou vlastní aktivitou.
Locus Workplace	Vlastní zdroj	Zakladatel Will Bennis – vlastní zdroje
Impact Hub Praha	Kombinace	Založeno skupinou lidí, která se inspirovala v zahraničí. Financováno z vlastních zdrojů (vlastní kapitál a půjčka)
Node5	Vlastní zdroj	Akciová společnost - vlastní zdroje Lukáš Hudeček a Petr Ocásek
Desk Room	Vlastní zdroj	Pražský Desk Room bylo založeno z vlastních úspor.
K10 Coworking	Vlastní zdroj	Založili bez pomoci státu, za K10 stojí soukromý kapitál.
Pracovna	Ostatní	Pelikán a Kosařová - cizí zdroje
In-Spiro	Investor	Projekt In-Spiro je financován z vlastních finančních zdrojů společnosti Degirans SE.
Opero	Investoři	z finančních prostředků společníků
WorkLounge	Developer	Lubomír Šilhavý, Tomáš Pražák vlastní developer
Creative Gate	Ostatní	Založeno pouze za přispění základních investic na rekonstrukci prostoru včetně vybudování sítě a pořízení skromného vybavení. Rekonstrukce byla rozdělena na dvě části. Druhá část vznikla za přispění mnoha lidí.
Křižovatka	Kombinace	Investor, bankovní úvěr
Baby Office	Vlastní zdroj	Centrum bylo založeno v roce 2013. Financováno z vlastních zdrojů. Veškeré investice jsme financovali sami nebo z osobních půjček rodiny a přátel, následně byla pomoc i z dotací ale vrací se k samofinancování
Mumraj	Dotace	Dotace, Práce a život v rovnováze II. – ESF: Operační program Praha Adaptabilita, podpora vstupu na trh práce.
Brno		
Centrum	Zdroj	Text
Cowo Brno	Ostatní	Druhý vlastník centra, nejsou známy finanční prostředky, kterými bylo financováno založení centra, není známo, že by centrum využívalo dotace. Momentálně centrum funguje bez dotací, na základě vlastních finančních prostředků. V budoucnosti plánují přejít na jiný typ společnosti a dotací využít.
Impact Hub Brno	Kombinace	50% také z vlastních zdrojů, zbytek 50% pomocí dotací. Na koupi a rekonstrukci budovy čerpali dotaci z rozpočtu EU. Provoz Impact Hubu je od samého počátku samostatně finančně udržitelný.
Mitrovski	Vlastní zdroj	Vše ze soukromých zdrojů.
Ostrava		
Centrum	Zdroj	Text
Impact Hub Ostrava	Kombinace	Na počátku v rámci koupi, rekonstrukce a následného zprovoznění bylo využito: 50% z Evropské unie, konkrétně z evropského fondu pro regionální rozvoj (investice do vaší budoucnosti), 50% půjčil soukromý investor
Kovork	Ostatní	Kovork provozuje Podnikatelský inkubátor při VŠB-TUO v Ostravě – Porubě.

Zdroj: Vlastní

4.2 Poskytované služby

Dalším hodnotícím kritériem byly poskytované služby. V této části byly služby rozděleny na otevírací dobu, cenu, služby, specializaci a programy pro podporu.

4.2.1 Otevírací doba

CC mají otevírací dobu přizpůsobenou svým možnostem a klientům, kteří je navštěvují. Ve všední dny zpravidla **od 9 do 12:30** jsou všechna CC otevřená. Nejčastější otevírací doba je od 8 hodin ráno. Nejdéle můžeme zůstat do 22 hodin, a to v CC Cowo Brno. Některá centra mají v pátek zkrácenou otevírací dobu. CC Mumraj má otevřeno pouze do 12:30 hod a Node5 do 15 hodin.

Mnoho center v rámci svého specifického tarifu nabízí **přístup 24/7**. Nejčastěji je tento přístup součástí tarifu, který má velký počet hodin. CC Locus Workspace má otevřeno 24/7, dále také In-Spiro, Opero, WorkLounge a Creative Gate. Neomezený tarif v rámci tarifu má v nabídce CC Impact Hub Praha, Node5, K10 Coworking, Cowo Brno, Impact Hub Brno a Impact Hub Ostrava. Toto jsou centra, která se snaží nabídnout otevírací dobu, která je v zahraničních centrech běžná, česká CC se jí však stále brání. V současné době se jí snaží nabídnout pouze v rámci jednoho balíčku.

CC Paper Hub v Paralelní Polis nemá neomezenou otevírací dobu, ale snaží se svým klientům vyjít vstříc a má buď otevřeno také o víkendu, nebo si lze dohodnout čas i mimo otevírací dobu. Další centrum, které má otevřeno také o víkendu od 13 do 23 hodin, je Coworking Space Křižovatka. Z průzkumu vyplývá, že CC v Praze, Brně a Ostravě jsou více přizpůsobivá a v nabídce CC je zde promítnut městský život, kdy lidé začínají pracovat později a také odchází v pozdějších hodinách.

Menší CC mají pracovní dobu obvykle kratší a často nenabízí neomezenou otevírací dobu, nebo situaci řeší individuálně s klienty, kteří to pro svou práci potřebují.

4.2.2 Ceny

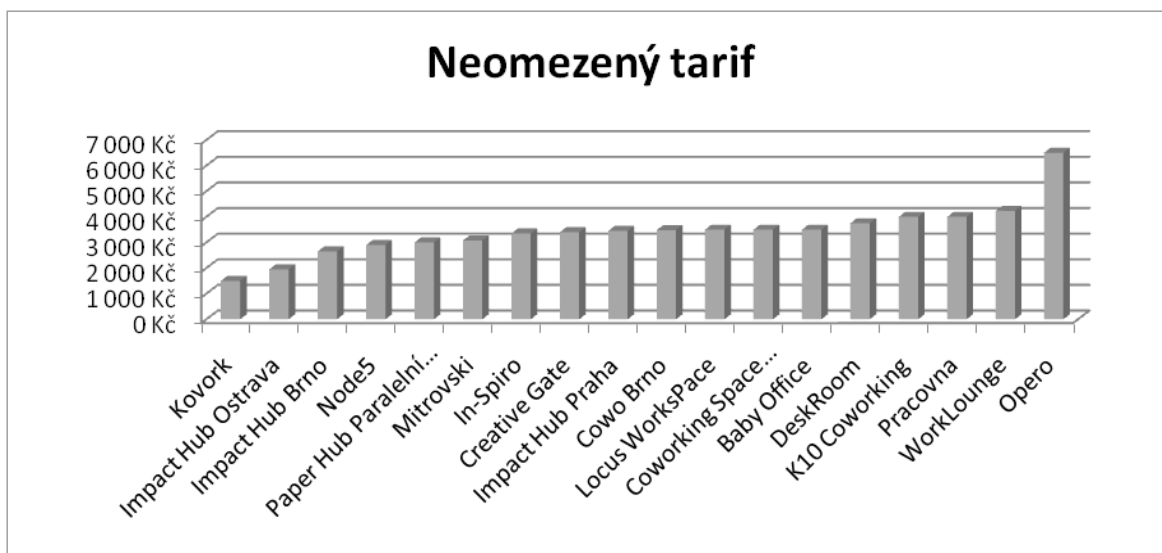
Pro hodnocení byla vybrána cena neomezeného tarifu, který nabízela veškerá CC kromě centra **Mumraj**, kde je cena od **80** hodin po domluvě. Pro porovnání byl vybrán tarif, ve kterém mají spektrum služeb podobné, avšak ne totožné, a proto jsou ceny porovnávány s určitou odchylkou. Ceny se ve velkých městech pohybují **od 1 500 Kč do 6 500 Kč za měsíc**. Průměrná cena CC ve velkých městech činí 3 249 Kč. Ze souboru pro výpočet průměru bylo vyřazeno CC Opero, jehož cena je významně odlišná od ostatních. Střední hodnota je 3 450 Kč. Pražská CC mají vyšší ceny než CC v Brně a Ostravě. Průměrná cena v Praze je **3 549 Kč**.

Nejlevnější tarify najdeme v Ostravě. **Nejlevnější tarif nabízí Kovork**, které je součástí podnikatelského inkubátoru a má možnost stanovit ceny nižší. CC v Ostravě mají ceny velmi podobné, liší se pouze o 135 Kč. **Nejdražší CC v Brně je Cowo Brno**, jehož cena je srovnatelná s pražskými centry.

Měsíční tarify jsou stále levnější než zřízení vlastní kanceláře a to především v Praze, kde jsou ceny nájmu stále vysoké. Klienti zde naleznou veškeré vybavení. Podrobné vyobrazení cen je znázorněno na obrázku č. 6. CC Opero má stanovenou nejvyšší měsíční cenu.

CC nejčastěji nabízejí několik tarifů lišících se podle počtu hodin. **Tarify se pohybují od hranice užívání v délce 10 hodin do 100 hodin**. Více hodin nabízejí v rámci neomezeného tarifu. Baby Office má své tarify odlišné od ostatních a odstupňované jsou podle počtu dní v týdnu. Tarify CC Cowo Brno jsou podle počtu dní od 1 dne do 150 dní.

Kalkulace mají CC rozdílné také za pronájem vlastního stolu, či celé kanceláře. Celé kanceláře nabízí CC Opero, Creative Gate a Kovork. Centrum In-Spiro zprostředkuje pronájem nejen na jeden měsíc, ale i na půl roku či rok. Pronájem si uživatelé mohou zřídit na více měsíců dopředu, a získají tím výhodnější ceny měsíčních tarifů. Pokud si klienti v Locus Workspace předplatí 6 měsíců dopředu, získají jeden měsíc zdarma.



Obrázek 6: Neomezený tarif - CC Praha, Brno a Ostrava
Zdroj: Vlastní

4.2.3 Služby

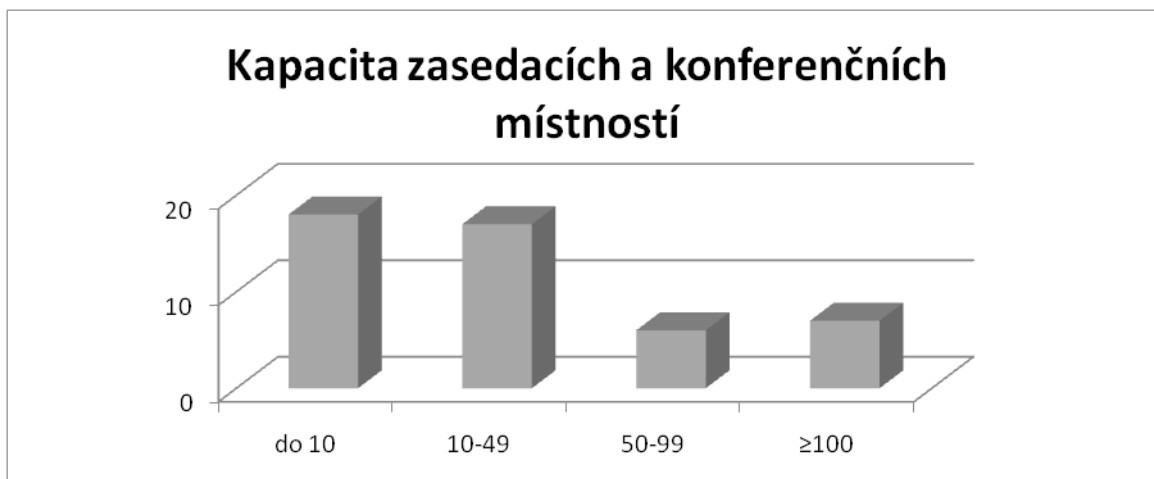
Nabídka služeb v CC nacházejících se v Praze, Brně a Ostravě je velmi rozmanitá. V rámci tarifu bývá zajištěno **vybavené pracovní místo, pobyt v relax místnosti, kuchyni a sociálním zázemí**. Dále pak mají jednotlivá centra v nabídce zasedací místnosti a sály s různou kapacitou. V těchto centrech nabízejí také **doplňkové služby**. Patří mezi ně především zajištění fixního pracovního místa a zřízení kanceláře. Uzamykatelná skříňka, ve které si klienti mohou uschovat své věci, je často součástí tarifů nebo případně za poplatek.

Dalšími doplňkovými službami je možnost **zřízení sídla a poštovní schránky**. CC mají nabídku podobnou, liší se vždy nějakou specifickou službou, ale základ se snaží stále udržet na podobné linii s ostatními centry.

Paper Hub – Paralelní Polis se liší od ostatních posuzovaných CC **tzv. Bitconovou peněženkou**, na kterou si klienti nabíjí peníze a dále fungují bezhotovostně, jde i o jediné centrum s **3D tiskem**. Impact Hub Praha, Brno a Ostrava nabízejí své služby v rámci sítě velmi podobné. Nejenže klientům zřídí **sídlo a poštovní schránku**, ale v rámci tarifu můžeme využít **50 % tarif na jiné pobočce**. Desk Room má zřízenou specifickou službu na **volání**, kdy klienti mohou volat na pevné linky zdarma. K10 má v nabídce služby **překladače a účetní**, kteří za určitý poplatek pomáhají s odbornou tematikou. Zrelaxovat se mohou uživatelé v sauně či při cvičení jógy. Součástí nabídky služeb Creativ Gate je také účetní, ale uživatelé mohou využít pomoc i od právníka. Opero má vlastní **asistentku**, která klientům zařizuje za poplatek administrativu. Službu pro **hlídání dětí** má zřízeno CC Baby Office.

Dále byl průzkum zaměřen na **zasedací a konferenční místnosti**. Ve velkých městech se často konají velká setkání a tyto prostory mohou také využít firmy pro jednání či meetingy. Některá CC nabízejí menší zasedací místnosti se **čtyřmístnou kapacitou**. V některých centrech mají prostory **až pro 200 lidí**. Nejvíce CC, která nabízejí tzv. Open Space s kapacitou 100 a více lidí, se nachází v Praze. Patří mezi ně Paper Hub-Paralelní Polis, Impact Hub Praha, Node5 a Opero. V Brně se nachází dvě CC s kapacitou nad 100 lidí, jde o Impact Hub Brno a Mitrovski. V Ostravě se také nachází pobočka Impact Hub, která má „Open Space“ pro 120 lidí. Největší prostory nabízí v Node5 a v Impact Hub Brno, mají v nabídce místnost pro 200 lidí.

Všechna CC disponují **zasedací místností s kapacitou do 10 lidí**. Dvě CC nemají blíže popsané své kapacity, avšak z fotografií vyplývá, že kapacitu do 10 lidí nabízejí. Jde o CC Mumraj a Work Lounge, jež má prostory rozsáhlejší. Nejvíce prostorů pro různá zasedání se nachází v Impact Hub Praha. Toto centrum má malou zasedací místnost, 4 velké zasedací místnosti, jednu malou konferenční místnost, jednu velkou konferenční místnost a Open space. V Ostravě nabízí také nejvíce prostorů pro setkávání Impact Hub Ostrava. V Brně CC Kovork nabízí 5 prostorů různých kapacit od 6 do 35 osob.



Obrázek 7: Kapacita zasedacích a konferenčních místností CC - Praha, Brno a Ostrava
Zdroj: Vlastní

4.2.4 Specializace

Specializovaná CC se v Praze, Brně a Ostravě vyskytují jen ojediněle. Jsou zde zřízena především centra, která nejsou zaměřena na určitou specifickou skupinu klientů. **LocusWorkspace** se specializuje na anglicky mluvící klienty. Nejčastěji se CC specializující na rodiče s malými dětmi. Mezi takto specializovaná CC patří **Baby Office** a **Mumraj**.

4.2.5 Programy podpory podnikání (start-ups)

CC se snaží svým klientům nabízet více služeb pro podporu podnikání, aby jim byla více nápomocná. Snaží se získat více příznivců a rozšiřují komunity o nové členy. Všechna centra pořádají různé přednášky a workshopy. Velká CC, která jsou součástí podnikatelských inkubátorů, také nabízejí programy pro podporu start-upů, nebo nabízejí akcelerační programy.

Impact Hub Praha, Brno a Ostrava mají své programy stejné, v průběhu roku pořádají v rámci sítě akcelerační programy. Svůj nápad můžete dostat do finální podoby za pomoci více než 60 zkušených konzultantů a svou pomoc nabízí více než 40 mentorů. Pořádají workshopy na míru a poskytují mediální podporu. Inspirativní prostředí vytváří celá komunita členů těchto center. Nechybí ani výhody poskytované od partnerů.

Ve všech třech centrech se nachází akcelerační program Impact Hub 100 – Day Challenge. Impact Hub Praha, Brno a Ostrava jsou také součástí **Social Impact Award, Laboratoře Nadace Vodafon a Impact First**. Tyto programy jsou velmi významné pro rozvoj coworkingu v České republice a jsou podrobněji popsány níže.

Impact Hub 100 – Day Challenge je program určený pro start-upy a po dobu 100 dní o ně pečují profesionálové, aby nápad dostali úspěšně k cíli. Program začíná v lednu, květnu a září. Na začátku je důležité podat přihlášku, ve které klient stručně popíše svou motivaci, očekávání a stav projektu. Následuje osobní schůzka, při které se podrobněji rozeberou klientovy požadavky. Účastníci zaplatí poplatek ve výši 14 950 Kč + DPH, který slouží k pokrytí nákladů.

Social Impact Award je akcelerační a vzdělávací program v oblasti společensky prospěšného podnikání v Evropě. Vznikl především pro vysokoškoláky, kteří chtějí splnit svou touhu po podnikání a založit vlastní byznys. Mohou se přihlásit s nápadem, či již fungujícím start-upem. Program probíhá v období letních prázdnin. Po celou dobu jim jsou nápomocní konzultanti a mentoři. Na závěr jsou vyhlášeni 3 nejlepší účastníci, kteří získají finanční odměnu. Impact Hub se snaží pomoci tím, že propojuje talentované účastníky tohoto projektu s lidmi, kteří jejich nápady podpoří a posunou k realizaci.

Laboratoř Nadace Vodafone se také řadí mezi akcelerační programy. Zástupci neziskových společností a společensky prospěšných podniků mají šanci svůj projekt dostat do fáze finančně udržitelné realizace. Do programu je ze začátku zapojeno 20 projektů lidí, kteří půl roku pracují v laboratoři. Cílem je odhalit, kdo je se svým projektem schopen obstát na trhu a u kterého projektu byl největší pokrok.

Impact First je akcelerační program, jehož cíl spočívá v zajištění funkčnosti a udržitelnosti projektů, škálovatelnosti aktivit a dopadu. Každý projekt získá minimální finanční podporu v hodnotě padesát tisíc Kč. Ten, kdo dosáhne největšího pokroku, získá podporu mentora, grant ve výši padesát tisíc Kč a také dlouhodobé PR a marketingovou podporu od Impact Hub a České spořitelny.

V Node5 nově nalezneme **Global Startups**. Je to akce, v níž zakladatelé firem mohou sdílet své obavy se stavěním globální firmy a získají informace od zkušených firem.

V tomto CC také funguje jeden z předních akceleračních programů ve střední Evropě a tím je Startup Yard. V rámci zmíněného programu je investováno do významných start-upů zaměřených na technologie.

V CC K10 probíhá také akcelerace projektu. Centrum CreativeGate se snaží být kreativní a stále přichází s novými projekty. V současné době probíhá projekt **Akademie Soběstačnosti**, která poskytuje informace a zkušenosti pro zlepšení soběstačnosti a trvale udržitelného způsobu bydlení, dopravy, produkce potravin atd. Dalším projektem je **Shevening** neboli živé talk show úspěšných českých žen ze světa businessu, kultury a politiky. Součástí komplexu Baby Office jsou různé podpůrné programy, které mohou využít také klienti CC. Do nejnovějšího projektu **Kompetence pro harmonizaci práce a rodiny**, který realizuje spolek Good-Will, se mohou klienti zapojit od ledna 2017. Komplex napomáhá rodičům po mateřské dovolené se vrátit do práce. Pořádány jsou také programy pro podporu začínajících podnikatelů. Coworking Space Křižovatka se stal **velvyslancem Seedstars startup** soutěže v České republice, organizoval jejich první jednání a začal budovat základy pro PI. CC Mumraj mělo zřízení podnikatelskou poradnu pro rodiče, avšak v roce 2016 skončila dotace a nemohou již nabídnout zvýhodněnou cenu. Zkušení odborníci zde poskytují informace o živnostech, daních, účetnictví, marketingu a propagaci na sociálních sítích.

CC v Praze, Brně a Ostravě jsou více zapojena do podpory podnikatelů pomocí různých programů. Nápomocné jsou jim podnikatelské inkubátory a akcelerátory. Protože v dnešní době dochází k vzájemnému propojení všech subjektů v jedné budově, mají uživatelé CC v současnosti výrazně lepší možnosti. Velký přínos v coworkingu přináší síť Impact Hub, která má v České republice tři pobočky, které jsou vzájemně propojeny a vytváří jednu komunitu. Také menší CC se snaží přicházet s inovacemi v podobě menších podpůrných programů.

4.3 Komunikace a prezentace

Tato podkapitola se zabývá komunikací CC ve velkých městech. Průzkum byl zaměřen na sociální sítě a webové stránky. Cílem bylo zjištění, jak by se CC mohla více prezentovat.

4.3.1 Sociální sítě

Jak bylo řečeno v předchozích kapitolách, mnoho lidí termín a náplň aktivit CC vůbec nezná, a proto je schopnost komunikace pro CC velmi důležitá. CC byla hodnocena podle registrace a následné aktivity na sociálních sítích. Tabulka č. 4 poukazuje na zastoupení jednotlivých CC na sociálních sítích.

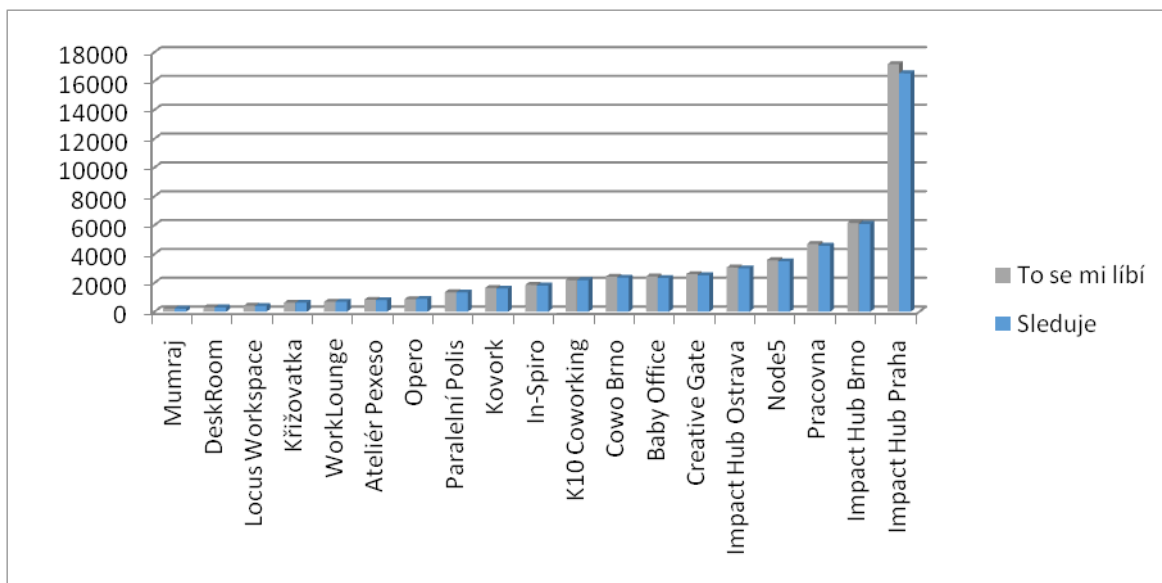
Tabulka 4: Účet na sociálních sítích – CC Praha, Brno a Ostrava

	Facebook	Twitter	LinkedIn	Youtube
Registrováno	95%	84%	68%	63%
Neregistrováno	5%	16%	32%	37%

Zdroj: Vlastní

Na Facebooku jsou registrována všechna CC kromě CC Mitrovski, které zde má pouze zřízen účet pro svou restauraci.

Z průzkumu facebookových účtů bylo zjištěno, že největší oblibu získalo **CC Impact Hub Praha**, které sleduje největší počet uživatelů a jež získalo nejvíce označení „To se mi líbí“. **Nejméně sledujících má CC Mumraj** (216 uživatelů), současně získalo také nejméně označení „To se mi líbí“. Z průzkumu je patrné, že centra, která jsou aktivnější a přidávají častěji nové příspěvky, mají více příznivců. Podrobné zobrazení počtu sledujících uživatelů jednotlivých center a četnost označení „To se mi líbí“ znázorňuje následující obrázek. Z obrázku vyplývá, že počet sledujících a četnost označení „To se mi líbí“ jsou u mnoha center velmi podobné. Často se tato čísla liší pouze s malým rozdílem.



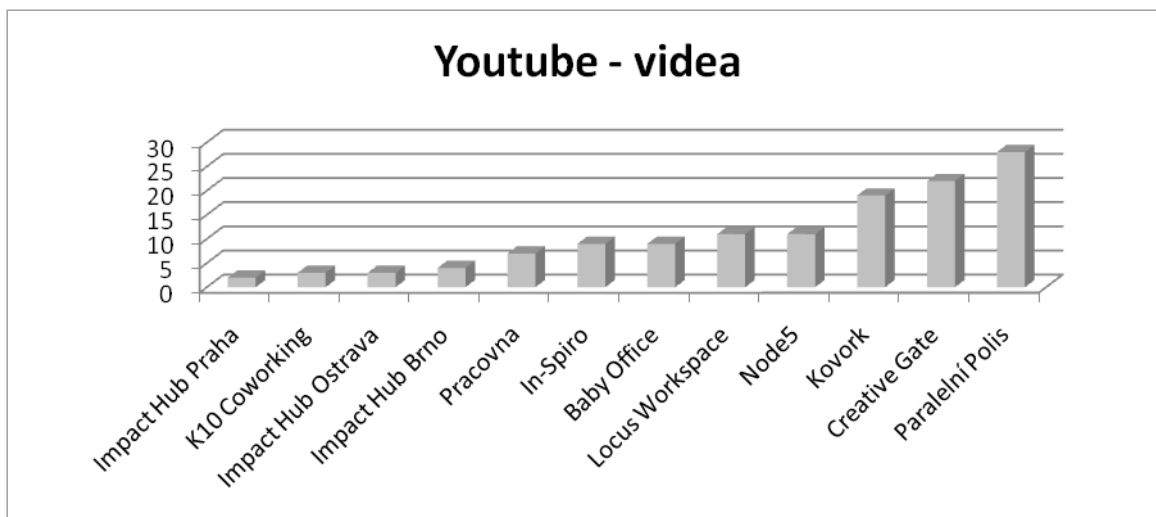
Obrázek 8: Aktivita na Facebooku - CC Praha, Brno a Ostrava
Zdroj: Vlastní

Na **Twitteru** se firmy prezentují trochu méně než na Facebooku, avšak **registrováno je více jak tři čtvrtina** těchto center.

Nejvíce tzv. Tweetů má CC Impact Hub Praha. Naopak nejméně aktivní je WorkLounge. V počtu sledujících je na tom opět nejlépe CC Impact Hub Praha a **nejméně sledované centrum je WorkLounge** jež má 4 sledující uživatele, avšak není téměř vůbec aktivní a nepřidává příspěvky.

Zastoupení pražských, brněnských a olomouckých CC na **LinkedInu** je hojný. Na této sociální síti, která zatím není tak populární je **registrováno 68 % center.** Avšak ne všechny centra jsou aktivní. Některá mají pouze zřízen účet, ale nemají téměř žádné příspěvky. CC, která by mohla být více aktivní, patří Paralelní Polis, K10 Coworking, Pracovna, In-Spiro a Cowo Brno. Pro uživatele je opět nejzajímavější Impact Hub Praha.

Pomocí **Youtube** se firmy prezentují méně často, nýbrž tato skupina CC mile překvapila a účet **má zřízeno 63 % CC.** Aktivita byla hodnocena podle počtu videí uvedených na účtech jednotlivých CC. Následující obrázek č. 9 udává podrobné informace. Nejvíce videí má CC Paralelní Polis, ani Creative Gate není pozadu a na svém účtu má nahráno 22 videí. Pouhé dvě videa má Impact Hub Praha.



Obrázek 9: Počet videí - CC Praha, Brno a Ostrava
Zdroj: Vlastní

4.3.2 Webové stránky

Všechna CC se snaží mít své stránky přehledné a s dostatkem informací. Na mnoha webových stránkách nalezneme na úvodní stránce fotku daného centra, klienti či budoucí uživatelé tudíž ihned vidí, jak daný prostor vypadá.

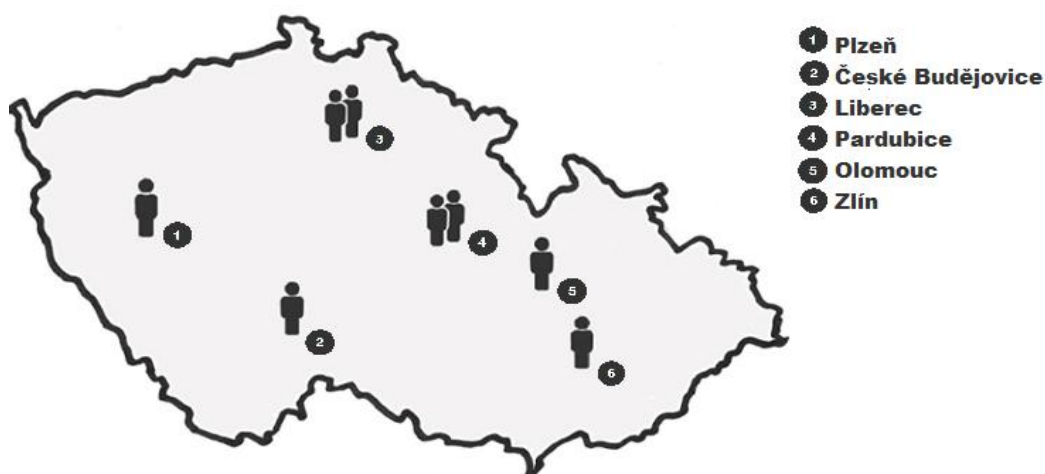
Téměř všechna centra na svých stránkách zveřejňují **odkazy na sociální sítě**, kde poskytují další informace o dění v centru. Odkazy na sociální sítě nebyly nalezeny u CC Cowo Brno a Mitrovski. CC Impact Hub v Praze, Brně a Ostravě mají své webové stránky ve stejném designu, což působí velmi přehledně. Klienti, kteří navštěvují tyto pobočky, se nemusí trápit s hledáním informací, protože je naleznou na tomtéž místě.

Stránky **CC K10** na první pohled zaujmou krásnou budovou uprostřed přírody, která přitahuje klienty, kteří nemají rádi stísněné kanceláře a v létě uvítají možnost pracovat na zahradě. Také Pracovna prezentuje své prostory ihned na první stránce. CC **Opero** nás zaujme informacemi o budově, kde se rodila česká umělecká historie, již CC dává nový nádech podnikání v současné době. **In-Spiro** se prezentuje na první stránce videem, které provede zájemce celým prostorem. **CC Baby Office** předkládá rodinnou atmosféru, což koresponduje s faktem, že je především určeno pro rodiče. Stránky **WorkLounge** nás okouzlí svou přehledností a pěknými obrázky. Podobně působí i stránky **Coworking Space Křižovatka a Kovork**.

CC Desk Room by se mohlo na kvalitu webových stránek zaměřit, neboť pravděpodobně nezaujmu. Informace by mohly být předány za pomoci kvalitnějších designových prostředků. Tento dojem byl také vnímán u CC Locus Workspace. Webové stránky Creative Gate jsou přehlceny textem s minimem obrázků. Stránky CC Mumraj, Cowo Brno, Mitrovski působí obyčejně a neutrálně, avšak veškeré potřebné informace na nich nalezneme.

5 Coworkingová centra v krajských městech

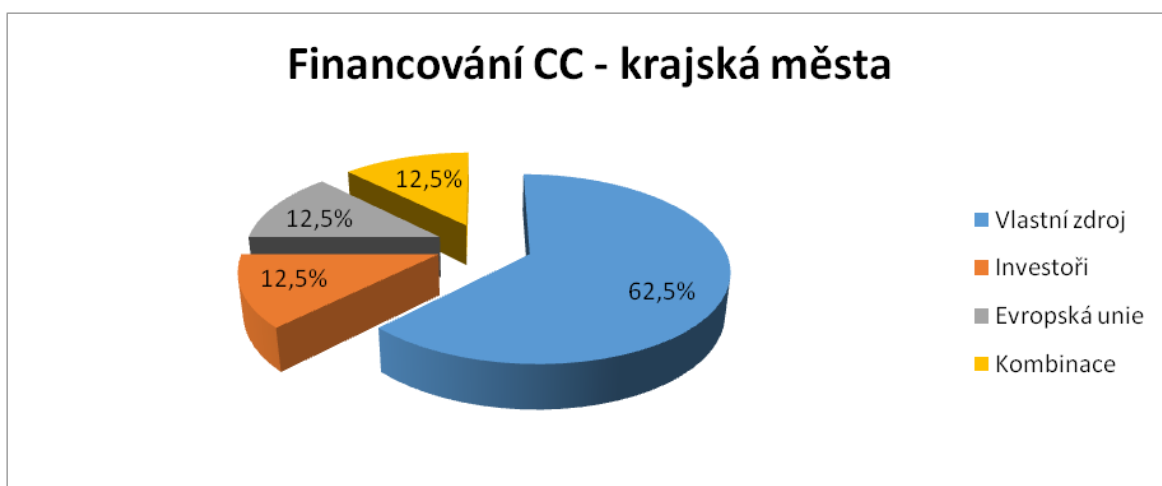
Tato kapitola se věnuje CC nacházejícím se v krajských městech mimo Prahu, Brno a Ostravu. Do průzkumu bylo zařazeno 8 CC. Podrobné znázornění je vyobrazeno na obrázku č. 10. CC v krajských městech jsou velmi důležitá pro rozvoj ekonomiky jednotlivých krajů. Z průzkumu bylo vyloučeno CC Coolworking, které se nacházelo v Hradci Králové a v současné době není funkční, projekt je ukončen a zvažován přesun CC na jiné místo. Další CC, které nebylo do hodnocení zařazeno, je Facebook Jihlava, o němž nebylo možno získat dostatečné informace, a centrum Makerspace, které je velmi specifické a v rámci hodnocení by nebylo možné zařadit do porovnání. Hodnocena byla opět finanční stránka, otevírací doba, služby, cena, specializace, programy pro podporu podnikání, komunikace a prezentace.



Obrázek 10: CC v krajských městech
Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

5.1 Financování

CC v krajských městech nejčastěji vznikala s použitím vlastních zdrojů. Všichni zakladatelé jsou velmi hrdí, že dokázali uvést na trh fungující centrum, které je nápomocné ostatním. Následující obrázek č. 11 zobrazuje souhrnný přehled financování CC v krajských městech a tabulka č. 5 představuje podrobnější informace o financování jednotlivých CC. Na e-mail odpovědělo 6 CC.



Obrázek 11: Financování CC - krajská města
Zdroj: Vlastní

Coworking Center v Českých Budějovicích založili tři odvážní zakladatelé z vlastních prostředků. Po určité době si CC začalo na svůj provoz vydělávat samostatně, a to z členských tarifů a pronájmu prostor. V současné době má také prospěch z generálního partnerství s ČSOB. **CC CML** v Liberci je obecně prospěšnou společností, která byla financována z vlastních zdrojů. I v současnosti toto centrum stále využívá pouze vlastní zdroje. O finanční stránce centra **KultiVAR** nebylo zjištěno mnoho informací. Dotaz na e-mail dosud nebyl zodpovězen, proto byly informace získány z veřejně dostupných zdrojů. **Centrum KultiVAR** provozuje nezisková organizace cool-Nisa-tour z.s. Pan Martin Fryč je podporovatelem mnoha projektů v Liberci a byl také nápomocný při založení tohoto centra. Při jeho vzniku a budování pomáhalo také mnoho dobrovolníků. **Coworking Pardubice** se pyšní financováním z vlastních zdrojů a i nadále je financováno z pronájmu a z vlastních prostředků. **Desk Room** se také nachází v Pardubicích, pobočku má také v Praze. Obě tato centra byla financována ze soukromých prostředků. V současné době je provoz z poloviny hrazen z pronájmu pracovišť a zasedacích místností. Druhá část

nákladů je hrazena z další podnikatelské činnosti. **Zakladatel CC Coworking Olomouc** financoval toto centrum čistě z vlastních zdrojů, na což je velmi hrdý. Není zastáncem dotací, a proto je i současný provoz centra financován pouze z vlastních prostředků. **Celý komplex DEPO2015** je zařazen do projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015. CC je spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj investice do vaší budoucnosti. Coworking DEPO2015 je součástí tohoto komplexu, a proto získávají finanční prostředky společně. **TIC Zlín** vznikl za pomoci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a Zlínského kraje. Založení centra a současný provoz je hrazen ze dvou zdrojů. Prvním jsou vlastní prostředky, druhou finanční podporu poskytuje kraj.

Tabulka 5: *Financování CC - krajská města*

Coworkingová centra v krajských městech		
Centrum	Zdroj	Popis
Coworking Center	Vlastní zdroj	Financováno z vlastních prostředků 3 zakladatelů. Posléze si začalo coworkingové centrum vydělávat samostatně díky členským tarifům. Současné financování je z generálního partnerství s ČSOB, členských tarifů a pronájmů prostor
CML	Vlastní zdroj	Obecně prospěšná společnost, financování centra ze soukromých prostředků.
KultiVAR	Investoři	KultiVAR provozuje nezisková organizace cool-NISA-tour z.s., Martin Fryč také podporoval toto centrum.
Coworking Olomouc	Vlastní zdroj	Centrum bylo financováno čistě ze soukromých zdrojů. Provozováno je také ze soukromých zdrojů.
Coworking Pardubice	Vlastní zdroj	Toto coworkingové centrum bylo financováno z vlastních prostředků. Nadále je financováno z pronájmu a z vlastních prostředků. Žádné dotace.
Desk Room	Vlastní zdroj	Založení coworkingového centra bylo financováno ze soukromých prostředků. O žádnou podporu kraje nebo jiného subjektu majitel nežádal. V současné době je provoz z poloviny hrazen z pronájmu pracovišť a zasedacích místností. Druhých 50% nutných nákladů hradí majitel ze své další podnikatelské činnosti.
Coworking DEPO2015	Evropská unie	Projekt Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015, dotace, spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj investice do vaší budoucnosti
TIC	Kombinace	Spolupráce Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a Zlínského kraje, nutné podmínky při vstupu, kombinace vlastních zdrojů a zřizovatele – kraj.

Zdroj: Vlastní

5.2 Poskytované služby

Jak bylo řečeno v předchozí kapitole, poskytované služby byly rozděleny na otevírací dobu, cenu, služby, specializaci a programy podpory podnikání (start-ups). V této kapitole se hodnotila stejná kritéria, jako u velkých měst.

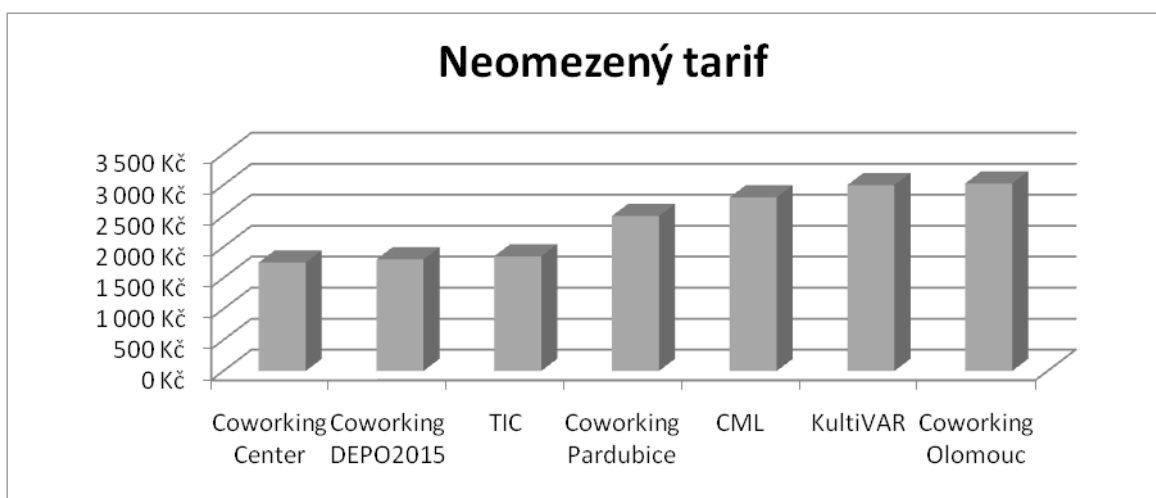
5.2.1 Otevírací doba

Doba, během které jsou otevřena **všechna krajská CC, je od 11 do 17:30 hodin ve všední dny. Nejčastěji otevírají v 8 hodin.** Zavírací doba je mezi centry rozdílná. Nejdříve je konec zavírací doby určen na 17:30 hodin, a to v CC KultiVAR v Liberci, a nejpozději zavírají v TIC ve Zlíně. **Více než polovina CC má otevřeno 24/7** (CML, Coworking Olomouc, Coworking Pardubice, Coworking DEPO2015, Desk Room). Neomezenou otevírací dobu mohou využívat pouze členové jednotlivých CC v rámci tarifu. **Pouze tři CC nemají otevřeno o víkendu.** Patří mezi ně CC Coworking Center, KultiVAR a TIC Zlín. Zdá se, že CC v krajských městech disponují ke klientům vstřícnější otevírací dobou, než je tomu v menších městech.

5.2.2 Ceny

CC v krajských městech nabízejí různé cenové tarify. Nejčastěji jsou tarify rozděleny podle počtu hodin. Tarifní sazby se pohybují v rozmezí 10 až 100 hodin, dále je pak neomezený tarif. **Sazba za neomezený tarif se u jednotlivých center liší, pohybuje se v rozmezí od 1 750 Kč do 3 025 Kč.** Rozdílnost v ceně je způsobena odlišností služeb nabízených v rámci tohoto neomezeného tarifu. Pokud si klienti zvolí neomezený tarif, získávají mnoho zajímavých výhod. **Průměrná cena neomezeného tarifu je 2 389 Kč a střední hodnota dosahuje 2 500 Kč.** CC pro ně mají připravená tzv. „fix místa“, uzamykatelné skříňky, bonusové hodiny pronájmu zasedacích místností či neomezený přístup. Nejlevnější neomezený tarif má CC Coworking Center v Českých Budějovicích, jeho hodnota činí 1 750Kč. Naopak nejdražším je CC Coworking Olomouc, jež nabízí klientům neomezený tarif v hodnotě 3 025 Kč. Podrobné ceny neomezeného tarifu

jednotlivých CC znázorňuje obrázek č. 12. CC Desk Room nemá neomezený tarif, ale v nabídce má 100 hodin v měsíci za 3 300 Kč.



Obrázek 12: Neomezený tarif – CC krajská města

Zdroj: Vlastní

Čím větší počet hodin se pronajme, tím menší je hodinová cena. Pokud klienti využívají CC pro svou práci více než 80 hodin, je pro ně nejlepším řešením neomezený tarif, který je nejvýhodnější.

5.2.3 Služby

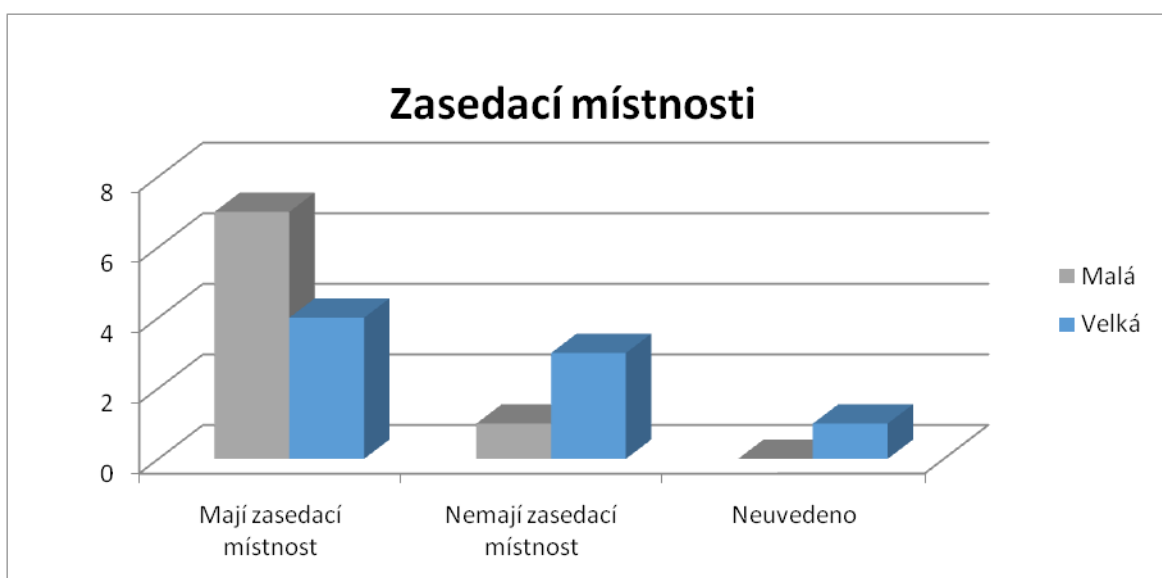
Všechna centra předkládají klientům základní nabídku služeb a fungují na stejném principu. **Nabízejí především vybavené kancelářské místo se zázemím. Při zkoumání krajských CC byly podrobněji rozebrány čtyři nabízené služby: tisk, pronájem zasedacích místností, sídlo a poradenství.** Následně byly hledány ty služby, kterými se jednotlivá centra odlišovala od ostatních.

Základní poskytovaná služba CC je pronájem místa. Klienti mohou využívat veškeré zázemí CC. Součástí každého centra je také relax zóna a zasedací místnosti.

Jednotlivá centra nabízejí tiskové služby. **Nejčastěji se vyskytující nabízená cena za tisk jedné stránky je 1 Kč.** Nejvíce se odchylovala nabídka CC Desk Room, které si účtuje 3 Kč za jednu stránku. Oproti tomu **Coworking Pardubice nabízí tisk v rámci měsíčního tarifu a neúčtuje jej zvlášť.** Mnoho center ceny za tisk neuvádí. Informace o cenách tisku

měla uvedené 4 CC (KultiVAR, Coworking Olomouc, Coworking Pardubice a Desk Room).

Z výzkumu bylo zjištěno, že 7 CC má malou zasedací místnost, velké prostory má pouze polovina CC v krajských městech. Cena za pronájem **zasedacích místností se pohybuje v rozmezí od 60 Kč do 300 Kč** za jednu hodinu pro členy. Pro nečleny je rozmezí od 60 Kč do 400 Kč za jednu hodinu. Nejlevnější pronájem je v Desk Room a nejdražší v Cowo Center. **Ceny za jednu hodinu se nejčastěji pohybují do 100 Kč za jednu hodinu.** Coworking Pardubice má v rámci tarifu zasedací místnost zdarma a školící místnost jednou měsíčně zdarma.



Obrázek 13: Zasedací místnosti – CC v krajských městech
Zdroj: Vlastní

Každé centrum nabízí něco navíc. Coworking Center **prezentuje projekty na svých stránkách zadarmo**. CML nabízí velký přednáškový sál pro 54 osob a tzv. **mailing list**. KultiVAR se odlišuje od ostatních svým specifickým zaměřením, v nabídce má např. výtvarné kurzy. V centru si klienti mohou domluvit i **hlídání dětí** v koutku TUL za 30 Kč/hod. Coworking Olomouc umožňuje **přespat v centru**, když je klient velmi unavený na cestu domů. Coworking Pardubice má **vlastní asistentku** a přístup do centra pomocí karty. Desk Room má ve své nabídce služeb také pronájem notebooku či zřízení sídla společnosti. V nabídce TIC nalezneme doplňkové služby typu **informační servis**, **možnost zařazení do „Katalogu Start-up firem Zlínského kraje“**, pomoc hledání

investora a inkubační program. Členové Coworking DEPO2015 získají aplikaci pro spolupráci v týmu Samepage a mohou si pronajmout velké zasedací místnosti až pro 50 lidí.

5.2.4 Specializace

Krajská CC jsou nejčastěji obecná, nemají žádnou specializaci. Jediné CC KultiVAR se zaměřuje nejenom na coworking jako takový, ale soustředí se také na **řemeslo, design a kulturu**. V krajských městech funguje většinou pouze jedno CC, a proto je lepší, když je všeobecné a není zaměřeno pouze na určitou skupinu klientů. Ve velkých městech si specifčnost mohou více dovolit, neboť v oblasti se nachází více CC, klienti si tak mohou vybrat. V menších městech se často zakládají CC se zaměřením na znevýhodněnou skupinu klientů. Tato centra jsou určena pro pomoc a uzdravení ekonomiky v daném místě.

5.2.5 Programy podpory podnikání (start-ups)

Pouhá dvě CC nabízejí program pro podporu start-upů. Coworking DEPO2015 je součástí kreativního inkubátoru, jehož prostory slouží pro podporu podnikatelů. Do kreativního inkubátoru se mohou přihlásit kreativní firmy, které mají dobré produkty či služby, avšak potřebují poradit s businesssem. Proces inkubace trvá tři měsíce. Součástí tohoto programu jsou vzdělávací kurzy, konzultace s osobním koučem, setkání s mentory, zhodnocení business plánu a možnost využití CC. **CC DEPO2015** pořádá také mnoho akcí, které jsou s velkým předstihem zveřejňovány. V tomto centru také funguje **tzv. mastermind skupina**, což je podpůrná skupina, která vytváří určitý prostor pro brainstorming, vzájemnou zpětnou vazbu a motivaci. Nejčastěji je tvořena skupinou podnikatelů. Každý má na určitou věc jiný názor, což může být v určitých situacích klientům velmi nápomocné. V rámci každého setkání si každý stanovuje cíle, kterých chce dosáhnout do dalšího meetingu. V kreativní zóně DEPO2015 mohou také zájemci nalézt specifické **CC Makerspace, neboli „fitko pro kutily“**. Je to ideální prostor pro kutily, řemeslníky či profesionály, kteří nemají prostor pro svou práci. Zde naleznou zázemí s rozsáhlým vybavením. Pro širokou veřejnost jsou pořádány pravidelné kurzy.

Dalším CC, jehož součástí je program pro podporu start-upů, je **TIC Zlín**. Toto CC je totiž součástí inkubátoru, a proto i členové CC mohou získat potřebné informace a využít služeb inkubátoru, pokud budou vybráni. Součástí programu je velké spektrum služeb např. poradenství, propagace, finanční nástroje, pronájem jednacích místností atd. V TIC Zlíně je také klub „**Start-Up 23**“, kde se mohou zájemci setkávat a probírat problematiku podnikání, sdílet mezi sebou informace, předávat zkušenosti z praxe či kontakt. Pořádají se tu semináře a workshopy.

V ostatních krajských CC se samostatný program nenabízí. Pro podnikatele se snaží být **CC nápomocná tím, že pořádají různé semináře či akce, které mají vzdělávací charakter a jsou zaměřené na určité téma či aktuální problémy spojené s podnikáním**. Jde také o akce zaměřené na psychické odreagování např. sportovní zápasy, výstavy, koncerty, večírky, grilování či promítání filmů.

5.3 Komunikace a prezentace

Jak bylo vymezeno v předchozí kapitole, v rámci komunikace byla hodnocena skutečnost, zda jsou CC registrována na sociálních sítích a jak přehledné jsou jejich webové stránky.

5.3.1 Sociální síť

V následující tabulce je vyobrazeno procentuální zastoupení CC na sociálních sítích.

Tabulka 6: Účet na sociálních sítích – CC v krajských městech

	Facebook	Twitter	LinkedIn	Youtube
Registrováno	100%	50%	50%	37%
Neregistrováno	-	50%	50%	63%

Zdroj: Vlastní

Na Facebooku mají svůj účet zřízena všechna CC nacházející se v krajských městech. Nejvíce oblíbený facebookový účet má CC KutíVar, které získalo prozatím 1 305 označení „ To se mi líbí“. Nejméně hlasů „To se mi líbí“ má v současné době **CC Coworking Pardubice**. Odlišné je CC Coworking DEPO2015, jež má na Facebooku

zřízenou uzavřenou skupinu, avšak všeobecný účet Kreativní zóna DEPO2015 zveřejňuje celkové informace a sleduje ho 8 679 lidí. Na Facebooku se snaží být všichni aktivní. **Aktivnějším by mělo být CC Coworking Olomouc, Coworking Pardubice a Desk Room.**

Účet na Twiteru má polovina CC nacházející se v krajských městech, jež jsou zařazena do hodnocení. Na Twitteru CC často nemají zřízen účet, nebo nejsou příliš aktivní. CC Coworking Center a TIC Zlín tvoří výjimku, snaží se být aktivní a přidávají aktuální příspěvky. TIC Zlín má 150 sledujících uživatelů a Coworking Center má 36 sledujících uživatelů.

Na LinkedInu je zaregistrováno 50 % CC. Patří mezi ně CC Coworking Center v Českých Budějovicích, TIC Zlín, Coworking Pardubice a Desk Room, který také působí v Pardubicích. Coworking Pardubice sledují dva uživatelé, TIC Zlín sleduje 38 uživatelů, Coworking Center České Budějovice má 36 sledujících uživatelů a Desk Room sleduje 24 uživatelů. Nejvíce aktivní na LinkedInu je Coworking Center České Budějovice.

V rámci Youtube se prezentuje pomocí videí 37 % CC. Youtube účet má zřízeno CC Coworking Center, TIC a Coworking DEPO2015 má společný účet s DEPO2015. Coworking Center České Budějovice má na svém účtu nahráno šest videí. Coworking TIC má na Youtube jedno video. DEPO2015 se prezentuje mnoha příspěvky, avšak na svém účtu prezentují celý komplex, ne pouze CC DEPO2015.

5.3.2 Webové stránky

Na webových stránkách všech CC, nacházejících se v jednotlivých krajích, jsou zobrazeny nejdůležitější informace. Jedny z nejpřehlednějších webových stránek má CC Coworking Center České Budějovice. Coworking DEPO2015 má stránky výrazné především barvami a designem. CC KultiVAR má naopak stránky méně přehledné, mnoho dlouhého textu, chybí však na nich mapa. CC CML zaujalo svým videem, na kterém komplexně představilo centrum. CC Coworking Pardubice má velmi pěknou provázanost mezi jednotlivými složkami. Kalendář s akcemi nebyl nalezen na webových stránkách

Coworking Pardubice a TIC Zlín. Ostatní centra své akce zveřejňují různými způsoby, některá mají akce zobrazeny v kalendáři, jiní odkazují pomocí odkazu na Facebook, nebo mají akce jednotlivě vypsané.

6 Coworkingová centra v menších městech

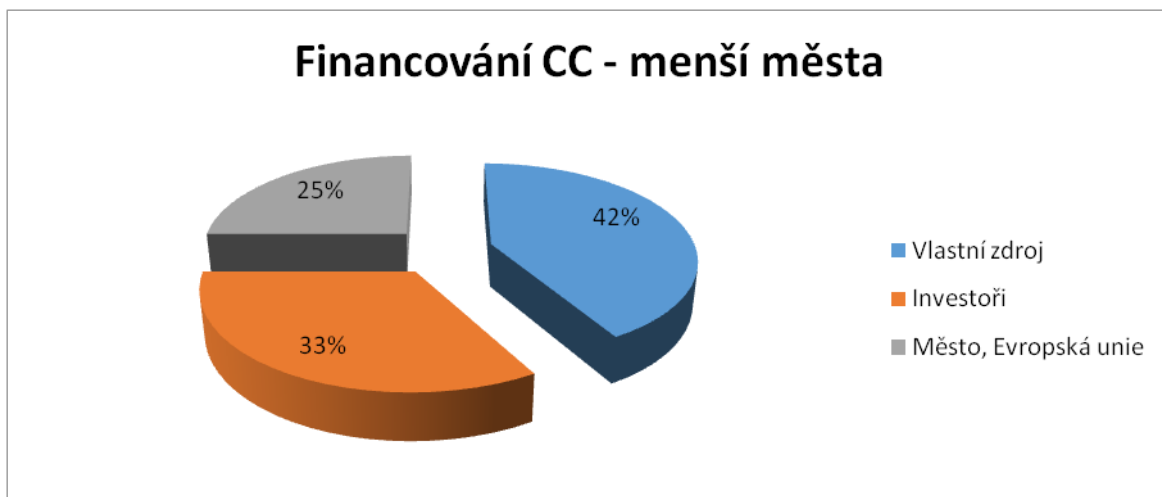
V této kapitole jsou zhodnocena CC nacházející se v menších městech. **Do průzkumu bylo zařazeno 12 CC těchto charakteristik.** Podrobné zobrazení znázorňuje obrázek č. 14. Do hodnocení nebylo zařazeno CC Cowosedlice, o kterém nebyly zjištěny dostatečné informace, a Coworking Žďár, které je dočasně mimo provoz. Nově založená CC Coworking Tábor a CowoFM, která jsou teprve ve fázi přípravy, nebyla do průzkumu zahrnuta. Vybraná CC splňovala základní podmínky a potřebné informace měla zveřejněné na svých stránkách. Cílem této části práce bylo zhodnocení podobných kategorií, jako v předchozích kapitolách.



Obrázek 14: CC v menších městech
Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

6.1 Financování

V menších městech bylo založení CC financováno z vlastních zdrojů, z finančních prostředků jiných společností, dotace od města či za podpory Evropské unie. Na e-mail odpovědělo 8 CC. Podrobné zastoupení jednotlivých druhů financování znázorňuje obrázek č. 15.



Obrázek 15: *Financování CC- menší města*
Zdroj: Vlastní

Z vlastních zdrojů bylo financováno 5 CC. Mnozí zakladatelé měli finanční prostředky z podnikatelských aktivit ve firmách, které založili v minulosti. Některá CC získala prostředky od investorů. Mezi centra, která byla financována z vlastních zdrojů, patří Coworking Bobr, Coworking Příbor, Coworking Přerov, Cowárna a Coworking Kolín.

Založení **CC Coworking Bobr** bylo financováno z vlastních prostředků investora, který má v coworkingu svou vlastní kancelář a sídlo firmy, která podniká v oblasti IT. V současné době výdaje pokrývají příjmy z coworkingu a pronájmu kanceláři. Finance, které přebývají, plánují investovat do propagační kampaně pro získání více členů.

Coworking Příbor je financován z vlastních zdrojů, avšak občas využívá na financování jednodenní akce dotace. V současné době si na provoz vydělávají CC sama a občas zbudou prostředky i pro investice do rozvoje.

CC Coworking Přerov vzniklo na předchozím nevyužitém místě bez nájemců. S majitelem byla sjednána nižší cena. Po jednom roce se CC dostalo do zisku a začíná si na sebe vydělávat samo.

CC Cowárna bylo financováno majitelem jedné z tradičních příbramských společností. V prvním roce se do finanční podpory nezapojilo město ani kraj. Na konci roku 2016 provozovatelé centra navázali kontakt se zástupci města Příbram, aby získali podporu pro coworkingové prostory. Vzájemně se dohodli, že nejlepší bude zažádat o podporu formou

dotáčnických titulů, které se vypisují na konci roku. V současné době čekají na schválení. CC Cowárna je dále financována z členských poplatků, vstupného, produkce a grafiky. Dále se také snaží uzavírat partnerství s většími/menšími lokálními firmami, které propagují na pořádaných akcích, jejich sponzoring je využit na provoz centra. Do budoucna by rádi navázali kontakt s krajem.

Coworking Kolín je financováno z podnikatelských aktivit Jiřího Krejčího a jeho kolegy Martina Kokeše. Při založení CC nebyly použity žádné dotace ani jiné příspěvky.

Mezi CC založená jinými společnostmi patří Hubbr, Podnikání všem, Coworking Krnov a Cowo Novo. **CC Hubber** vzniklo jako dceřiný projekt havlíčkobrodské počítačové firmy KomTeSa (BROŽ, 2017). **CC Podnikání všem** založila obecně prospěšná společnost Centrum podpory podnikání Praha. **Coworking Krnov** bylo financováno z rozpočtu společnosti EDUCO CENTRUM s.r.o. a **Cowo Novo** je projektem neziskové organizace Proficio, která získala grant. V současné době mají finanční prostředky na provoz z členských příspěvků.

Finance od města či Evropské unie získalo CC Naše Místo – Merkur Coworking, Business Gate a Prostor Plus-Kolárka. **Naše Místo – Merkur Coworking** získalo dotaci od statutárního města Havířov, **CC Business Gate** podpořil Magistrát města Karviná a regionální knihovna, financováno bylo z programu ROP Moravskoslezsko a v současné době je financováno z rozpočtu statutárního města Karviné. **Prostor plus – Kolárka** byl financován z Operačního programu Zaměstnanost Evropského sociálního fondu. Z tohoto fondu získali prostředky na výstavbu budovy, kde vyčlenili jednu místnost pro coworking.

Tabulka 7: Financování CC – menší města

Coworkingová centra v menších městech		
Centrum	Zdroj	Text
CoWorking BoBr	Vlastní zdroj	Založení centra bylo financováno z vlastních prostředků investora, který má v coworkingu svou vlastní kancelář a sídlo firmy, která podniká v oblasti IT. Coworkingové centrum si v současnosti na svůj provoz vydělá samo. Plánují propagační kampaň.
Hubbr	Investor	Nezisková organizace Hubbr vznikla jako dceřiný projekt havlíčkobrodské počítačové firmy KomTeSa
Naše místo – Merkur Coworking	Dotace	Dotace od statutárního města Havířov
Business Gate	Město	Informační centrum pro mládež v Karviné vzniklo díky Magistrátu města Karviná a Regionální knihovně na konci roku 2014 jako iniciativa Mládežnické rady, podnikatelské centrum. Business Gate v Karviné bylo financováno dotací z programu ROP Moravskoslezsko. V současnosti je provoz financován z rozpočtu statutárního města Karviné.
Podnikání všem	Investor	Podnikání všem založila obecně prospěšná společnost Centrum podpory podnikání Praha v lednu roku 2013
Coworking Kolín	Vlastní zdroj	CoworkingKolín nebylo nikdy podpořeno z žádných dotací a ani z jiných příspěvků. Zařízení a financování je z podnikatelských aktivit kolegů.
Prostor plus - Kolárka	EU	Coworking v Kolíně nebyl krajem podpořen. Budovu postavili před lety z prostředků od EU a část - jednu místnost, vyčlenili pro Coworking.
Coworking Krnov	Investor	Založení Coworkingu Krnov bylo financováno z rozpočtu společnosti EDUCO CENTRUM s.r.o. (ze soukromých zdrojů). Při financování nebyla využita jakákoliv podpora ze strany státu nebo EU. V současnosti je Coworking Krnov financován z členských příspěvků coworkerů.
Cowo Novo	Investor	Projekt neziskové organizace Proficio, získán grant na Proficio
COWorking Přerov	Vlastní zdroj	Dohoda s majitelem o dočasném využití prostorů za nižší cenu. V současné době zisk začíná pokrývat náklady.
Coworking centrum Příbor	Vlastní zdroj	Financování centra je čistě ze soukromých prostředků a je tomu tak i v současnosti. Na některé 3 jednodenní akce získali dotaci z MAS Lašsko nebo z rozpočtu města Příbor.
Cowárna	Vlastní zdroj	Založení coworkingového centra financoval zakladatel této myšlenky a v té době majitel jedné z tradičních příbramských společností, v současné době čekají na schválení dotace

Zdroj: Vlastní

6.2 Poskytované služby

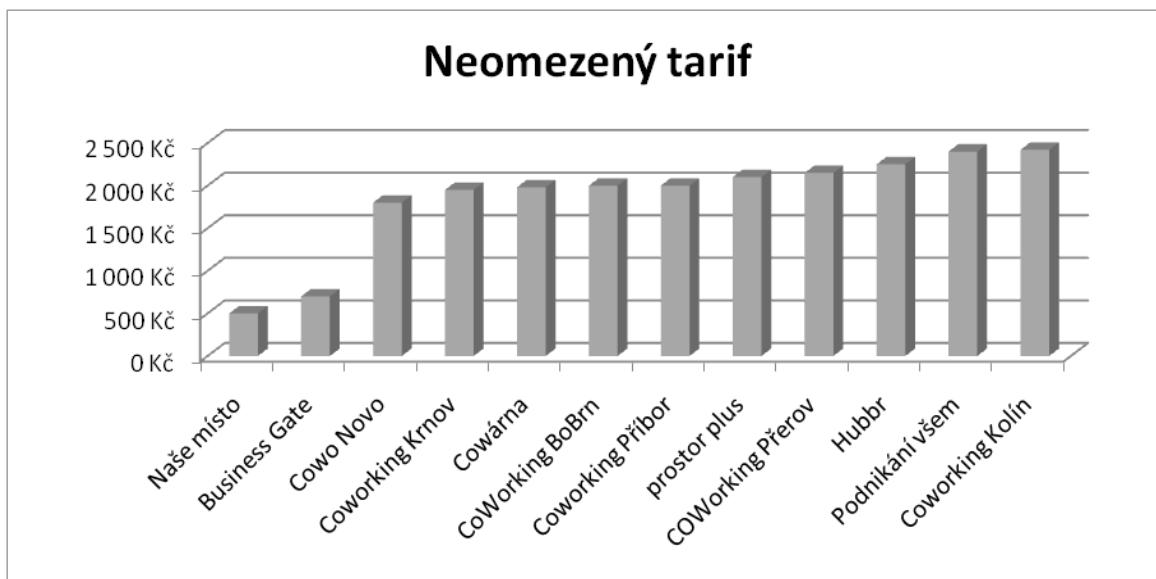
Pro hodnocení poskytovaných služeb v CC nacházejících se v menších městech byla vybrána stejná kritéria, v rámci nichž byly zhodnoceny CC ve velkých a krajských městech.

6.2.1 Otevírací doba

Od pondělí do pátku jsou od 9 do 15 hodin otevřena všechna CC nacházející se v menších městech, kromě CC v Karviné, funguje v pátek pouze do 13 hodin, a CC Cowo Novo, které má otevřeno denně pouze do 15 hodin a v pátek jen do 12 hodin. Otevírací doby pro všechna centra jsou omezeny běžnou délkou pracovní doby. **Nejčastěji mají tato centra otevřeno od 8 do 17 hodin.** Otevřeno 24/7 má v rámci tarifu CC Coworking Krnov, Cowo Novo a Cowárna. V některých centrech lze v rámci dohody otevírací dobu i prodloužit. **Z průzkumu vyplývá, že většina CC v menších městech nemá otevřeno 24/7.** Všechna centra mají **otevřeno od pondělí do pátku**, a to v nejfrekventovanějším čase.

6.2.2 Ceny

Ceny CC v menších městech se za jeden měsíc pohybují **nejčastěji od 1 800 Kč do 2 420 Kč**, jde o tzv. neomezený tarif (viz obrázek č. 16). **Průměrná cena činí 2105 Kč.** Ze souboru bylo vyřazeno CC Business Gate a CC Coworking Merkur – Naše Místo. V CC Business Gate je měsíční poplatek 700 Kč a v CC Coworking Merkur – Naše místo členové platí 500 Kč měsíčně. Nízké ceny v CC Business Gate jsou s největší pravděpodobností způsobeny velkou podporou ze strany města Karviná, díky čemuž se CC nemusí spoléhat pouze na příspěvky členů. Toto CC také nabízí 50% slevu pro studenty, osoby vedené na úřadu práce a rodiče na mateřské/rodičovské dovolené. Coworking Merkur má podporu od města Havířov a ostatních, kteří chtějí toto centrum formou darů podporovat. Cowo Novo účtuje nejnižší měsíční poplatek z ostatních CC, naopak Coworking Kolín má měsíční poplatek nejvyšší. **Střední hodnota činí 2 100 Kč.**



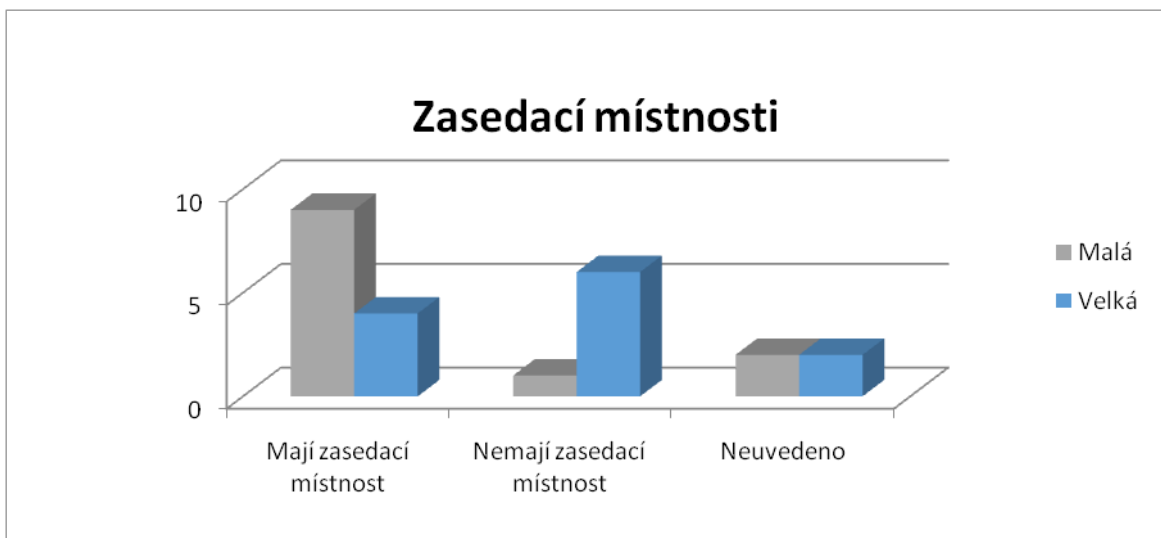
Obrázek 16: Neomezený tarif - CC v menších městech

Zdroj: Vlastní

6.2.3 Služby

Mezi základní nabídku služeb CC v menších městech patří vybavený **pracovní prostor, WC, místo pro relax, zázemí pro přípravu jídla a nápojů a funkční internet**. V rámci průzkumu byly hodnoceny služby, které centra nabízejí nad rámec základních služeb a jež jsou často zpoplatněny. Do této kategorie služeb byl zařazen pronájem zasedacích místností, vlastní skříňka, tisk a fixní stůl. Při průzkumu bylo zjištěno, že centra nejčastěji nabízejí na svých webových stránkách ceník pro zasedací místnosti a tisk, pro ostatní služby ceny často chybí, či vůbec doplňkové služby zveřejněny nejsou. Možnost tisku nabízejí všechna centra, většinou za určitý poplatek. **Cenové rozpětí za tisk je v rozmezí od 1Kč do 2 Kč**. Některá centra mají tisk v rámci jednotlivých tarifů. Pro každý tarif je určen počet stran, které mohou uživatelé vytisknout.

Malé zasedací místnosti se nachází v 9 CC. Pouze 4 CC mají v nabídce velké zasedací místnosti, neboť v menších městech nemají tak velká centra. Zastoupení velkých a malých zasedacích místností v CC zobrazuje následující obrázek č. 17. Cena za malé zasedací místnosti se pohybuje od 69 Kč do 250 Kč za jednu hodinu. Ceny pro členy jsou často nižší. **Ceny za velké zasedací místnosti se pohybují od 250 Kč do 450 Kč za jednu hodinu**. Při pronájmu většího počtu hodin se cena za jednu hodinu snižuje.



Obrázek 17: Zasedací místnosti - CC v menších městech

Zdroj: Vlastní

Možnost fixace stolu měla v nabídce pouze dvě CC (Coworking Bobr a Cowo Novo). Tuto službu je vhodné uvádět na webových stránkách, podobně je tomu s nabídkou uzamykatelné skříňky. Na webových stránkách ji uváděla pouze čtyři CC a ne všechna měla uvedenu cenu.

6.2.4 Specializace

Tři čtvrtiny CC v menších městech **nejsou specializovány** na žádnou cílovou skupinu. Pouze tři centra se více specializují na určitou skupinu. CC Business Gate se z části zaměřuje na studenty, Podnikání všem se zaměřilo na lidi s dětmi a Prostor Plus - Kolárka napomáhá lidem v tíživé situaci.

6.2.5 Programy podpory podnikání (start-ups)

Všechna centra pořádají různé akce pro podporu podnikání. Jde o různé přednášky, meetingy a kurzy, v rámci nichž se členové či široká veřejnost stále zdokonalují. **Program pro podporu podnikání mají v nabídce pouze dvě centra.**

V **Business Gate** se realizuje program **Business Gate Academy**, který se snaží spojit studenty a firmy prostřednictvím různých projektů. Podnikatelé zadají k řešení problémy členům týmu Business Gate, které jsou tvořeny skupinou studentů. Týmy jsou vedeny

operátory, kteří tvoří spojovací článek mezi studenty, zadavateli a externími mentory. Projekt trvá 2-3 měsíce. Na závěr týmy představí svou finální prezentaci, vyhodnotí se nejúspěšnější projekt a může dojít k navázání spolupráce a řešitel získá finanční ohodnocení.

Business Gate Benefit, který podporuje a realizuje podnikatelské nápady, nabízí pomoc při zpracování business plánu, zapojení do sítě, konzultace teoretické a praktické oblasti, propojení s investory. **Coworking Příbor** nabízí podpůrné služby začínajícím podnikatelům pro rozjezd podnikání a všem pomáhají s dotačním poradenstvím. CC Podnikání všem nabízí v rámci svého programu koučink, avšak samostatný program v současné době nenabízí.

6.3 Komunikace a prezentace

Pro hodnocení komunikace CC v malých městech byly opět vybrány sociální sítě a webové stránky jednotlivých center. Menší města musí bojovat o každého člena a komunikace je pro ně velice důležitá. Musí zapůsobit tak, aby je lidé navštívili a zkusili si práci v coworkingu.

6.3.1 Sociální sítě

Jak bylo uvedeno, komunikace byla hodnocena u 12 CC. Cílem této části práce bylo zhodnocení, zda jsou centra nacházející se v menších městech registrována na základních sociálních sítích a jestli vedou přehledné internetové stránky. Podrobné zastoupení je zobrazeno na následující tabulce č. 8.

Tabulka 8: Účet na sociálních sítích – CC v menších městech

	Facebook	Twitter	LinkedIn	Youtube
Registrováno	100%	25%	42%	42%
Neregistrováno	-	75%	58%	58%

Zdroj: Vlastní

Na Facebooku byla registrována všechna centra. Všichni se snaží přidávat nové příspěvky a připomínat akce konané v CC.

Twitter u CC nacházejících se v menších městech zatím nenašel velkou oblibu. **Je registrováno pouze 25 % CC.** Na Twitteru je registrované **CC Coworking Bobr**, které má 3 sledující uživatele a pouze jeden příspěvek. **CC Hubbr** sleduje 24 uživatelů na Twitteru. **Nejvíce oblíbené centrum je Coworking Kolín**, které má 36 sledujících uživatelů a také má nejvíce příspěvků. Ostatní CC by měla zvážit registraci, protože každá zmínka má svůj účel. Z výzkumu vyplývá, že tato centra se zaměřují především na Facebook z důvodu výskytu největšího počtu uživatelů.

Na LinkedInu je registrováno 42 % CC (Prostor Plus - Kolárka, Cowo Novo, Coworking Bobr, Business Gate a Naše Místo – Merkur Coworking). **Nejvíce uživatelů sleduje CC Prostor Plus - Kolárka.** LinkedIn je odlišný od ostatních sítí tím, že se zde setkávají profesionálové z jednotlivých odvětví.

Pro CC nacházející se v menších městech by mohla být komunikace na této síti přínosná. Dostala by se do povědomí širší veřejnosti i profesionálů a mohla by získat cenné kontakty.

Procentuální zastoupení CC, která mají účet na Youtube je stejný jako u sociální sítě LinkedIn. CC nacházející se v menších městech i přes to, že by zde mohli prezentovat informace o vzniku centra a jeho vývoji. CC Cowárna má na svém účtu 20 videí, Naše místo – Merkur Coworking 4 videa, Business Gate 4 videa, Coworking Kolín 5 videí a Hubbr 7 videí.

CC v menších městech využívají ve většině případů pouze Facebook. LinkedIn, Twitter a Youtube využívá jen několik center. **Avšak 67 % se snaží být registrováno alespoň na dvou sociálních sítích, zatímco 33% je registrováno pouze na Facebooku.** Žádné z těchto center není registrováno u všech těchto sociálních sítí.

6.3.2 Webové stránky

Webové stránky měla vytvořeny téměř všechna CC nacházející se v menších městech, pouze Coworking Bobr uvádí odkaz pouze na Facebook. Na všech webových stránkách CC nacházejících se v menších městech byly nalezeny základní informace - představení centra, služby, ceník, vybavení a kontakty.

Přehlednost webových stránek je stále diskutované téma. **Hodnocení webových stránek bylo zaměřeno na přehlednost stránek, kalendář a rezervační systém.** Sledovány byly přehlednost stránek, kalendář, kde se nejen členové, ale také potenciální uchazeči mohou dozvědět o akcích, které se v centru pořádají a o obsazenosti míst. Posledním kritériem byl rezervační systém.

Velmi přehledné stránky mají CC Hubbr, Business Gate a Coworking Kolín. Vynikaly systematičností a přehledností. Zajímavé uvítání měly stránky CC Cowárna, kde ihned vyjela nabídka nejbližších akcí. Naopak nepřehledné byly stránky CC Naše Místo-Merkur coworking, na kterých se nacházelo více programů, což zbytečně působilo zmateně, chyběly fotografie CC. Na webových stránkách CC Podnikání by mělo být také více informací a fotografií. Nepřehledné stránky vytvořilo také CC Kolárka, které je součástí Prostoru plus o.p.s.

Kromě 3 mají všechna CC uvedenu na webu formu kalendáře s akcemi. Kalendář nemá CC Podnikání všem, Coworking Kolín a Prostor plus – Kolárka. Někteří evidují a publikují i obsazenost centra. CC Cowárna mělo nejlepší zobrazení budoucích akcí. Akce centra nejčastěji prezentují na Facebooku, kde poskytují veškeré informace a podrobnější program.

Rezervační systém mají pouze tři centra. Většina center nemá příliš velký počet členů a rezervace je jednodušší, avšak rezervační systém by byl pro potenciální uživatele přehlednější.

7 Souhrnné vyhodnocení zkoumaných coworkingových center

CC v Praze, Brně a Ostravě splňují základní požadavky na tento druh center, avšak vždy jsou možnosti ke zlepšení. **Je zřejmé, že v těchto městech se průkopníci coworkingu v České republice nacházejí už na vyšší úrovni.** Za poslední roky se zvýšil zájem o CC v krajských a menších městech. Lidé, kteří pracují z domu, často upadají do stereotypu a ztrácí motivaci. Návštěva CC je pro ně příjemná změna. Často zde načerpají novou inspiraci a získají mnoho dobrých rádčů a kamarádů. Velká města jsou pro ně mnohdy daleko. **Cílem této kapitoly je zhodnotit získané informace a vzájemné porovnání mezi jednotlivými oddíly.** Na závěr jsou představeny návrhy na zlepšení situace v CC a jsou představena potenciální místa pro založení nových CC.

7.1 Financování

Základním typem financování jsou vlastní zdroje. U všech zkoumaných oddílů byly vlastní zdroje na prvním místě. Krajská CC jsou z více než poloviny financována z vlastních prostředků. Soukromé zdroje využívá 42 % CC v malých městech a 32 % CC ve velkých městech (viz tabulka č. 9).

Tabulka 9: Financování - souhrnné zhodnocení CC

	CC - Praha, Brno a Ostrava	CC v krajských městech	CC v malých městech
Vlastní zdroje	32%	62,5%	42%
Dotace - město, kraj a EU	5%	12,5%	25%
Investoři a donátoři	21%	12,5%	33%
Kombinace	21%	12,5%	-
Ostatní	21%	-	-

Zdroj: Vlastní

Lidé, kteří vkládají do těchto center finance, k nim mají větší vztah a jdou za svým cílem, než při financování z dotací od krajského města či Evropské unie. Kladou velké úsilí pro získání nových členů a vytváří postupně různorodou komunitu. Zakladatelé jsou často lidé, kteří ve svém životě vedli vlastní podnik, nebo lidé, kteří byli zaměstnaní a nyní chtějí být nezávislí. Velký zájem je zjištěn u investorů a donátorů, kteří financují zajímavé projekty,

a tím coworking určitě je. Tato forma financování je nejvíce rozšířená u CC, která se nacházejí v malých městech. Ve velkých městech je tento druh financování zastoupen 21 % a u krajských CC 12,5 %.

Dotace využívá velmi malý počet CC. Financování z dotací používají nejvíce CC v malých městech, naopak nejmenší zastoupení nalezneme ve velkých městech. Postup k získání dotace je z pohledu CC zdlouhavý. Nejprve musí být vytvořen podrobný projektový záměr, následně dochází k hledání příslušného programu, který se zabývá požadovanou podporou, dále podání žádosti, která projde posouzením. Pokud dojde ke schválení, přichází podepsání smlouvy a přechází se k žádosti o platbu, následuje vyhodnocení a vyúčtování. Také dochází ke kontrole, kde se ověřuje projektová dokumentace, fyzický stav projektu atd. Další bod, který musí být splněn, je publicita projektu a dále udržitelnost projektu (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2012©).

U center, která jsou financována ze zdrojů kraje či Evropské unie, je znatelné, že mají více možností, mohou si dovolit poskytovat více služeb a mají rozsáhlejší prostory. Často bývají součástí velkého komplexu zaměřeného na podporu podnikání. Z tohoto důvodu by menší centra měla více využít dotace pro financování jednotlivých akcí. Časově to je náročnější, ale mohou si finančně pomoci a získat více členů.

Ve velkých a krajských městech využívají také kombinovanou formu financování, kdy část hradí z vlastních zdrojů a druhou část tvoří dotace či jiná forma financování. Z velkých měst využívá kombinovanou formu 21% a v krajských městech je to 12,5 %.

Crowdfunding je novým způsobem financování, který získává v současné době velkou oblibu a CC by ho mohla využít pro rozvoj. Lidé nemusí přispět jen penězi, ale mohou být prospěšní svými znalostmi v rámci konaných akcí v CC či poskytnutím vybavení, které nepotřebují, a v centrech by našlo uplatnění. Coworking je o komunitě, která by se měla rozvíjet už od počátku.

Ve velkých městech se nachází větší počet CC, kdyby došlo k vzájemnému propojení, mohla by tak ušetřit více finančních prostředků. Myšlenka na spolupráci je zřetelná u CC Impact Hub, kde je vidět vzájemná pomoc, klienti tak mohou své tarify využít na více místech. Také v krajských a menších městech by mohlo dojít k vzájemné výpomoci, a to

především při pořádání různých akcí, které jsou finančně náročné. Na jednotlivých akcích by se podílelo více center, čímž by mohlo být představeno více témat.

7.2 Poskytované služby

V následující části jsou zhodnoceny služby poskytované CC. Pro jednotlivá kritéria byly vybrány služby srovnatelné pro všechny oddíly. U kritéria cena byly porovnány hodnoty neomezeného tarifu. Základní služby mají všechna centra podobné, avšak každé se snaží nabídnout něco nového a jiného než mají ostatní. Následně byla zhodnocena otevírací doba se zaměřením na neomezený přístup. Dalšími hodnocenými kritérii byla specializace a programy podpory podnikání (start-ups). U každého kritéria byly představeny návrhy, které by mohly být CC nápomocny.

7.2.1 Otevírací doba

Ve velkých městech by měla být otevírací doba 24/7 běžná. Mnoho lidí rádi pracují v noci a v zahraničí je často tato otevírací doba samozřejmostí. CC v České republice se tomu stále brání. **Neomezenou otevírací dobu 24/7 mají nejčastěji CC v Praze, Brně a Ostravě.** Ve velkých městech má neomezená otevírací doba svou podstatu. Lidé zde mají pracovní dobu rozvrženou jinak, než tomu je v menších městech. Rádi pracují v odpoledních hodinách než brzo ráno. **CC v krajských městech nabízejí neomezenou otevírací dobu v rámci jednotlivých tarifů,** což splňuje veškeré požadavky. Z průzkumu vyplývá, že nejvíce přizpůsobivá jsou CC v krajských městech, protože 24/7 má otevřeno více jak polovina zkoumaných center. Ze získaných údajů je zřejmé, že lidé v menších městech využívají pro práci v CC stejnou dobu, jako kdyby chodili do zaměstnání. Neomezená otevírací doba by v menších městech nebyla využita zcela, což by bylo zbytečně nákladné. **CC v menších městech by mohla mít pro své členy otevřeno jeden den v týdnu 24 hodin.** Následující tabulka shrnuje zastoupení neomezené otevírací doby.

Tabulka 10: Neomezená otevírací doba - shrnutí CC

	CC - Praha, Brno a Ostrava	CC v krajských městech	CC v menších městech
Neomezená otevírací doba	26%	25%	-
Neomezená otevírací doba v tarifu	32%	37%	25%
Omezená otevírací doba	42%	38%	75%

Zdroj: Vlastní

7.2.2 Cena

Ceníky CC jsou uspořádány do jednotlivých tarifů. Stanovení cen do těchto tarifů je přehledné a klienti si mohou zvolit tarif, který jim vyhovuje. Doplnkové služby si mohou za určitý poplatek ke svému tarifu přikoupit. Pro vzájemné zhodnocení byl vybrán neomezený tarif, který mají v nabídce všechna CC. Následující tabulka znázorňuje průměrnou hodnotu a střední hodnotu v jednotlivých oddílech. Nejdražší tarify jsou v Praze, Brně a Ostravě. Jsou to velká města a ceny jsou odlišné od ostatních měst, protože v nich je jiná životní úroveň. **Průměrná cena v Praze, Brně a Ostravě je 3 249 Kč. Průměrná cena v krajských městech je o 860 Kč nižší než ve velkých městech. Nejnižší průměrná hodnota je v malých městech a to 2 105 Kč.** Klienti jsou v menších městech na cenu více citliví, a kdyby byla cena vysoká, nevyužívali by CC. Střední hodnota činí v prvním oddíle 3 450 Kč, v krajských městech 2 500 Kč a v malých městech 2 100 Kč.

Tabulka 11: Zhodnocení - průměr a medián

	Průměr	Medián
Praha, Brno a Ostrava	3 249 Kč	3 450 Kč
Krajská města	2 389 Kč	2 500 Kč
Malá města	2 105 Kč	2 100 Kč

Zdroj: Vlastní

Ceny jsou v přijatelné výši a odpovídají poskytovaným službám. Každé centrum své ceny určuje podle různých kritérií. CC mají nejčastěji tarify **podle počtu hodin**. Dále pak nabízejí **neomezený měsíční tarif**. Některá mají propočtené ceny za 1 hodinu. **Hodinové rozmezí je od 10 hod do 100 hod**. V rámci neomezeného tarifu všechna centra nabízejí prostor pro práci, jeho součástí je vybavené pracovní místo, relax místo, internet, energie, tiskárna a scanner.

Pro klienty, kteří nevyužívají CC tak často, by bylo dobré nabídnout předplacení určitých počtů hodin, které by nebyly omezeny měsícem. Uživatelé by si dobýjeli karty požadovaným počtem hodin, které by byly následně odečítány podle využití doby v CC. Pro klienty by to bylo výhodné. Nevyužité hodiny v měsíci by si mohli vybrat v následujícím měsíci. Těmito kartami by si také každý mohl svůj tarif spravovat sám a na internetovém portálu by viděl veškerý přehled svého konta s měsíčním vyúčtováním. K otevírání vstupních dveří by sloužila i tato karta. Pokud by klienti neměli zaplacenou platbu nebo by na kartě byl malý zůstatek, ihned by dostali upozornění na e-mail nebo pomocí informační sms. Veškerá prvotní nastavení by byla při založení účtu v CC.

7.2.3 Služby

Všechna centra předkládají klientům základní nabídku služeb a fungují na stejném principu. **Nabízejí především vybavené kancelářské místo, pobyt v relax místnosti, kuchyni a sociálním zázemí.** Dále pak mají jednotlivá centra v nabídce zasedací místnosti a sály s různou kapacitou. Podrobné shrnutí je uvedeno v následující tabulce č. 12. Součástí prostorů CC jsou nejčastěji malé zasedací místnosti. **Malé zasedací prostory má 95 % CC v Praze, Brně a Ostravě. V krajských městech má 87 % CC v nabídce malé zasedací místnosti a v menších městech jsou nabízeny v 75 % CC.** V Praze, Brně a Ostravě mají CC často své prostory velké a mohou svým klientům nabídnout velké zasedací místnosti či přednáškové sály. Polovina krajských CC nabízí velké zasedací místnosti. V menších městech nemají často dostatečné prostory, ale snaží se nabídnout alespoň malé zasedací místnosti.

Tabulka 12: Zasedací místnosti - shrnutí CC

	CC - Praha, Brno a Ostrava		CC - krajská města		CC - menší města	
	Malá	Velká	Malá	Velká	Malá	Velká
Mají zasedací místnost	95%	74%	87%	50%	75%	33%
Nemají zasedací místnost	-	16%	13%	37%	8%	50%
Neuvedeno	5%	10%	-	13%	17%	17%

Zdroj: Vlastní

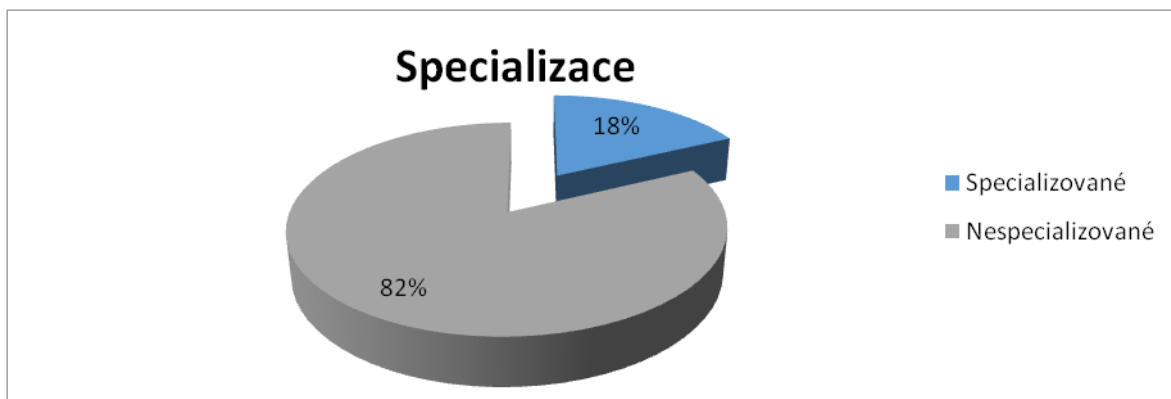
CC nabízejí dále různé doplňkové služby. Patří mezi ně především zajištění fixního pracovního místa, zřízení kanceláře, uzamykatelná skříňka, tisk a poradenství. **CC mají rozmanitou nabídku služeb, avšak dnešní doba si žádá jít stále kupředu a přicházet s něčím novým.** Pouze jedno CC mělo však v nabídce zapůjčení automobilu. Bylo by vhodné a výhodné, kdyby tato služba byla více rozšířena do jednotlivých CC.

Součástí jednotlivých tarifů často není tisk materiálů v ceně vstupu, což působí dojmem, že klienti mají zaplacený měsíční tarif, ale stále musí platit něco navíc. **Cílem by bylo vytvoření tarifů, které by v sobě měly zakomponovány doplňkové služby ve stanoveném rozsahu.**

CC by mohla doplnit svou nabídku poradenskými službami v oblasti právní a účetní. Jednotlivá CC by měla navázanou spolupráci s účetní a právníkem, na které by se uživatelé mohli obrátit o pomoc. Dále by CC mohla rozšířit svou nabídku o **asistentskou pomoc** s administrativou. Jednou týdně by asistentka měla pochůzky po různých úřadech a v tento den by také docházela na poštu. Klienti by tak mohli ušetřit neproduktivně strávený čas a věnovat se své práci. Dalším návrhem jsou kurzy zaměřené na základní znalost účetnictví a získání dotací.

7.2.4 Specializace

CC se nejčastěji specializují na rodiče s malými dětmi, avšak stále převládají všeobecná CC. Ze všech zkoumaných center se pouze 18 % specializuje na určitou skupinu klientů. Centra, která nejsou specializována, mají více možností a klienti nejsou omezení. Pokud by centra chtěla napomáhat rodičům s malými dětmi, mohla by mít navázanou spolupráci s několika chůvami, které se o děti postarají a nemusejí mít zřízen dětský koutek. V menších městech se specializuje několik center, většina je bez zaměření. CC nemusí být zcela specializována na určitou skupinu klientů. Mohou pouze pořádat jednotlivé akce se zaměřením na studenty, matky či jiné specifické skupiny.



Obrázek 18: Zhodnocení - Specializace CC
Zdroj: Vlastní

7.2.5 Programy podpory podnikání (start-ups)

CC v Praze, Brně a Ostravě jsou více zapojeny do podpory podnikatelů pomocí různých programů. **Nápomocny jsou jim podnikatelské inkubátory a akcelerátory**, protože v dnešní době dochází k vzájemnému propojení a vše se nachází v jedné budově či prostoru, tudíž uživatelé CC mají větší možnosti. Přínos v coworkingu přináší síť Impact Hub, která má v České republice 3 pobočky, jež jsou vzájemně propojené a vytváří jednu velkou komunitu. Ve velkých městech se podpůrný program nachází ve 42 % CC, neboť se lépe hledají investoři a pro začátek podnikání jsou zde lepší podmínky a možnosti. CC z těchto programů mohou generovat nové klienty a budovat vztahy s veřejností. V krajských městech zastoupení programů pro podporu start-upu není tak rozsáhlé jako v Praze, Brně a Ostravě, pouze 25 % CC má ve své nabídce tento druh podpory. CC v malých městech nemají takové finanční zdroje a pouze v 17 % CC je program pro podporu. V menších centrech je vidět velká snaha a přicházejí s novými nápady v podobě menších podpůrných programů.

Tabulka 13: Zhodnocení - CC programy pro podporu podnikání

	Program součástí centra	Bez programu pro podporu
CC Praha, Brno a Ostrava		
Ostrava	42%	58%
CC v krajských městech	25%	75%
CC v menších městech	17%	83%

Zdroj: Vlastní

Programy pro podporu start-upů v krajských a menších městech jsou nejčastěji součástí nabídky velkých podnikatelských komplexů typu podnikatelský inkubátor, jehož součástí je CC. Takto propojená centra nabízí širší možnosti pro klienty. Veškerá podpora pro začátek podnikání je na jednom místě, klient tak po skončení programu nemusí odejít, má možnost dále získávat potřebné informace z různých meetingů a pořádaných akcí.

Dobrou myšlenku předkládá CC DEPO2015, jež má založenou tzv. mastermind skupinu, která by mohla být součástí všech CC. Tato skupina by nemusela být složena pouze z uživatelů CC, ale i široké veřejnosti. Lidé, kteří mají nové nápady a rádi předávají své zkušenosti, by tvořili jádro programu.

7.3 Komunikace a prezentace

Velká CC jsou velmi aktivní a snaží se své služby propagovat a získávat nové členy. Často jsou to centra, která mají už v České Republice dobré jméno a jsou známá i mezi potenciálními klienty. **Na všech vybraných sociálních sítích je registrováno 11 CC z první hodnocené skupiny** (Paralelní Polis, Locus Workspace, Impact Hub Praha, Node5, K10 Coworking, Pracovna, In-Spiro, Kovork, Baby Office, Impact Hub Brno a Impact Hub Ostrava). **Coworking Center České Budějovice a TIC Zlín jsou jediná CC v krajských městech, která jsou registrována na všech vybraných sociálních sítích.** V malých městech není žádné CC, které by bylo registrované na všech těchto sítích. Podrobné zastoupení CC na jednotlivých sociálních sítích znázorňuje tabulka č. 14.

Tabulka 14: Sociální sítě - souhrnné hodnocení

	Praha, Brno a Ostrava		Krajská města		Malá města	
	Registrováno	Neregistrováno	Registrováno	Neregistrováno	Registrováno	Neregistrováno
Facebook	95%	5%	100%	-	100%	-
Twitter	84%	16%	50%	50%	25%	75%
LinkedIn	68%	32%	50%	50%	42%	58%
Youtube	63%	37%	37%	63%	42%	58%

Zdroj: Vlastní

Jediné CC Mitrovski nemá zřízeno účet na žádné sociální síti, proto by mělo zvýšit svou komunikaci a zaregistrovat se na Facebooku, kde se ostatní centra propagují.

Na sociálních sítích se CC **nejvíce prezentují na Facebooku. Na Twitteru je registrováno 84 % CC v Praze, Brně a Ostravě.** Také krajská CC nejsou pozadu a na Twitteru má účet polovina těchto center. Pouze CC v menších městech jsou stále skeptická k této sociální síti. Stejně pořadí má také síť LinkedIn. Zastoupení CC v menších městech je na této síti vyšší o 17 % než tomu bylo u Twitteru. Naopak CC ve velkých městech má o 16 % méně registrovaných center. CC jsou často registrovaná pouze na Facebooku, kde se prezentují a upozorňují na akce. Pro přidávání příspěvků a aktivitu na sociálních sítích potřebují CC čas, který věnují jiným aktivitám než práci na dokonalém účtu a proto mají vybranou jednu sociální síť, kterou se snaží zdokonalovat.

Youtube je nejméně zastoupenou sociální sítí u CC v Praze, Brně, Ostravě a také u ostatních krajských měst. Ze zkoumaných center v menších městech se 42 % CC prezentuje na Youtube.

V současné době se do popředí zájmu dostává také síť Instagram. Vhodné je prezentovat nejenom prostory, ale také probíhající akce, a zařadit i fotografie a obrazovou dokumentaci.

Webové stránky mají CC často kvalitní a povedené, jedním z důvodů může být fakt, že tato centra navštěvují lidé se zaměřením na IT či design. Některá centra mají v této oblasti stále nedostatky, ale u většiny, stránky splňují základní potřebu.

Na webových stránkách CC se projevuje tendence mnohé zlepšovat. Vhodné je snažit se klienty zaujmout hned na první stránce a držet se jednoduchosti. Zbytečné zahlcování informacemi je spíše odrazující. Dalším doporučením pro zlepšení webových stránek je zobrazení akcí v kalendáři. Jde o nejpřehlednější způsob zprostředkování informací o blížících se akcích i obsazenosti. Bylo by vhodné, kdyby kalendáře měla zavedena všechna centra. V kalendáři by mohli zobrazovat také obsazenost.

Pro zlepšení komunikace by CC mohla v rámci celé České republiky vytvořit velkou kampaň, do které by se zapojili lidé, kteří se o coworking zajímají a mají s ním zkušenost. Za celou dobu svého studia se autorka nesešla s tímto pojmem. Tato kampaň by byla nejvíce zaměřena na vysoké školy, kde se nachází mnoho ukrytých talentů. Studenti vytváří velký potenciál a podnikatelé mají to, co naopak studentům často chybí

a tím je praxe. V mnoha případech studenti měli dobrý nápad, avšak neměli prostředky či potřebné informace, aby ho dostali do finální podoby. Zároveň podnikatelé, kteří už mají fungující firmu, musí stále vymýšlet něco nového, aby se udrželi s dobou, proto je vzájemná spolupráce velmi důležitá. Mohou si vzájemně předat své znalosti a praktické zkušenosti.

V rámci této kampaně by se šířil nejen coworking, ale také druhy podpor, které s ním souvisí. Pro kampaň by byla vytvořena skupina odborníků, kteří se nacházejí v blízkosti dané vysoké školy. Tito lidé by svou prezentací a podporou podchytili zájem studentů vysokých škol. Vysoké školy jsou flexibilní v čase, a proto by nevznikla překážka pro pracující zapojit se do této kampaně. Reklama může probíhat v rádiu, v němž by také jednoduše představili coworking. Za pomoci těchto akcí by jednotlivá CC získala nové členy a studenti potřebné informace z praxe.

CC v krajských městech by mohla navázat na tuto kampaň pořádáním soutěží. Soutěže by mohly přilákat více lidí do CC. V průběhu soutěže by mohli spolupracovat profesionálové a studenti. Studentům by byl poskytnut prostor pro prezentaci svého nápadu a následně by byly vyhodnoceny tři nejlepší projekty. Studenti s dobrým nápadem by získali profesionální podporu a prostory pro začátek podnikání. **Hlavní výherce by mohl získat návštěvu CC v zahraničí.** CC by mělo navázanou spolupráci se zahraničním centrem a vzájemně by si mohla předávat zkušenosti a členové by si zdokonalovali cizí jazyk. Finance pro tuto soutěž by jednotlivá CC nastrádala od investorů nebo za podpory krajských měst.

Také CC v menších městech by měla **vstoupit do podvědomí mladých lidí, kteří často odchází se svými nápady do zahraničí.** Menší CC by byla také zapojena do celorepublikové kampaně. Menší města často bojují s vyšší nezaměstnaností a i pro řešení tohoto problému by byla CC nápomocná a lidé by neodcházeli za prací jinam. Jak už bylo řečeno, tato centra často bojují s malým zájmem a o každého člena musí bojovat, proto by se měla snažit více propagovat. CC v menších městech by se mohla prezentovat na veletrzích práce pořádaných městem či vysokou školou. **Je to ideální příležitost jak mladým lidem představit coworking a získat nové členy.** CC v menších městech by se mohla zapojit do soutěže společně s krajskými CC.

Jednotlivá CC by také mohla pořádat exkurze do podniků, kde by získali členové inspiraci, nebo majitelé mohli oslovit nové zaměstnance pracující na dálku. V dnešní době CC začínají být oblíbené u větších firem. Ty využívají jejich konferenční místnosti či pronajímají místa svým zaměstnancům. Pomocí exkurzí by se jednotlivá CC prezentovala.

Pro propagaci coworkingu by CC mohla **články v odborných časopisech nezávislých odborníků a speciální weby pro tyto profese.**

Inspirující CC

Nejlépe hodnocená jsou CC Impact Hub Praha, Brno a Ostrava. Mezi inspirativní centra patří také Opero a K10 Coworking. Jde o centra, která nabízejí širokou škálu služeb a mají program pro podporu podnikání. Vše je soustředěno na témže místě.

Z krajských CC je inspirující DEPO2015, které je součástí velkého komplexu. Přichází stále s novými nápady. Lidé zde naleznou nejen prostor pro práci, ale také pro zábavu. Dalším dobře fungujícím centrem je Coworking Center v Českých Budějovicích. CC v krajských městech byla přes e-mail nejvíce komunikativní.

Dobře fungujícím centrem v malém městě je CC Business Gate. Je to nově otevřené centrum, které naplňuje podstatu CC. Jeho nabídka je rozmanitá. Snaží se podpořit začínající podnikatele a také být nápomocné studentům. Toto CC má nižší ceny, protože získalo podporu ze strany města. Komunikace na sociálních sítích je dostačující a webové stránky jsou přehledné. **Mezi dobrá CC patří také Coworking Příbor, které by se mohlo jen více prezentovat na sociálních sítích.**

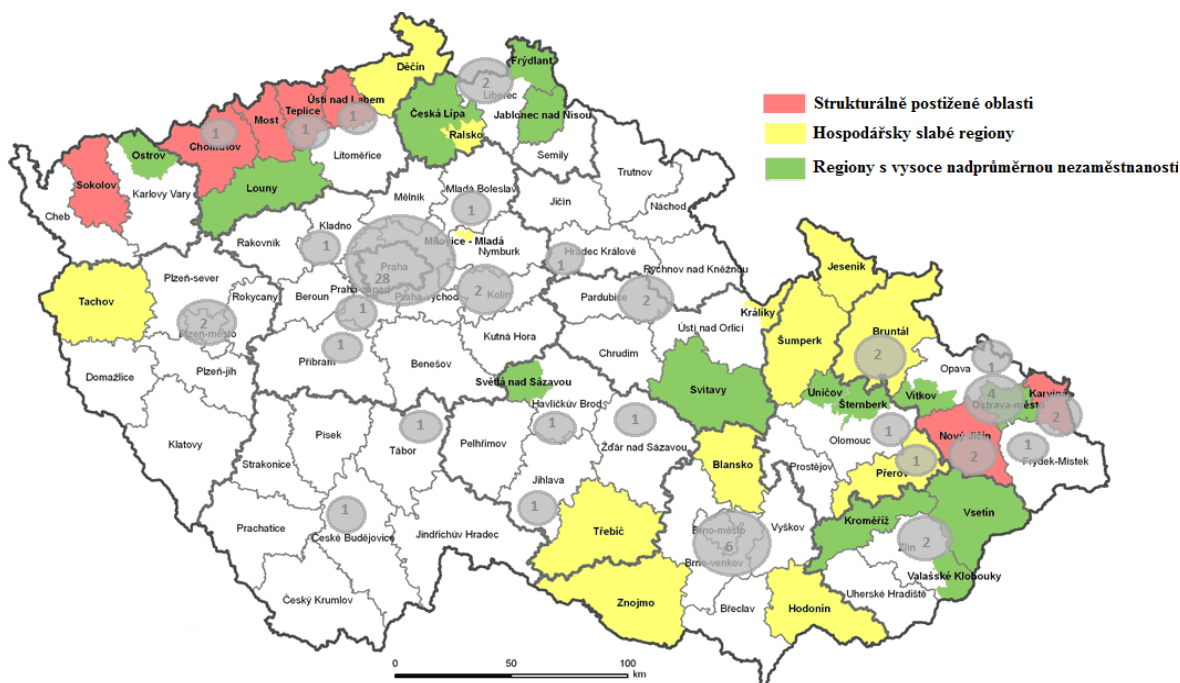
7.4 Rozložení coworkingových center v ČR

Počet CC ve velkých městech je dostačující. Tato CC by se měla zaměřit především na rozšíření nabídky služeb, a to zejména na programy pro podporu podnikání. Z webové stránky Na volné noze bylo zjištěno, že v České republice se stále nachází potenciální okresy, ve kterých není žádné CC. Jsou to především regiony se soustředěnou podporou státu. První skupinu tvoří strukturálně postižené oblasti, další skupinou jsou hospodářsky

slabé regiony a poslední tvoří regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Podrobné zobrazení výskytu CC v okresech znázorňuje následující obrázek č. 19 a viz příloha B.

Ve strukturálně postižených oblastech dochází k útlumu významných podniků či celých odvětví a dále k nadprůměrnému růstu nezaměstnanosti. Do strukturálně postižených oblastí se řadí okresy Most, Chomutov, Teplice, Ústí nad Labem, Karviná, Nový Jičín a Sokolov (Segeřa, 2014). Žádné CC se nenachází v okresech Sokolov a Most. V těchto okresech by bylo dobré založit, alespoň jedno CC.

Dalším potenciálním okresem pro CC bylo Ústí nad Labem. Nezaměstnanost v Ústeckém kraji je stále vysoká a dosahuje nejhroživější hodnoty v rámci České republiky. Centrum by se mohlo zaměřit na skupiny lidí, kteří mají určitá znevýhodnění. V tomto kraji by tím byla zvýšena možnost obyvatelstva získat novou příležitost pro práci. Pro tento druh CC by bylo možné získat dotaci na podporu prvotního financování. Přesto, že proces získání dotace je zdlouhavý, práce vložená do tohoto projektu by se určitě vrátila. Na konci výzkumu bylo zjištěno, že v Ústí nad Labem vzniklo nové CC **S-dílna**, která je součástí Inovačního centra Ústeckého kraje.



Obrázek 19: Rozložení CC v ČR
Zdroj: Vlastní zpracování dle MMR (2010)

V Karlovarském kraji se nenachází žádné CC. Pro rozproštění coworkingu po celé České republice by bylo strategické založit CC v Karlových Varech.

Do hospodářsky slabých regionů se řadí 11 okresů (Tachov, Hodonín, Třebíč, Bruntál, Děčín, Jeseník, Přerov, Šumperk, Znojmo, Blansko a Území bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá). **V hospodářsky slabých regionech se nachází CC pouze v okresu Bruntál a Přerov.** Hospodářské regiony se zaměřují spíše na primární sektor a jsou to oblasti s nízkou urbanizací a ekonomickým rozvojem, proto se zde CC nachází velmi málo, avšak ve **Znojmě či Děčíně** by své uplatnění také našla (Segeřa, 2014).

Okresy charakteristické svou vysokou nezaměstnaností jsou: Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Louny, Svitavy, Ostrava – město, Kroměříž, Vsetín). V regionech s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností se nachází pouze CC v Ostravě. Založení CC v dalších okresech by mohlo přispět ke snížení nezaměstnanosti. **Navrhovanými okresy pro založení CC jsou Česká Lípa, Svitavy, Kroměříž, Vsetín a Louny.**

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení coworkingových center v České republice. Coworking prozatím není všeobecně známým pojmem. V zahraniční literatuře je problematice coworkingových center věnována větší pozornost oproti literatuře české, avšak v České republice se zájem o coworkingová centra zvyšuje. Pro naplnění dílčích cílů byla nejprve vypracována teoretická základna pro zařazení coworkingového centra. Coworkingu byla věnována samostatná kapitola, ve které bylo coworkingové centrum podrobně popsáno. Na závěr teoretické části bylo coworkingové centrum vymezeno oproti známým formám podpory podnikání.

Coworkingová centra se specializují na pronájem prostorů a vytvoření dobrého zázemí pro práci. Tato centra nejsou časově omezená, jako podnikatelské inkubátory a akcelerátory. Coworking je založen na komunitě a členové jednotlivých center si snaží vzájemně pomáhat. Vstup do coworkingového centra je volný, avšak omezenost spočívá v druhu podnikání. Služby nabízené coworkingovými centry si každý financuje sám a nezískávají finanční podporu od centra. Coworkingová centra neposkytují takové odborné zázemí jako v podnikatelském inkubátoru a akceleratoru, ale nabízejí služby a podpůrné programy, které také napomáhají členům dosáhnout svého cíle.

Za účelem naplnění dalších dílčích cílů byla vytvořena databáze zkoumaných coworkingových center. Ze získaných dat byly vybrány kritéria pro celkové hodnocení, které bylo zaměřeno na financování, poskytované služby (kritérium cena, služby, otevírací doba a programy podpory podnikatelů - start-ups) a komunikace a propagace coworkingových center.

Na základě výzkumu byly autorkou ověřeny výzkumné předpoklady:

VP1: Financování coworkingových center se liší podle velikosti aglomerací, ve kterých jsou coworkingová centra zřizována. Zatímco coworkingová centra ve velkých aglomeracích jsou financována převážně ze soukromých zdrojů a jsou finančně soběstačná, coworkingová centra v menších městech musí být dotována

(blíže viz 7. Souhrnné vyhodnocení zkoumaných coworkingových center – 7.1 Financování).

Při hodnocení coworkingových center bylo zjištěno, že financování v jednotlivých segmentech dle velikosti aglomerací je velmi podobné. Tento výzkumný předpoklad byl jediný, který se nepotvrdil. Z výzkumu plyne, že coworkingová centra nejen ve velkých městech, ale také v malých městech jsou nejčastěji financována ze soukromých zdrojů (viz tabulka 9, s. 74). Čistě z vlastních zdrojů je financováno 32 % coworkingových center ve velkých městech, v krajských městech je financování ze soukromých zdrojů zastoupeno 62,5 %. Zastoupení CC v malých městech, která jsou financována z vlastních zdrojů, činí 42 %. Zvlášť jsou oddělena coworkingová centra, která jsou financována investory a donátory. Zastoupení tohoto druhu financování je u coworkingových center velmi četné. Ve velkých městech je 21 % coworkingových center podpořeno investory či donátory, v menších městech je to dokonce 33 %. V krajských městech využívá tento druh podpory pouze 12,5 % coworkingových center.

Zakladatelé, kteří financují centra z vlastních prostředků, do nich dávají své srdce a snaží se stále nabízet něco nového, aby přilákali více lidí. Coworkingová centra využívají dotace pro financování jen zřídka. Dotace ve velkých městech využívá pro financování pouze 5 % coworkingových center. Tento druh financování používají nejčastěji v malých městech, neboť z dotací je financováno 25% coworkingových center. I přes takto velké zastoupení je to nejméně využívaná forma financování u coworkingových center v menších městech.

U krajských center bylo zjištěno, že pouze 12,5 % je financováno z dotací. Mnoho majitelů si myslí, že by dotaci nezískali, proto se o ni ani nesnaží zažádat. Často však bojují s nedostatkem finančních prostředků a snaží se finance získávat také z jiných zdrojů. Někteří financují část nákladů ze zdrojů získaných z druhého podnikání. Coworkingová centra by měla zvážit žádosti o dotace, které by mohly pomoci zlepšit nabídku služeb především v menších městech. Pro lepší finanční situaci by také mohla centra využít tzv. crowdfunding.

VP2: Poskytované služby se liší podle velikosti aglomerací, ve kterých jsou CC umístěna, a to z pohledu a) otevírací doby, b) ceny, c) specializace, d) šíře služeb, a e) programy podpory podnikání (start-ups). Liší se také formy propagace CC.

Coworkingová centra ve velkých městech jsou v nabídce služeb stále před centry, která jsou v menších městech (viz 7. Souhrnné vyhodnocení zkoumaných coworkingových center – 7.2 Poskytované služby). Ve větších městech mají flexibilnější otevírací dobu, než malá města, 26% coworkingových center nabízejí neomezenou otevírací dobu. Otevírací dobu 24/7 v rámci tarifu má 37 % coworkingových center v krajských městech. Neomezenou otevírací dobu mimo tarif nemá žádné coworkingové centrum nacházející se v menším městě.

Ceny jsou odlišné podle místa, v němž se centra nacházejí. V Praze, Brně a Ostravě jsou ceny za neomezený tarif nejvyšší. Průměrná cena je 3 249 Kč. Coworkingová centra v menších městech mají své ceny tarifů na nižší úrovni. Průměrná cena coworkingových center v krajských městech je o 860 Kč nižší než v Praze, Brně a Ostravě. Cenově odlišná jsou také coworkingová centra, která jsou podpořena městem či Evropskou unií. Z průzkumu bylo zjištěno, že coworkingová centra v menších městech mají ceny nejnižší a průměrná cena činí 2 105 Kč.

Všechna centra se snaží nabídnout základní služby, do nichž patří vybavené kancelářské místo, odpočinková místnost, kuchyň a sociální zázemí. Malé zasedací místnosti nabízí 95 % coworkingových center ve velkých městech, 87 % coworkingových center v krajských městech a 75% coworkingových center v malých městech. Coworkingová centra ve velkých městech mají větší možnosti nabídnout velké zasedací místnosti. Z průzkumu bylo zjištěno, že 74 % coworkingových center v Praze, Brně a Ostravě mají ve své nabídce pronájem velkých zasedacích místností či konferenčních sálů. Velké zasedací místnosti nabízí také polovina coworkingových center v krajských městech. Pouze 33 % coworkingových center v malých městech mají v nabídce takto velké prostory. Neboť v menších městech jsou coworkingová centra, jejichž součástí nejsou velké prostory pro zřízení velkokapacitních zasedacích místností.

Coworkingová centra jsou často všeobecná a pouze 18 % ze zkoumaných center se specializuje na určitou skupinu lidí.

Programy pro podporu podnikání se nejčastěji nachází v pražských a brněnských coworkingových centrech. V Praze, Brně a Ostravě má samostatný program pro podporu podnikání a start-upů 42 % coworkingových center. V coworkingových centrech v menších městech se často samostatný program nenachází. Z výzkumu bylo zjištěno, že program pro podporu má pouze 17% coworkingových center v malých městech, v krajských městech je program pro podnikání nabízen v 25% coworkingových center.

Všechna coworkingová centra se nejčastěji prezentují na Facebooku. Sociální sítě Twitter, LinkedIn a Youtube pro svou propagaci využívají nejvíce centra v Praze, Brně a Ostravě. Menší centra jsou na těchto sociálních sítích méně zastoupená. Ze všech zkoumaných center bylo registrováno na všech vybraných sociálních sítích 13 coworkingových center. Webové stránky má většina coworkingových center kvalitní a přehledné.

Na základě výše uvedených informací lze VP2 pokládat, za potvrzený.

VP3: Coworkingová centra jsou v České republice rozmístěna nerovnoměrně, stále existují celé okresy, kde není coworkingové centrum zřízeno. Jedná se především o okresy nacházející se v regionech se soustředěnou podporou státu tj. strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.

Nejvíce coworkingových center je v Praze (viz Příloha A). Velmi čtné zastoupení je na Jihovýchodě, Střední Moravě a Moravskoslezsku, kde se nachází nejvíce coworkingových center v menších městech.

Málo coworkingových center je zastoupeno v regionech se soustředěnou podporou státu a to především v hospodářsky slabých regionech a v regionech s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. Strukturálně postižené oblasti mají zastoupení coworkingových center dobré.

Do strukturálně postižených oblastí se řadí 7 okresů. Z průzkumu bylo zjištěno, že coworkingová centra jsou v pěti okresech (Chomutov, Karviná, Nový Jičín, Teplice a Ústí nad Labem) pouze v Sokolově a Mostě coworkingové centrum nemají.

Do hospodářsky slabých regionů je zařazeno 11 okresů a coworkingové centrum je pouze v Bruntálu a Přerově. Tyto okresy jsou zaměřeny na primární sektor, avšak by by přínosné, kdyby v některých okresech coworkingové centrum vzniklo i za přispění veřejných zdrojů a podpořilo ekonomickou aktivitu a rozvoj podnikatelských nápadů a záměrů tamních obyvatel. Potenciálně vhodnými okresy v hospodářsky slabých regionech by byl okres Znojmo a Děčín.

V regionech s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností mají v současné době coworkingová centra pouze v Ostravě. V dalších 6 okresech, které se vyznačují vysokou nezaměstnaností, není vybudováno žádné coworkingové centrum. Jsou to okresy, které bojují s vysokou nezaměstnaností a založením coworkingového centra by mohly získat příležitost tuto situaci zlepšit. Jedná se o problémové okresy, které by získaly dotace na založení coworkingového centra. Navrhovanými okresy jsou Česká Lípa, Svitavy, Kroměříž, Vsetín a Louny (viz. 7.4 - Rozložení CC a příloha B).

Největší problém, se kterým coworkingová centra bojují, je malá informovanost o jejich činnosti a potencionálních přínosech pro jednotlivce. Coworkingová centra by měla více spolupracovat s organizacemi, které se zabývají podporou a navázat spolupráci s vysokými školami.

Dalším důležitým znakem pro zvýšení podvědomosti je zvyšování publicity v rámci dané problematiky, založení asociace coworkingových center a prohlubování spolupráce jednotlivých platforem na efektivnější úrovni např. z příspěvků jednotlivých členů či dotací.

Coworkingová centra by se měla více prezentovat a mělo by docházet k vzájemné propojenosti s ostatními druhy podpor.

Seznam použité literatury

Citace

- ANONYM, 2016. Freelancer (Nezávislý profesionál, odborník na volné noze). *Managementmania* [online]. Wilmington (DE) 2016 [cit. 2016-11-13]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/freelancer-nezavisly-profesional-na-volne-noze>.
- BACIGALUPO, T., 2012. Coworking. *Whatsiscoworking* [online]. 2012 [cit. 2016-11-06]. Dostupné z: <http://whatiscoworking.com/>.
- BENEŠOVSKÁ, M., 2016. CC jsou in a daří se jim. *Helloworld* [online]. 2016 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.helloworld.cz/coworkingova-centra-jsou-in-a-dari-se-jim/>.
- BROŽ, F., 2017. *Havlíčkův Brod - první sdílený pracovní prostor* [online]. Havlíčkův Brod 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: http://havlickobrodsky.denik.cz/zpravy_region/v-brode-se-otevira-prvni-sdileny-pracovni-prostor-20170123.html.
- COHEN, S., 2013. What Do Accelerators Do? Insights from Incubators and Angels. *Innovations* [online]. 2013, 3-4 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: http://www.mitpressjournals.org/doi/pdf/10.1162/INOV_a_00184.
- COWORKING CENTER ČESKÉ BUDĚJOVICE, ©2016-. *Coworkingcb: co je CC?* [online]. České Budějovice: CC České Budějovice, ©2016- [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.coworkingcb.cz/o-nas>.
- CZECHINVEST, ©1994-2017. Veřejná podpora a de minimis. *Czechinvest* [online]. Praha, © 1994-2017 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>.
- CZECHINVEST: Inkubátory, 2017. *CzechInvest* [online]. [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/inkubatory>.
- CREATIVEGATE, 2016. *Historie Creativegate* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.creativegate.cz/kdo-jsme/historie/>.

- ČERNÝ, D., 2015. Crowdfunding: Alternativní způsob financování podnikatelů. *Finexpert*. [online]. 2015 [cit. 2017-01-23]. Dostupné z: http://finexpert.e15.cz/crowdfunding-alternativni-zpusob-financovani-podnikatelu_1.
- ČTK – DEGIRANS SE a SPACESPY společně, *Degirans* [online]. Praha [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.degirans.com/novinky/154>.
- DESKMAG 1st Studio with Flexible Desks Opens in NYC [online]. cit. 2015-03-15. Dostupné z: <http://www.tiki-toki.com/timeline/entry/156192/The-History-Of-Coworking-Presented-By-Deskmag#vars!panel=1508577!>.
- DOČKAL, J., 2014. Coworking centra v ČR. *Flek* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-11-06]. Dostupné z: <http://flek.cz/clanky/dalsi-tipy-a-informace/coworking-centra-v-cr>.
- IN-SPIRO, 2015. 8 důvodů proč je coworking rostoucí trend. *In-spiro* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://in-spiro.cz/8-duvodu-proc-je-coworking-rostouci-trend/>.
- JANOUSH, M., 2012. Node5 chce být odrazovým můstkem startupů do světa. *Lupa* [online]. 2012 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/node5-startupy-odrazovy-mustek-do-sveta/>.
- KUBÁTOVÁ, J., 2014. *The Cause and Impact of the Development of Coworking in the Current Knowledge Economy*. Kidmore End: Academic Conferences International Limited, 09, ProQuest Central; ProQuest Technology Collection. Dostupné z: ProQuest.
- LUKÁŠOVÁ, K., 2016. Jste freelancer a už Vás nebaví sedět doma? Využijte coworking centra. *Businessleaders* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-11-08]. Dostupné z: <https://www.businessleaders.cz/2016/09/jste-freelancer-a-uz-vas-nebavi-sedet-doma-vyuzijte-coworking-centra/2/>.
- Ministerstvo spravedlnosti, 2013. *Obchodní rejstřík - Justice* [online]. Praha 2013 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=22093779&subjektId=717498&spis=293250>.
- MMR ČR, 2010. *Hospodářsky slabé regiony mohou získat až 5 milionů korun na jeden projekt* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010 [vid. 2017-30-04].

Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2010/Hospodarsky-slabe-regiony-mohou-ziskat-az-5-milion>.

MPO ČR, 2007. *Operační program podnikání a inovace 2007-2013: Služby pro rozvoj podnikání* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2007 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1141>.

MPO ČR, 2014. *Akční plán podpory malých a středních podnikatelů na období 2014-2015* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2016 [cit. 2016-11-13]. Dostupné z: file:///C:/Users/pc/Downloads/akcni_plan_MPO1.pdf.

MÜLLEROVÁ, P. a P. ŠAREŠOVÁ, 2014. Kolik kanceláří máš tolikrát jsi člověkem. *CityBee* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-11-13]. Dostupné z: <http://www.citybee.cz/aktuality/813-20/kolik-kancelari-mas-tolokrat-jsi-clovekem/>.

SEGEŤA, L., 2014. Hospodářsky slabé oblasti. *Dotace.info* [online]. Brno, 2014 [cit. 2017-04-30]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/glossary/hospodarsky-slabe-regiony/>.

SEGEŤA, L., 2014. Strukturálně postižené oblasti. *Dotace.info* [online]. Brno, 2014 [cit. 2017-04-30]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/glossary/strukturalne-postizene-regiony/>

VESECKÝ, Z., 2015. Jak se dostat do podnikatelského akcelérátoru? Radí jejich šéfové. *Podnikatel* [online]. 2015 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/jak-se-dostat-do-podnikatelskeho-akceleratoru-radi-jejich-sefove/>.

VLACH, R., 2017. Coworkingy v Česku. *Navolnoze* [online]. Ostrava, 2017 [cit. 2016-11-06]. Dostupné z: <http://navolnoze.cz/blog/coworkingy/>.

Výroční zpráva, 2014. *RC Mum z.s.* [online]. Praha 2014 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://www.rcmum.cz/User_data/Media/Original/MUM/201508/mum_vyrocní_zprava_2014_small.pdf.

WITTASEK, L., 2014 Coworking modní výstřelek nebo budoucnost podnikání? *Zmenaproopavu* [online]. Opava, 2014 [cit. 2016-11-13]. Dostupné z: <http://www.zmenaproopavu.cz/coworking-modni-vystrelek-nebo-budoucnost-podnikani/>.

10 kroků k získání dotace, ©2012. *Strukturální-fondy* [online]. Praha [cit. 2017-03-20].
Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt>.

Bibliografie

DAVIES, A. a K. TOLLERVEY, 2013. *The Style of Coworking: Contemporary Shared Workspaces*. Munich: Prestel Verlag, 2013. ISBN 3-7913-4857-4.

DEGUZMAN, G. V. a A. I. TANG, 2011. *Working in the "Unoffice": A Guide to Coworking for Indie Workers, Small Businesses, and Nonprofits*. San Francisco, Calif: Night Owls Press, 2011. ISBN 978-1-937645-01-4.

MULAČOVÁ, V. a P. MULAČ a kolektiv, 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4780-4.

MICHALÍK, D. a P. SKŘEHOT, 2010. *Kancelářská pracoviště s důrazem na typ open space*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2010. ISBN 978-80-86973-23-4.

SCHUERMANN, M., 2014. *Coworking Space: A Potent Business Model for Plug'n Play and Indie Workers*. Berlin: Lucerne & epubli GmbH, 2014. ISBN 978-3-8442-8509-3.

ŠVIRÁKOVÁ, E., 2014. *Kreativní projektový management*. Zlín: VeRBuM, 2014. ISBN 978-80-87500-58-3.

VEBER, J., 2016. *Management inovací*. Praha: Management Press, 2016. ISBN 978-80-7261-423-3.

Seznam příloh

Příloha A: Souhrn coworkingových center nacházejících se na území ČR	99
Příloha B: Zastoupení CC v jednotlivých okresech.....	101

Příloha A: Souhrn coworkingových center nacházejících se na území ČR

Praha	
Paper Hub v Paralelní Polis	http://paperhub.cz/
Locus Workplace	http://en.locusworkspace.cz/
Impact Hub Praha	http://www.hubpraha.cz/
Node5	http://node5.cz/
DeskRoom	https://sites.google.com/site/deskroomcz/
K10 Coworking	http://k10.online/cs/
Pracovna	http://pracovna.cz/
Pracovna v parku	http://www.pracovnavparku.cz/
In-Spiro	http://in-spiro.cz/
Opero	http://www.opero.cz/cs
WorkLounge	http://www.worklounge.cz/prague/cs
Creative Gate	http://www.creativegate.cz/
Křižovatka	http://cz.smartcoworking.cz/
Ateliér Pexeso	http://www.atelierpexeso.cz/
Baby Office	http://www.babyoffice.cz/
Mumraj	http://www.ccmumraj.cz/
Svět HUB	http://www.svet-hub.cz/
Office Coffe Bar	http://officecoffeebar.cz/
Coworking Prague	http://www.coworkingprague.cz/
Pracovna Ženy s.r.o.	http://www.zenysro.cz/pracovny/pracovna-zeny-s-r-o-praha
Mam	http://www.mamprostor.cz/
DIY Hodinová dílna	https://www.diypraha.cz/
Business centrum Školská	http://www.skolska.cz/
TechSquat	http://techsquat.com/
Foto. Cowo.	https://www.facebook.com/fotocowo/
Jurispace	http://jurispace.cz/
Remmarkable Coworking	https://www.facebook.com/REmarkable-COWorking-Praha-1470075989893865/
Studio ALTA	http://www.altart.cz/coworking/
MicroHub	https://microhub.cz/#kontakt
Brno	
Cowo Brno	http://www.cowobrno.cz/
Impact Hub Brno	http://www.hubbrno.cz/
Mitrovski	http://www.mitrovski.cz/coworking/
Melvi Space	https://www.facebook.com/melvil.space
Nový tvůrčí prostor v Brně	https://www.facebook.com/Nov%C3%BD-tv%C5%AFr%C4%8D%C3%AD-prostor-v-Brn%C4%9B-932954353448886/
KoPlac	http://koplac.cz/

Ostrava		
Impact Hub Ostrava		http://www.hubostrava.cz/
Kovork		http://www.kovork.cz/
Coworking Ostrava		https://www.facebook.com/CoworkingOstrava/
Krajský města		
Coworking Center	České Budějovice	http://www.coworkingcb.cz/
CML	Liberec	http://coworkingliberec.cz/
KultiVAR	Liberec	http://www.kultivar.xyz/
Coworking Olomouc	Olomouc	http://www.coworkingolomouc.cz/
Coworking Pardubice	Pardubice	http://cowopce.cz/
Desk Room	Pardubice	https://sites.google.com/site/deskroomcz/
Coworking DEPO2015	Plzeň	http://www.depo2015.cz/coworking/
TIC	Zlín	http://www.inkubatorzlin.cz/
Coolworking	Hradec Králové	http://www.coolworking.cz/
Facebook skupina	Jihlava	https://www.facebook.com/groups/795064097177262/
Makerspace	Plzeň	https://www.depo2015.cz/makerspace/
Menší města		
CoWorking BoBrn	Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	https://www.facebook.com/CoworkingBOBR/
Hubbr	Havlíčkův Brod	https://www.hubbr.cz/
Naše místo – Merkur Coworking	Havířov	http://www.nasemisto.cz/
Business Gate	Karviná	http://www.businessgate.cz/
Podnikání všem	Kladno	http://www.podnikanijereseni.cz/
Coworking Kolín	Kolín	http://coworkingkolin.cz/
Prostor plus - Kolárka	Kolín	http://www.prostor-plus.cz/
Coworking Krnov	Krnov	http://www.coworkingkrnov.cz/
Cowo Novo	Nový Jičín	http://cowonovo.cz/
COWorking Přerov	Přerov	http://cow.unas.cz/
Coworking Příbor	Příbor	http://www.ccpribor.cz/
Cowárna	Příbram	http://www.cowarna.cz/
CoWoFM	Frydek-Místek	https://www.facebook.com/events/554955841287741/
CoWorking Tábor	Tábor	http://www.coworkingtabor.cz/
Cowosedlice	Teplice	http://www.cowosedlice.cz/
CoWorking Žďár	Žďár nad Sázavou	https://www.facebook.com/coworkingzdar

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vlacha (2017)

Příloha B: Zastoupení CC v jednotlivých okresech

Okres	Kraj	Počet CC
Praha	-	28
Beroun	Středočeský	-
Blansko	Jihomoravský	-
Brno-město	Jihomoravský	6
Benešov	Středočeský	-
Brno-venkov	Jihomoravský	-
Bruntál	Moravskoslezský	2
Břeclav	Jihomoravský	-
České Budějovice	Jihočeský	1
Cheb	Karlovarský	-
Český Krumlov	Jihočeský	-
Česká Lípa	Liberecký	-
Chrudim	Pardubický	-
Chomutov	Ústecký	1
Děčín	Ústecký	-
Domažlice	Plzeňský	-
Frýdek-Místek	Moravskoslezský	1
Havlíčkův Brod	Vysočina	1
Hradec Králové	Královéhradecký	1
Hodonín	Jihomoravský	-
Jičín	Královéhradecký	-
Jeseník	Olomoucký	-
Jindřichův Hradec	Jihočeský	-
Jihlava	Vysočina	1
Jablonec nad Nisou	Liberecký	-
Kutná Hora	Středočeský	-
Karviná	Moravskoslezský	2
Kladno	Středočeský	1
Kroměříž	Zlínský	-
Kolín	Středočeský	2
Klatovy	Plzeňský	-
Karlovy Vary	Karlovarský	-
Liberec	Liberecký	2
Louny	Ústecký	-
Litoměřice	Ústecký	-
Mladá Boleslav	Středočeský	1
Mělník	Středočeský	-
Most	Ústecký	-
Náchod	Královéhradecký	-
Nymburk	Středočeský	-
Nový Jičín	Moravskoslezský	2
Olomouc	Olomoucký	1
Opava	Moravskoslezský	1
Ostrava	Moravskoslezský	4
Příbram	Středočeský	1
Pelhřimov	Vysočina	-
Praha-východ	Středočeský	-
Písek	Jihočeský	-
Plzeň-jih	Plzeňský	-
Plzeň-město	Plzeňský	2
Přerov	Olomoucký	1
Plzeň-sever	Plzeňský	-
Prachatice	Jihočeský	-
Pardubice	Pardubický	2

Strukturálně postižené oblasti

Hospodářsky slabé regiony

Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností

Prostějov	Olomoucký	-
Praha-západ	Středočeský	-
Rakovník	Středočeský	-
Rychnov nad Kněžnou	Královéhradecký	-
Rokycany	Plzeňský	-
Semily	Liberecký	-
Sokolov	Karlovarský	-
Strakonice	Jihočeský	-
Šumperk	Olomoucký	-
Svitavy	Pardubický	-
Tábor	Jihočeský	1
Tachov	Plzeňský	-
Teplice	Ústecký	1
Třebíč	Vysočina	-
Trutnov	Královéhradecký	-
Uherské Hradiště	Zlínský	-
Ústí nad Labem	Ústecký	1
Ústí nad Orlicí	Pardubický	-
Vsetín	Zlínský	-
Vyškov	Jihomoravský	-
Zlín	Zlínský	2
Znojmo	Jihomoravský	-
Žďár nad Sázavou	Vysočina	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle MMR (2010)